

I slag - på Nes Verk

Arendal & Omegn Golfklubb 1986 - 2000

Øyvind Bjorvatn

I SLAG - på Nes Verk

Arendal & Omegn Golfklubb
1986-2000

Forside: Britt Ingunn Lindland i slag!
Bakside: Nes Verk. Litografi av Nils Christian
Tønsberg 1848. Midt på bildet ses Sletta med Store-
gård i bakgrunnen. I forgrunnen: Isaks bru.

© Arendal & Omegn Golfklubb

ISBN: 82-995532-0-2

Uforming & trykk: Tvedestrand Boktrykkeri as

INNHold

Forord	6
Forfatterens forord	7

I. FORSPILLET. AOGK 1986-1988

Interimsstyret i Varmekrogen	9
Golfklubben konstitueres	12
Stiftelsesmøtet 14. august 1986	13
Hverdagen begynner	14
Enighet om målsettingen	15
Økonomiske tiltak	15
Presentasjon av klubben	16
Hvor skal banen ligge?	17
Mellomstasjon på Biejordet	19

II. I SLAG - PÅ NES. AOGK 1988-2000

Henvendelsen fra familien Aall	22
Det første kølleslag på Nes	24
Nyheten om Nes fenger	25
Hva vil landbruksmyndighetene si?	26
Det lykkelige valg	29
Kontrakten	30
Rask økning i medlemstallet	32
Golfklubbens årbok 1988	33
De første konkurranser	34
Dugnadsånden på Nes	35
Muntre episoder	38
Klubblokalet	39
Planlegging av banen	40
Lacoste fra Le Crocodile	43
Europas fineste golfanlegg?	44
Klubben i pengeknipe	46
Provisjon for gode råd	47
Små kjepper i store hjul	47
Golfkrigen på Nes	48
Hole-in-one	49
Åpning av 9-hullsbanen 1991	53
Aksjeselskap?	55
Tvedestrand kommune støtter golfklubben	56

Navneskifte?	57
Tvangslån til klubben?	57
Nes Verk Golfpark A/S	58
Nasjonalt mesterskap og heder til pionerer	61
Birger Lie. Golfklubbens far	63
Øyvind Fløystad overtar klubbledelsen	67
Åpningen av 18-hullsbanen 1994	69
Norges største golfanlegg	71
Et merkeår i klubbens historie	72
Flueplage og andre fortreddeligheter	75
Viktig med gode trenere	76
Nesten caddie-fri sone på Nes	77
Golfens etikette	78
Klær på golfbanen og i klubbhuset	79
Det går på engelsk	80
Noen mye brukte golfuttrykk	80
HOMO LUDENS	81
Medlem nr. 1000	84
Tilsetting av daglig leder 1995	85
Ny styreleder, Jan-Eigill Larsen	88
Pro Shop eller egen golfbutikk	89
Striden med Riksantikvaren	91
Ølservering i kafeteriaen?	93
Godt nasjonalt skussmål	95
Et godt år for AOGK	97
Årsmøtet 1999	99
Situasjonen ved århundreskiftet	100
E-post og Internett	101
Har utviklingen gått for fort?	102
«Golfballar kan ikkje etast»	105
Arealplanlegging er viktig	106
Pay & Play	107
Hvor kommer medlemmene fra?	108
Framtidsvyer	109
Styre og ansatte 2000	112
Hilsen fra noen av medlemmene	114

III. OMKRING VERKET

Tanker om tider som svant	122
Da verkensklokka klang	124
Gamle navn på nye baner	125
Eremitagen	126
Hundebegravelsen	128
Skaff deg en hund, min sønn!	129

Hestebegravelsen	130
Sagnet om drapet ved Bålandskjenna	132
Sagnet om Kjerkeåker	133
Perlefiske i golfparken?	133
Jernverksmuseet	134

IV. STATISTIKK

Medlemsutvikling og Medlemskategori	136
Greenfee-utvikling og Greenfee 1999	137
Klubbmestere	138
Styreledere, daglig leder, æresmedlemmer og trenere	139
De fire store	140
De 27 som har oppnådd hole-in-one	142
Strategiplanen	143
Kilder	147

Forord

Ideen om å få nedtegnet fakta om golfklubbens tilblivelse og utvikling fra starten i 1986 og frem til tusenårsskiftet ble lansert av daværende styremedlem Else Torstensen i styremøte den 15.juni 1998. I løpet av sommeren ble det arbeidet videre med forslaget, og allerede i neste styremøte, den 25. august, fattet styret vedtak om at dette skulle skje i bokform og at ekstern forfatter skulle engasjeres. Da lokalhistoriker og lektor Øyvind Bjorvatn påtok seg oppgaven, visste vi at prosjektet var i de beste hender.

I prosessen har Bjorvatn blant annet intervjuet de mest sentrale personene som tok initiativet til å starte klubben, grunneiere og de som deretter har stått i ledelsen. Intervjuene er lagret på lydtape og er i seg selv unike historiske dokument.

Golfklubbens tilknytning til det gamle jernverksstedet Nes Verk er viet betydelig oppmerksomhet, hvilket også fremgår av tittelen "I slag - på Nes Verk". Forfatteren har valgt en folkelig og lettlest form som gjør at boken forhåpentlig vil ha stor interesse for langt flere enn klubbens medlemmer.

Ole Jørgen Olsen
daglig leder

Forfatterens forord

Dette er historien om Arendal & Omegn Golfklubb fra starten i 1986 til utgangen av 1900-tallet. Men ikke bare det. Det er også tatt med noen historier fra golfbanen og Nes Verk, stedet som nå er utpekt til Aust-Agders tusenårssted. Boka er skrevet av en ikke-ekspert på golf. Tanken er at den skal kunne leses av alle, også av folk som ikke spiller golf, men som kanskje kan få lyst til å begynne. For GOLF er gøy, og skal fortsatt være det!

Arendal & Omegn Golfklubb har en utpreget sosial profil, uten det snobberi som ofte forbindes med golfsporten. Helt fra starten i 1986 har opplegget vært at inngangsbilletten og årskontingenten skal holdes på et overkommelig nivå, slik at ingen skal føle seg uønsket i klubben. Og det kreves ingen spesielle ferdigheter for å kunne delta. Du er like velkommen enten du er gammel eller ung, og du trenger ikke ta mål av deg til å bli en ny Tiger Woods eller Per Haugsrud for å svinge deg på banen. Mange har allerede «kommet i slag» på Nes, og flere vil det bli på 2000-tallet!

Hvordan har det vært mulig å bygge et av Norges fineste golfanlegg og samtidig gjøre det så billig i bruk? Svaret er dyktig ledelse, rundhåndet offentlig støtte og en lokalpatriotisk hovedentreprenør - men først og fremst en enestående dugnadsinnsats. Uten medlemmenes gratisarbeid i anleggsfasen hadde innmeldingsavgift, årskontingent og spillepenger vært langt høyere. Dugnadsånden er noe av et adelsmerke for AOGK.

Enhver golfbane har sin spesielle identitet. Nes Verk Golfpark er ikke noe unntak i så måte, snarere tvert imot. De brune skiltene som viser veien til Nes, indikerer at stedet er spesielt, også i kulturell sammenheng. Her går jernverkshistorien helt tilbake til 1665, da den første masovnen ble tent. I Storegård residerte Eidsvolds-mannen Jacob Aall fra 1799 til sin død i 1844. Dit kom prins Christian Frederik på besøk før han ble valgt til norsk konge 17. mai 1814. Kulturpersoner som Andreas Faye, Viggo Ullmann, Jørgen Moe og mange andre benyttet seg av Aalls rikholdige bibliotek som ennå er å finne på Nes. Jern- og stålproduktene fra Nes Verk beundres, ikke minst de staselige empireovnene fra første halvdel av 1800-tallet. Og på Nes finner du i dag landets mest omfattende jernverksmuseum. Her er lokal historie og artige historier fortsatt levende. Litt høytidelig kan en si at på Nes er sport, natur og historie inngått i en høyere, men naturlig enhet.

Forhåpentlig vil mange ha glede av å lese boka om Arendal & Omegn Golfklubb og Nes Verk Golfpark. Dersom den også inspirerer til økende besøk på banen, er hensikten oppnådd.

Tvedestrand, våren 2000
Øyvind Bjorvatn

I. Forspillet

AOGK 1986-1988

Golf er en eldgammel sport. Den er trolig først nevnt i den britanniske Arthur-sagaen i året 872, altså omtrent samtidig med at Norge ble samlet til ett rike. I 1754 kom St. Andrews Rules of Golf. Disse reglene er fortsatt retningsgivende for golfsporten over alt i verden. Oslo fikk sin første golfklubb i 1924, og Norges Golfforbund kom så seint som i 1948. Men i dag er golfsporten en av de idretter som vokser raskest, også i vårt land.

Tanken om en egen golfklubb og golfbane i Aust-Agder vokste trolig fram under en biltur mellom Arendal og Kristiansand midt på 1980-tallet. I bilen satt ekteparet Karin og Birger Lie, Louis Hermansen, og kanskje et par andre entusiastiske golfspillere fra Arendals-området. Flere av dem hadde nær tilknytning til assuranseselskapet Gard i Arendal, og felles for de fleste var at de lenge hadde dyrket golfsporten både i inn- og utland. Golf var blitt en del av deres livsstil - en fysisk og psykisk utfordring som de ikke kunne unnvære.

Riktignok var aust-egdene blitt godt mottatt i Vest-Agder; ja, Birger Lie var faktisk formann i Kristiansand Golfklubb et års tid. Denne klubben var blitt startet i 1973 og disponerte en grei 9-hulls bane. I Birgers formannstid hadde klubben omlag 250 medlemmer. Mange av disse var fra Aust-Agder. 10-12 av dem dro et par ganger i uka til Kristiansand for å trene, så sant banen var åpen.

Men hele dagen gikk med når det skulle spilles full golfrunde der vest. Bare kjøreturen til og fra stiftsstadene tok to og en halv time. Derfor ville det være en fordel å få en golfbane i nærheten av Arendal, der de fleste av aust-egdene hørte hjemme. Spørsmålet var om de våget å satse på egen klubb og egen bane i Aust-Agder.

Motforestillingene var mange, og de ble påpasselig framført av bekymrede røster fra mange hold. Pessimistene stilte spørsmål bl.a. ved medlemsgrunnlaget. På dette tidspunkt var det bare 8 golfbaner i Norge - med 6200 medlemmer i alt. Ville det kunne verves mange nok medlemmer til en egen golfklubb for Arendals-området? Dessuten: Fantest det laglige arealer til en golfbane her? Og sist, men ikke minst: Var det mulig å skaffe de midler som trengtes til et fullt utbygd golfanlegg? - Både Karin og Louis var lenge skeptiske, det samme var de fleste andre; men Birger lot seg ikke stoppe. Han var den ukuelige optimist, og hans optimisme smittet etter hvert over på de andre, slik at drømmen om å stå på egne bein begynte å ta form. Stadig flere lot seg overbevise om at mulighetene var til stede, ikke minst fordi den generelle interessen for golf var sterkt økende, også i Aust-Agder. Dette gjorde naturligvis oppgaven lettere for «utbryterne» fra Kristiansand Golfklubb. Og dermed satte pionerene i gang.

Interimsstyret i Varmekrogen

Pionerene var enige om at de ville vente med den formelle stiftelsen av klubben til de hadde funnet et egnet areal til golfbane. Derfor ble det i første omgang dannet et interimsstyre for å vurdere mulighetene til å gå videre. En av interimsstyrets viktigste oppgaver var å saumfare Arendals-området med tanke på å finne et egnet baneområde. Det var ikke lett, for Vårherre tenkte knapt i slike baner dengang han skapte Aust-Agder! Han måtte kanskje gis en håndsrekning der det kneip? Spesielt Louis Hermansen og Birger Lie var aktive i denne letefasen. 15-

16 områder ble befart og vurdert, og etter hvert festet styret seg ved et område på Tromøya og et på Flosterøya. Flere andre alternativer ble raskt forkastet.

Interimsstyret holdt sine møter i Assuranceforeningen Gards kantine i Varmekrogen i Arendal. Ledelsen i Gard viste stor interesse for golfsporten, og støttet saken på alle vis. Foruten Karin og Birger Lie, var disse med i interimsstyret: Kjell Tollerød, Sverre Haugen, Magnus Heimtun og Ole Enge. Louis Hermansen var formann i valgkomiteen og banestyret, verv han beholdt også etter at Aren-

I Assuranceforeningen Gards staselige bygning i Varmekrogen i Arendal hadde Arendal & Omegn Golfklubb sine første møter.

dal & Omegn Golfklubb var konstituert. Og i god tid før det konstituerende møtet gikk følgende skriv ut til en del potensielle medlemmer:

GOLF I AUST-AGDER

Joda, det er riktig!

Vi danner Golf-klubb og lager Golf-bane i Aust-Agder. Det er et kjempetilbud til alle sports- og naturelskere i alle aldre. Er du interessert i å være med, så kontakt:

Kjell M. Tollerød, Ivar G.Thorsen, John-Olaf Sagen, Ole Enge, Sverre Hauge, Louis Hermansen eller Birger Lie.

Responser på oppropet var god. Stadi flere personer meldte sin interesse, og interimstyret fikk nok å gjøre. Birger Lie utarbeidet forslag til lover for den fram-

tidige klubben; disse var basert på standard retningslinjer fra Norges Golfforbund. Dessuten ble det alt i denne første fasen lagt stor vekt på å kontakte personer og institusjoner som det kunne være aktuelt å samarbeide med. Det gjaldt ikke minst Idrettens Kontaktutvalg i Aust-Agder, Aust-Agder fylke, lokale politikere, Agderposten og banekomiteen i Norges Golfforbund.

Av et møtereferat fra interimstyret, undertegnet av «selvbestalt referent» Karin S. Lie, går det fram at medlemmene helt fra starten gikk inn for å skaffe klubben en sterk økonomi. De regnet med at offentlig støtte til et framtidig golfanlegg lettest kunne oppnås dersom det ble satset på et flerbruksanlegg, der det kunne drives skiidrett om vinteren og f. eks. bueskyting for funksjonshemmede om sommeren. Begge deler lot seg lett kom-

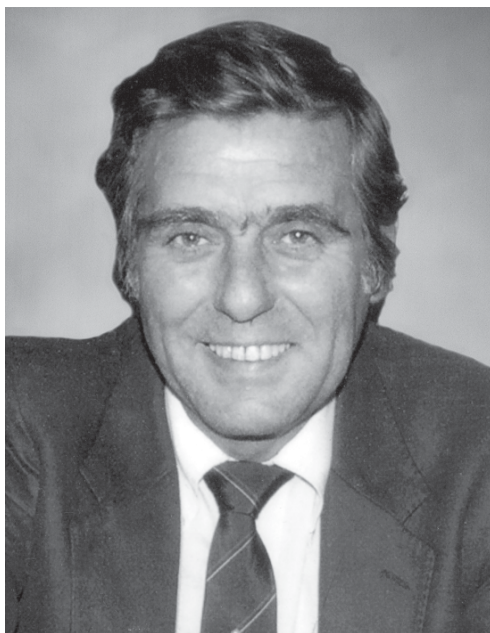

Karin S. og Birger Lie

binere med golfsporten, mente man. Seinerne ble også sportsfiskere og hundekjørerere nevnt som mulige brukere av anlegget.

Styret tok også kontakt med Kristiansand Golfklubb for å orientere om arbeidet som var i gang. Aust-egdene håpet på et godt samarbeid med storebrødrene i

vest. De bad om anledning til å ta treningstimer på golfbanen i Kristiansand etter vanlig tariff - og om at de måtte kunne spille på banen for halv greenfee. Denne henvendelsen ble godt mottatt i Kristiansand, og kontakten med klubben og treneren der ble opprettholdt også etter at AOGK var etablert.

Louis Hermansen

Golfklubben konstitueres

Tidlig på høsten 1986 var medlemmene av interimsstyret temmelig sikre på at banespørsmålet kunne løses, enten ved å bygge ut det nevnte arealet på Tromøya eller det på Flosterøya. Dermed inviterte styret til konstituerende møte i Gards kantine 14. august. Siden dette er et av de aller viktigste møter i klubbens historie, gjengir vi invitasjonen in extenso:

GOLF I AUST-AGDER Konstituerende møte

Vi har med glede notert at du/dere er interessert i å være med i Golfklubben her i Aust-Agder helt fra begynnelsen. Vi oppfordrer hver enkelt til å få med venner og bekjente. Alle interesserte er hjertelig velkommen.

Vi innkaller herved til konstituerende møte i Assuranceforeningen Gard's kantine, adresse Kittelbuktveien 31, Arendal, torsdag 14. august kl. 19. Vi har følgende dagsorden:

1. Åpning og orientering om bakgrunnen for møtet. Film om golf.
2. Vedtak om å stifte golfklubb.
3. Behandling av lover for klubben.
4. Navn på golfklubben.
5. Valg av tillitsmenn.
6. Kontingent.

Som en orientering vedlegger vi følgende dokumenter:

1. Spill Golf, utgitt av Norges Golf forbund.
2. Forslag til lover.
3. Innmeldingsblankett.

Arbeidsutvalget foreslår: At klubbens navn skal være Nidar Golfklubb, at kon-

tingenten foreløpig settes til kr. 100 pr. år, og at de personer som melder seg som medlemmer av Nidar Golfklubb før ordinær generalforsamling ikke skal betale innmeldingsavgift. Vi kan opplyse at det for øyeblikket arbeides med to konkrete planer for baneanlegg: Et på Tromøya og et på Flosterøya.

Vi har vært i forbindelse med Kristiansand Golfklubb, hvor vi for våre medlemmer har fått følgende avtale: At medlemmer av vår golfklubb kan ta trenings-timer hos Kristiansand Golfklubbs trener etter vanlig tariff og at våre medlemmer etter trenerens samtykke kan spille på Kristiansand golfbane for halv green-fee. (D.v.s. for tiden kr. 40.- pr. gang).

Vi håper at du/dere kan møte på det konstituerende møte, men dersom dette ikke passer ber vi deg/dere fylle ut og returnere innmeldingsblanketten før konstituerende møte til:

Birger Lie
Ospestø
4812 Kongshavn,

da det er svært viktig å få en fullstendig oppgave over de som vi kan regne med som medlemmer.

Vennlig hilsen

Ole Enge, Sverre Haugen, Louis Hermansen, Birger Lie, Karin Lie, John-Olaf Sagen, Ivar G. Thorsen, Kjell M. Tollerød.

P.S. Treneren i Kristiansand Golfklubb heter David Clark og kan kontaktes på telf. 042-45863. Han skaffer treningsutstyr og tariffen er: 30 min. Kr. 80 pr. person. Gruppe på 4 personer 60 min. kr. 160.-. Prøv noen timer allerede i høst.

Stiftelsesmøtet 14. august 1986

Selve stiftelsesmøtet fant altså sted i Gards kantine 14. august. Ikke mindre enn 51 personer var til stede og meldte seg som medlemmer av den nye golfklubben. Disse fikk da status som STIFTERE av klubben.

Stiftelsesmøtet ble ledet av Sven-Henrik Svensen, og iflg. Stiftelsesprotokollen var det ingen merknader til innkallingen. Til å undertegne protokollen sammen med møtelederen ble valgt Unni Taylor og Jan Lunde. Birger Lie ga en orientering om golfspillet, og de fram møtte fikk se golf forbundets PR-film. Louis Hermansen redegjorde for banespørsmålet, og viste til at forbundets banekonsulent, Terje Andersen, allerede hadde skissert inn en 9-hullsbane på Birger Smith-Sørensens eiendom på Tromøya. Dessuten hadde Moland kommune gitt tilbud om utbygging av et område på Flosterøya. Også andre områder ville bli vurdert, fortalte Hermansen.

Som vedtekter for golfklubben vedtok man Norges Idrettsforbunds lovnorm nr. 2, utarbeidet av Idrettstinget i 1984 for idrettslag uten gruppestyrer - med et par tilføyelser: Laget skulle være medlem av Norges Idrettsforbund gjennom Aust-Agder Idrettskrets og Norges Golf forbund. Arendal ble valgt som sete for klubben. Ordinære årsmøter skulle holdes i november. Kontingenten for det første året ble fastsatt til 100 kroner. Også valgene

gikk greit unna, og ga følgende resultat:

Styreformann: Birger Lie

Styremedlemmer: Ivar G. Thorsen, Karin S. Lie, John-Olaf Sagen og Asbjørn Ølnes.

Varamedlemmer med møteplikt: Brita Øyen og Sverre Haugen.

Utdanningskontakt: Karin Lie

Revisorer: Bjørn Jensen og Ole Enge

Varamenn for revisorene: Magnus Heimtun og Sven-Henrik Svensen

Valgkomite: Louis Hermansen, Kjell M. Tollerød og Sven-Henrik Svensen

Det eneste som vakte dissens under stiftelsesmøtet, var navnespørsmålet. Initiativtagerne hadde foreslått «Nidar Golfklubb». Men under behandlingen av navnespørsmålet ble det fra salen lansert to andre forslag: «Arendal & Omegn Golfklubb» og «Aust-Agder Golfklubb». Ved avstemningen fikk forslaget «Arendal & Omegn Golfklubb» flest stemmer, nemlig 28, mens «Nidar Golfklubb» fikk 20 og «Aust-Agder Golfklubb» 3 stemmer. Dermed fikk klubben det navnet som siden er beholdt: «Arendal & Omegn Golfklubb», ofte forkortet til AOGK. Selv om navnespørsmålet har vært drøftet også seinere, er det hittil ikke blitt noen navneforandring. Medlemmene er trolig fornøyd med det navnet som ble vedtatt på stiftelsesmøtet. Det er fortsatt noenlunde dekkende, selv om mange av medlemmene kommer fra andre kanter av landet.

Hverdagen begynner

Alt den 4. september ble det første ordinære styremøtet avholdt. Da ble styrevervene fordelt, og hovedstyret i AOGK kom til å se slik ut:

Birger Lie, formann
Ivar G. Thorsen, nestformann
Karin S. Lie, sekretær
John-Olaf Sagen, kasserer
Asbjørn Ølnes, styrermedlem

Sekretæren sørget for at styreprotokollene ble ført på eksemplarisk vis. Møtereferatene vitner om orden og nøyaktighet, og de viser at klubben hadde innsatsvillige og dyktige medlemmer helt fra starten. Oppgavene ble fordelt på baneutvalg, finansutvalg, fest- og huskomite og PR-

utvalg. Og alt på neste hovedstyremøte rapporterte de fleste av utvalgene at de var i full sving med arbeidet. PR-utvalget hadde etablert seg med Bjørn Fridtjof Olsen som formann og Asbjørn Ølnes som kontaktmann til hovedstyret. I banekomiteen fikk Louis Hermansen med seg Ole Enge som sekretær og Ivar G. Thorsen som kontaktmann. Hus- og festutvalget valgte Gerd Thorsen til leder, Klara Gunn Fløystad til sekretær og Karin S. Lie til styrekontakt. Seinere ble Rorar Gjessing valgt til formann i finanskomiteen, med Birger Lie som kontaktmann til styret. Turnerings- og handicaputvalget fikk følgende sammensetning: Jan Kr. Jacobsen, Fritjof Kåre Nilsen, Wilmy Zaar Nielsen, Ulf Blom Bohre og Karin S. Lie.

Innetrening på Strengereid. Bjørn Fridtjof Olsen til høyre.

Enighet om målsettingen

Klubbens målsetting var klar og grei: Formålet skulle være: «Ved samarbeide og kameratskap å fremme idrett i sunne former», slik det fortsatt står i AOGKs statutter, paragraf 1. Medlemmene skulle være på fornavn med hverandre, og alder eller posisjon i samfunnet skulle ikke spille noen rolle. Ja, pionerene i klubben gikk lenger enn som så: De ville også ved økonomiske grep bekjempe det «sossestempelet» som golfsporten hadde pådradd seg andre steder i verden. Derfor ble både innmeldingsavgift og årsavgift lagt på et behagelig nivå, slik at ingen skulle kunne si at de ikke hadde råd til å bli med i AOGK. Golfen i Arendals-dis-

triktet skulle være for alle: unge og gamle, kvinner og menn, altså en virkelig folkesport, også for dem som var født uten sølvskje i munnen!

Men dermed måtte penger til baneanlegg og drift skaffes på andre måter enn gjennom medlemsavgifter. For klubbledelsen var smertelig klar over at det koster flekk å bygge og drive et moderne golfanlegg. Hvordan skulle disse midlene skaffes? Her lå store utfordringer, særlig for finansutvalg, hovedstyre og klubbformann. Men alle gikk til verket med iver og glød, og snart skulle det vise seg at klubben hadde en kompetent og profesjonell ledelse.

Økonomiske tiltak

Det ble straks satt i gang tiltak for å skaffe penger i en slunken klubbkasse: bingo, lotteri, loddsalg, reklame osv. Kristian Lindquist var hovedansvarlig for bingokveldene som innbrakte 15-20 000 kroner. 26 firmaer støttet loddsalget ved å tegne reklame. Lotteriet ga en netto på ca. 75 000 kroner, noe Brita Øyen hadde mye av æren for. Dessuten ble det søkt om støtte fra offentlige myndigheter og privat og offentlig næringsliv. Også dette ga resultater, men helst på lengre sikt. Tromøy kommune var den første som reagerte positivt på henvendelsen om støtte til klubben - dette var jo før den store kommunesammenslutningen i Arendals-distriktet. Seinere kom andre kommuner til med sine bidrag. Generelt var interes-

sen for klubben stor, selv om det ikke alltid ga seg utslag i klingende mynt eller tilbud om tomt til golfbane.

Baneproblemet kommer vi snart tilbake til. En løsning måtte jo finnes så snart som mulig!

Medlemmene bidro naturligvis med sitt, også økonomisk. Formann Lie lagde en prognose for inngangen av medlemskontingent, basert på en rask økning av medlemstallet. Den var optimistisk, men viste seg å holde. Høyt medlemstall ga styrke. Dette viste seg på en spesiell måte da det ble spørsmål om dugnadsinnsats fra medlemmene. Uten medlemmenes egeninnsats hadde ikke AOGK vært hva den er i dag. Også dette kommer vi tilbake til.

Presentasjon av klubben

Klubbledelsen la fra første stund stor vekt på å presentere golfspillet og golfklubben på en fordelaktig måte, både for folk flest og for de bestemmende myndigheter. Virksomheten skulle drives utadvendt og på moderne vis. Derfor ble lobbykunsten rendyrket, aviser, blad og lokalradio kontaktet og stands arrangert. Spesielt Agderposten og bladet Golfentusiasten lagde mange entusiastiske oppslag i denne perioden. Utallige brev ble skrevet og en mengde telefonhenvendelser foretatt; og det meste av dette arbeidet skjedde uten at klubbkassen ble angrepet. Det sørget de entusiastiske pionerene for. Dessuten ble det holdt en lang rekke med vellykte lunsjmøter med personer i ledende posisjoner, der klubbens ønsker og behov ble ventilert. Klubbledelsen var tydeligvis klar over betydningen av direkte kontakt med lokale politikere, for uten politisk medvirkning ville bl.a. det akutte baneproblemet aldri bli løst.

Asbjørn Ølnes fikk i oppdrag å lage utkast til logo og brevpapir for AOGK - og ett av hans forslag pryder fortsatt klubbens papirer og publikasjoner. Etter hvert fikk medlemmene tilsendt medlemskort, jakkemerker og klistremerker til bilen. Alt dette skapte utvilsomt innsatsvilje og fel-

lesskapsfølelse i klubben, og det bidro til at medlemstallet økte fra uke til uke. Ingen skulle være i tvil om at Aust-Agder nå hadde fått sin egen golfklubb! Så fikk da også klubben etter noen år den prestisjefylte «Markedsføringsprisen» for sin innsats. Det var i 1992, og “beviset” på bragden henger fortsatt på veggen i klubbhuset.

Som eksempel på framgangsmåten kan nevnes et presentasjonsmøte som ble holdt for formannskapet i Arendal 30. mars 1987. Der innledet Birger Lie om golfsporten generelt, Karin S. Lie orienterte om AOGKs virksomhet, Louis Hermansen om baneanlegg og Magne Risdal om betydningen av «grønne lunger» i landskapet. Hvert formannschaftsmedlem fikk utlevert en fin mappe med brosjyrer om golfsporten, golfens utbredelse, betydningen av å få en golfbane i Arendalsområdet, anleggskostnader, finansiering m.v. Etter presentasjonen var det en spørterunde der formannschaftsmedlemmene fikk anledning til å få de forskjellige temaer utdypet. Alt i alt var det et profesjonelt opplegg som utvilsomt gjorde inntrykk på politikerne i fylkeshovedstaden. Riktignok tok det tid før påvirkningen ga seg praktiske utslag.

- En kan saktens lure på hva som er så fascinerende ved dette spillet at noen av oss ikke bare blir pasjonerte golfere, men utvikler en slags rabies golfensis.

Kjell Arne Bratli i Fore-ord til boka «Fy farao - for et slag».

Hvor skal banen ligge?

Helt fra starten ble det lagt stor vekt på den sosiale siden ved klubbarbeidet. Det ble holdt kurs i golfetikette, stilt billig golfutstyr til medlemmenes disposisjon, arrangert grillfester og «damedager», for å nevne noe. I innbydelsen til et klubbarrangement heter det: «Kaffe og vafler ordnes av Karin». Det siste var et typisk styremøtevedtak!

Likevel var det noe som manglet, og det var en hensiktsmessig bane til å spille golf på. Naturligvis hjalp det at klubben arrangerte bussturer til Kristiansand for at medlemmene kunne prøve seg på banen til Kristiansand Golfklubb. Og naturligvis var det fint at klubben engasjerte Kristiansands-treneren David Clark til trener på deltid. Dermed kunne medlemmene kvalifisere seg for handicapkort og grønt kort - de nødvendige sertifikater for golfspill på offisielle baner rundt omkring i verden. Klubbens første handicapkort ble forresten tildelt Jan Eigill Larsen, han som seinere ble en av klubbens ledere. Men klubben trengte en egen bane, helst ikke langt fra Arendal. Baneproblemet var fortsatt uløst, og dette ble et stadig større problem for klubben etter hvert som medlemstallet vokste.

Nå skal ikke banekomiteen beskyldes for å ha ligget på latsiden. Med Louis Hermansen i spissen hadde komiteen befart det ene området etter det andre med tanke på å finne et brukbart banested. Men det var ikke lett, for målet var å anlegge en bane med internasjonale mål, dvs. med 18 hull. Norges Golfforbund hadde utpekt John Edgar Nilsen til kontaktmann for banespørsmål i Agder-fylkene. Han hjalp til så godt han kunne, men arbeidet gikk likevel tregt. Louis lagde det ene ba-

neutkastet etter det andre, men alltid kom det noe i veien. Enten var arealet for lite, topografien for umulig, eller grunneierne for mange og uvillige. Dessuten lurte landbruksmyndighetene i bakgrunnen, for de ville nødvendig ha golfbane på dyrka mark.

På Tromøya hadde Birger Smith-Sørensen tidlig stilt et brukbart område til disposisjon for golfklubben, men arealet var for lite til en 18-hulls bane. Også andre problemer meldte seg. Derfor ble dette alternativet etter hvert forlatt. Det samme gjaldt Flosta-alternativet. Der passet ikke jordsmonnet særlig bra, ble det sagt. Det aktuelle arealet lå langs veien mellom Narestø og Kilsund, der kommunen og staten eier et område på tilsammen omkring 460 mål. Også dette var i minste laget.

Men så kom et nytt og interessant banalternativ inn i bildet. Det var Bjørnebo, like øst for Arendal sentrum. Forslaget om golfbane på Bjørnebo kom fra representanter for Arendal Utviklingsselskap og Arendal Vekstselskap, og det hadde derfor ekstra stor tyngde. Her var Magne Risdal en nyttig medarbeider for klubben, og mye tid og krefter ble satt inn på å realisere golfplanene på Bjørnebo. Louis og banekomiteen fastslo at området var stort nok, og at det egnet seg godt for et 18-hulls golfanlegg. Det kunne være fornuftig å bygge en 9-hulls bane i første omgang, og så utvide denne til en 18-hulls bane seinere. Også Aust-Agder Idrettskrets gikk inn for å legge golfbanen til Bjørnebo, og det ble faktisk tegnet en 9-hulls bane og seinere en 18-hulls bane for området. Aller første trinn i utbyggingsplanen var å lage en treningsbane på 100 x 250 meter, og så opparbeide

tre hull per år - til 9-hullsbanen lå ferdig. Utbyggingskostnadene ville riktignok bli store, men beliggenheten var ideell. Mange av medlemmene i AOGK pustet lettet ut, for endelig trodde de at den ideelle løsning på baneproblemet var funnet. Og Birger Lie slo til med et lite vers:

Vi vil håpe og tro
at vi får Bjørnebo!

Men nettopp i dette bynære området var det mange kryssende interesser som gjorde seg gjeldende. Enkeltpersoner gikk ut mot golfklubbens planer, bl.a. i Agderposten. De ville disponere deler av området til andre oppgaver. Langt farligere var likevel motstanden fra grunneieren selv - nemlig Arendal kommune. Bjørnebo-området var det eneste gjenværende utbyggingsområdet innenfor Arendals gamle bygrense, ble det sagt, og ennå var det uvisst hva det ble til med kommunesammenslutningen. Ble det ingen sammenslutning, ville byen stå uten utviklingsmuligheter. Derfor ville politikerne vente med å stille området til disposisjon for golfklubben. Den 12. januar 1987 fattet formannskapet flg. vedtak: «Formannskapet ser i prinsipp positivt på henvendelsen, men finner å måtte avvente en avklaring med hensyn til kommunestrukturen i regionen før noe positivt bindende tilsagn kan gis.»

Til tross for dette avslaget ga ikke golfklubben opp håpet om Bjørnebo. Det ble utformet en ny søknad, basert på et mindre område til en 9-hulls bane. I hovedtrekk var denne banen tenkt finansiert ved dugnadsinnsats, medlemskontingent, innsats fra Blakstad yrkesskole, reklamemidler og dessuten støtte fra STUI, Arendal og omliggende kommuner. Men heller ikke dette opplegget førte fram. Den 15. juni gjorde formannskapet nytt vedtak:

«Arendal formannskap finner å måtte opprettholde sitt vedtak av 12. januar 1987 vedrørende mulig areal for golfbane i Arendal.» I beste fall betydde dette en ny utsettelse, og dermed var klubben like langt.

Nå hastet det mer og mer med en løsning av banespørsmålet. Derfor måtte nye muligheter undersøkes. Det ble mange turer i skog og mark for Louis og Birger & CO. Sommeren 1987 dro de på befaring til et område ved Myra-Bråstad idrettspark i Øyestad. Dette ble vurdert som ideelt for en 18-hulls golfbane. Men etter hvert kom grunneieren til at han ikke kunne overlate så stor en del av sin eiendom til fritidsformål, så heller ikke dette prosjektet lot seg realisere.

Men så kom et område i Austre Moland inn i bildet. Det var på gården Noddeland, ikke langt fra E18 ved Våje. Både Molands-ordføreren, Thor Lund, og grunneieren Jakob Noddeland og hans far Gjerulf stilte seg positivt til saken. Louis Hermansen tegnet en grei 9-hulls bane for dette området, som med tilstøtende arealer kunne ha gitt plass til 18 hull. Men snart satte landbruksmyndighetene en effektiv stopper for disse planene. De mente at altfor mye produktiv jord og skog ville gå tapt for modernæringa dersom dette prosjektet ble realisert. En mulighet var å anke avgjørelsen inn for høyere myndighet, men lederne i golfklubben var redde for at dette ville virke negativt på opinionen. Dessuten var utfallet av en slik anke lite lovende fra klubbens synspunkt, siden området omfattet så pass mye dyrka mark og siden slik omdisponering aldri hadde vært gitt tidligere. Dermed ble også Noddeland-alternativet skrinlagt for godt.

Hva skulle klubben nå gjøre? Som kartet på side 21 viser, ble ikke mindre enn 15-16 områder befart med tanke på å finne et

laglig baneområde. I tillegg til Tromøya, Flosterøya, Myra-Bråstad og Noddeland var bl.a. Songeskogen, Haslatangen, Biejordet og noen områder i Grimstad-distriktet i klubbens søkelys. Men ved utløpet av 1987 var det fortsatt høyst uklart hvor klubbens golfbane kom til å ligge.

I desember dette året forteller Agderposten i en stort oppslått artikkel om golfklubbens problemer. Det heter i artikkelen at klubben har hele 320 medlemmer, men mangler konkurransebane. Riktignok blir Biejordet flittig brukt som treningsbane, men det er langt fra noen tilfredsstillende løsning. Det arbeides derfor iherdig med å finne tomt til en 18-hulls bane i nærheten av Arendal. Klubbens økonomi karakteriseres som sterk, men skal det bygges en tilfredsstillende golfbane, må likevel en stor del av an-

leggsarbeidet utføres på dugnad, heter det til slutt i artikkelen.

Selv om AOGK var baneløs, var aktiviteten stor i 1987. Dette framgår av årsmeldinga for det første hele året i klubbens historie. Ikke mindre enn 15 hovedstyremøter og diverse konferanser var blitt avholdt. Dessuten hadde de mange utvalgene og komiteene hatt stor møtevirksomhet. Alle hadde levert sine utførlige rapporter til årsmøtet. Med et medlemstall på 320 kunne klubben skryte av å være Norges største golfklubb uten bane! Av medlemmene var 225 hovedmedlemmer, 72 familiemedlemmer/samboer, 14 juniorer og 9 pensjonister. Det hadde i løpet av året vært en tilgang på 43 medlemmer, 10 var strøket og 16 hadde ikke betalt kontingenten.

Mellomstasjon på Biejordet

Mens klubben strevde med å få sin egen bane, måtte altså medlemmene finne seg best mulig til rette på Biejordet, like ved Bjønnes stadion, eller dra til golfbanen i Kristiansand for å trene. Biejordet lå laglig til for de fleste aktive spillerne, og der sørget formann Lie med sedvanlig PR-sans for å bli forevige av lokalavisens fotograf idet han slo det første offisielle golfslaget i Aust-Agder. Dette skjedde 12. juni 1987. Det skulle bli ganske mange slag på Biejordet etter hvert, for det dro ut med den endelig baneløsningen. Foreløpig fikk AOGK anledning til å disponere området på Biejordet noen timer fire dager i uka. Selv om dette området var altfor lite til fullverdig golfspill, ga det spillerne mulig-

het til å trene på elementære golfferdigheter.

Hver tirsdag kl.13 var det egen «damedag» på Biejordet. Og lørdag 29. august 1987 ble en historisk dag for golfsporten i fylket. Da ble nemlig den aller første golfkonkurransen avviklet. Det var Handicap- og turneringsutvalget som arrangerte «Nærmest flagget». «Med stor iver og entusiasme ble det slått 10 slag mot ett hull», heter det i Agderpostens referat. 37 golfere deltok, og ikke uventet var det han far sjøl, Birger Lie som vant konkurransen. Fra 60 meter plasserte Birger ballen ca. 20 cm fra hullet! Ninni Cleve vant dameklassen og Jørn Ølnes juniorklassen.

Den 12. september fulgte klubben opp

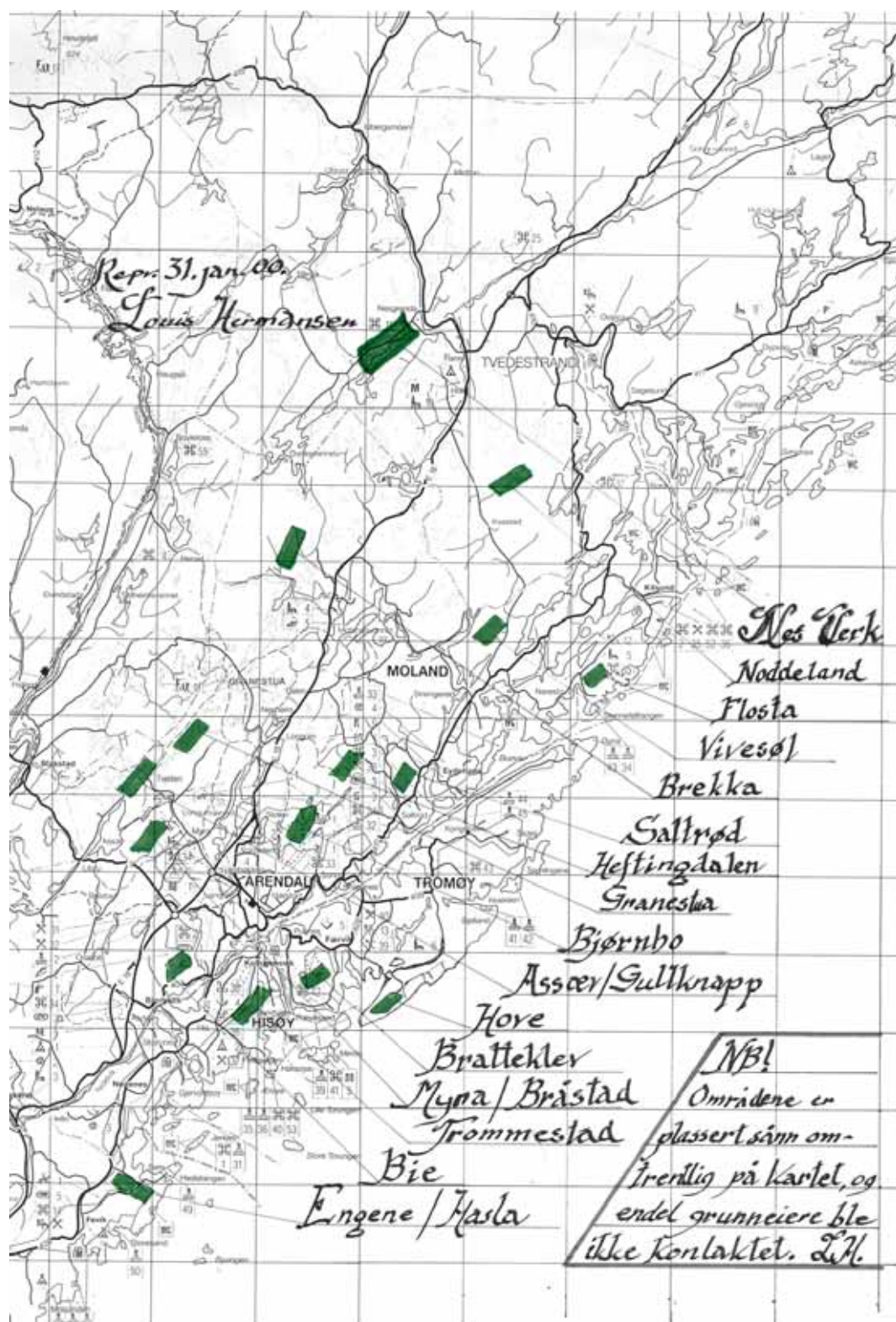
med å arrangere «Lengste slaget» for såvel damer som herrer. De fleste medlemmene var likevel mest opptatt av treningsmulighetene. I tillegg til treningen på Biejordet fikk nybegynnere høve til å lære spillet ved å gå noen runder sammen med erfarne golfere på banen i Kristiansand.

Men snart skulle klubben - for å bruke Louis Hermansens ord - «flytte over fra Spenningens tid - med de mange brustne forhåpninger - til Befrielsens tid på Nes verk.» Det skjedde omtrent samtidig med den politiske vårløsningen i Øst-Europa!

Fra Biejordene 1987

Fire glade jenter som trener for grønt kort. Fra venstre: Molly Hansen, Wilmy Zaar Nielsen, Ninni Cleve og Elin Eklund,.

II. I slag - på Nes Verk.

AOGK 1988-2000

Henvendelsen fra familien Aall

I begynnelsen av 1988 skjedde noe uventet: Det ble klart for ledelsen i AOGK at familien Aall på Nes Verk var villig til å leie bort en del av sin store eiendom til golfbane. Jacob Aall hadde alt i 1987 ringt til Arendal for å snakke med Birger Lie om mulighetene på Nes, men uten å treffe klubbformannen hjemme. Han var på det tidspunktet i Holland. Saken ble der-

for ikke fulgt opp før på nyåret. Da var det eldstesønnen Knut Benjamin Aall som tok kontakt med AOGK. Han hadde i mellomtida, uten at foreldrene visste det, begynt å tumle med tanken om et golfanlegg på Verket. Sammen med sine kamerater hadde han mer enn en gang diskutert Nesgrendas framtid og grunnet på hvordan særlig ungdommen skulle finne

seg til rette på det gamle tettstedet.

Trolig var det under en av disse samtaler at Knut fikk ideen om å anlegge en golfbane på eiendommen som han snart skulle overta. Knut visste ikke at fader Jacob hadde tenkt i de samme baner, og han var litt urolig for at foreldrene ville motsette seg en radikal omlegging av driften på Verket. Men da han en dag ved frokostbordet lanserte sin ide og spurte om han kunne ta den opp med golfklubben, fikk han vite at foreldrene slett ikke var fremmede for tanken. Jacob Aall fortalte om sin tidligere henvendelse til AOGK, og Knut måtte innrømme at han allerede et par ganger hadde vært i kontakt med golfklubbens ledelse, uten å fortelle det til noen. Han ble naturligvis glad da han fikk grønt lys for å gå videre med saken.

Familien Aall kjente godt til golfklubbens arbeid med å finne et egnet areal til golfbane. De hadde fulgt med i diskusjonen omkring Bjørnebo-alternativet, og Arnfrid og Jacob Aall hadde også vært en tur på Biejordet og studert golfspillet der. Jacob Aall satt fortsatt som dispo-

nent for det gamle familiefirmaet, men eldstesønnen, Knut Benjamin, sto ferdig til å overta. Og han ønsket å tenke nytt med hensyn til driften av eiendommen. Men ingen av dem hadde tenkt seg at det var nødvendig med så mye som 700 dekar for å skaffe tilstrekkelig areal til en fullt utbygd bane. Knut hadde opprinnelig blikket rettet mot Lunden og et avgrenset område langs Storelva, og Jacob trodde at et par hundre dekar vest for Lillegård måtte klare seg.

Dette var jo altfor lite. Men på Nes Verk var det i alle fall plass nok. Der hadde familien Aall disponert store arealer helt siden 1799. Selve jernverkdrifta var blitt avviklet etter en storflom i 1959, og seinere var det meste av innmarka blitt bortleid til bønder i nabolaget. Nå dreiv ikke firmaet Jacob Aall & Søn aktivt jordbruk lenger. Skogen var den viktigste inntektskilden. Og de store og delvis tilgrodde slettene vest for Storegård, sammen med områdene langs Marendalselva og Lilleelv, var som skapt for golfspill.

Det første kølleslaget på Nes

Tirsdag 16. februar kom Karin og Birger Lie til Nes for å se på det lovede land, og de fant det såre godt! Her kunne de få sine store drømmer innfridd - dersom landbruksmyndighetene var like positive som eierne. Birger hadde golfutstyret med og slo det første, historiske kølleslaget på Nes. Golfballen ble slått ut fra ei snøfonn og havnet på ei stripe bar mark i krattet i den vestre skråningen av Skjerasvollen. Dette markerte starten på golfeventyret på Nes Verk. Er ikke golfballen blitt funnet, så ligger den der vel ennå!

Sikkert er det at ekteparet Lie øyeblikkelig falt for området de fikk se, og det samme gjaldt Louis Hermansen. I likhet med Birger Lie hadde Louis Hermansen spilt golf i mange år, både i Norge og i utlandet. Noen spesiell utdannelse som banearkitekt hadde han ikke, men det manglet ikke på praktisk skjønn og entu-

siasme. Og han hadde ingen problemer med å se for seg en 18-hulls golfbane på Nes Verk. Som nevnt hadde han tidligere tegnet golfbaner for flere av de stedene AOGK hadde vurdert, og som leder av baneutvalget i klubben hadde han møtt mange utfordringer. Alltid hadde det kommet noe i veien for prosjektene. Men nå skulle endelig strevet lykkes!

En stor fordel var det at Louis var godt kjent på Verket fra før. Hans far var nemlig gammel verkensmann. Han hadde til og med gått på Nes Verk skole - i den bygningen som golferne snart skulle få til klubblokale. Familien Hermansen flyttet fra Nes da nedgangstidene for verket meldte seg, men også etter flyttinga hadde både han og familien følt en nær tilknytning til stedet. Og spesielt Louis likte seg på Nes og så de muligheter som fantes.

- Det er mulig at Herbjørn Sørebo har rett når han hevder at «bønder spelar ikkje tennis», men her på Nes spiller vi i hvert fall golf. -

Bonden og golfentusiasten Magne Tolleshaug til Øyvind Bjorvatn

Nyheten om Nes fenger

Nå varte det ikke lenge før massemediene skjønte at noe var i gang på Nes Verk. Først ute var Tvedestrandsposten som presenterte nyheten 23. februar: «2 millioners golfbane på Nes verk?» står det med krigstyper på første side. Og formann Lie uttalte seg mer enn gjerne til pressen: «Området er så ideelt som det kan få blitt», sier han til lokalavisen.

Også noen lokale nøkkelpersoner uttrykker sin begeistring ved utsiktene til å få en golfbane på Nes. «Blir planene noe av, vil det ha enorm betydning for næringslivet og turismen i Tvedestrand», sier næringskonsulent Trygve Eriksen. «Nes Verk kan igjen bli et kraftsenter i fylket og landsdelen», legger han til. Også ordfører Per Tveite og lederen for markedsføringskomiteen, May Britt Lunde, understreker at alt må gjøres for å få golfanlegget lagt til Tvedestrand. Og grunneier Jacob Aall sier: «Vi har alltid vært opptatt

av å bevare kulturlandskapet på Nes Verk, og det tror jeg vi kan gjøre på en glimrende måte ved dette anlegget.» Formannen i Aust-Agder Idrettskrets, Torbjørn Ausland, blir rent lyrisk i sin omtale av mulighetene, og uttaler at området rundt Nes Verk kan bli «Sørlandets smaragd - en vakker gressgrønn hel-edelsten med plass til en rekke idrettsaktiviteter.»

Til pressen understreker Birger Lie et par dager seinere at golf er i skuddet som aldri før, og at de 320 medlemmene i AOGK begynner å bli utålmodige etter å ha fristet to års kummerlig tilværelse på Biejordet. Nå står banevalget mellom Bjørnebo og Nes, sier han. Området på Nes Verk er mest interessant, men de to mulighetene vurderes på lik linje. Han håper på en avgjørelse alt til våren, slik at det kan anlegges en 3-hulls bane i løpet av sommeren.

Birger Lie orienterer pressen om golfklubbens planer. Knut Aall t.h. og Bjørn Friðtjof Olsen t.v.

Hva vil landbruksmyndighetene si?

Fra nå av kom det fart i utviklingen. Alt 9. mars 1988 søkte Jacob Aall & Søn om omdisponering til golfbane av det aktuelle arealet på Nes Verk. Det gjaldt i første omgang området mellom Vålandsveien og Lilleelv, i lengderetningen fra idrettsplassen ved Liane til Ekra. Bortsett fra Torjus Myklebustad, som var eier av «Fossbakken», ville ingen andre enn familien Aall bli direkte berørt. Området ble oppgitt til å utgjøre 590 dekar, fordelt slik:

1. Jordbruksareal, inkl. beite etc.	170 daa
2. «Gammel jord» som blir rehabilitert	130 daa
3. Skogsmark til baneformål	40 daa
4. Skogsmark som forblir uberørt	180 daa
5. Myr, vann/elv og uproduktivt areal	70 daa

I søknaden blir det nevnt at området - i tillegg til golfbane - vil kunne utvikles til regionalt senter for «grønne aktiviteter» av mange slag, og at man videre kan tenke seg ridesenter, bueskytterbane, samt muligheter for handikapidrett.

Det kom mange positive reaksjoner på søknaden, men den mektige herredsagronomen, Jarl Røeggen, ville ikke kommentere saken i første omgang. Derfor var det stor usikkerhet knyttet til landbruksmyndighetenes syn på omdisponering av området. Slik situasjonen var, valgte AOGK å arbeide parallelt med Bjørnebo- og Nes Verk-prosjektene, i håp om at i hvert fall det ene ville la seg realisere. Hvilket alternativ ville vinne til slutt?

Her er representanter for Teknisk etat i Tvedestrand kommune på befaringsreise av den framtidige golfbanen. Bildet er tatt i 1989, og viser fra venstre Per Andersen, Birger Lie, Martin Varden, Stig Scevenius og Knut Aall.

Valget ble ekstra spennende da Arendal formannskap snudde i saken, og med 9 mot 4 stemmer gikk inn for å stille 150-200 dekar til disposisjon på Bjørnebo. Dette skjedde 11. april 1988, og 14 dager seinere ble anbefalingen fulgt opp med et vedtak i bystyret. Ingen visste nå hvilket alternativ som ville få gjennomslag, og i AOGK var det tilhengere av både det ene og det andre alternativet. Men kappestriden mellom Bjørnebo og Nes Verk førte til atskillig medieomtale, noe klubben hadde lite imot. For dermed økte interessen for golfporten - og nye medlemmer strømmet til klubben.

I løpet av våren 1988 ble det likevel klart at flere og flere piler pekte mot Nes. Også signalene fra landbrukshold ble mer positive etter hvert, selv om ingen endelig avgjørelse var tatt. Riktignok lå Bjørnebo best an rent geografisk, like ved fylkeshovedstaden og fylkets tetteste befolk-

ningskonsentrasjon. Men ledelsen i AOGK var fortsatt lite imponert over bystyrets holdning til saken, og hadde også notert seg negative reaksjoner i pressen. Dessuten var de 150-200 dekar som foreløpig var stilt til disposisjon altfor lite til en 18-hulls bane, og klubben hadde ingen garanti for at området kunne utvides seinere.

På Nes var situasjonen en annen. Der ønsket lokalsamfunnet golfen velkommen, og det var god plass til en 18-hulls bane med internasjonale mål. At såvel grunneieren som Tvedestrand kommune var positive, gjorde alt lettere. Også bonden Albert Rosseland, som leide en del av jorda på Verket, var sterkt imøtekommande. Han var selv blitt bitt av golfbasillen, og ville ikke pukke på sin leierett til jorda. Også de kulturelle verdier ble trukket inn til fordel for Nes. Banen der ville bli liggende på historisk grunn, med

Golfklubben har innkalt til pressekonferanse. Det er Louis Hermansen som her viser en modell av den påtenkte golfbanen.

18. mai 1990 var mange sentrale personer invitert til Nes Verk for å bli orientert om golfplanene. Det er Knut Aall som orienterer.

jernverksminner fra Baaseland og Næs og omkranset av større og mindre bygninger fra 1600-, 1700- og 1800-tallet.

Men så var det spørsmålet om jordvernet: Problemet var at en stor del av det påtenkte banearealet på Nes var dyrka eller dyrkbar mark. Ville jordbruksmyndighetene godta at arealet ble omdisponert fra regulært jordbruk til fritidsaktivitet? Og hva ville representantene for de «grønne» partiene si? Spenningen knyttet seg først og fremst til fagfolkenes syn.

Etter hvert viste det seg at herredsagronom Røeggen og landbruksnemnda var forholdsvis positive til søknaden om bruksendring. I sitt foreløpige vedtak lovet de å realitetsbehandle søknaden når planene/ forprosjektet forelå. Det heter i saksframstillingen at selv om det blir golfbane på Nes, vil arealene kunne klargjøres for matproduksjon seinere, dersom slikt behov skulle melde seg. Nemnda signaliserer likevel at det bør tas sikte på å bevare de aller beste jordbruksarealene for regulær jordbruksdrift.

Men grunneieren, Jacob Aall, kunne ikke godta noen begrensninger når det gjaldt arealet. Han gjorde det helt klart for nemnda at her gjaldt det **h e l e** arealet eller ingenting. Det var uaktuelt å satse på en halvgod løsning, slo han fast.

Det lykkelige valg

Saken skulle videre til fylket, og nå var det stor spenning i AOGK. Hvordan ville fylkesmyndighetene se på søknaden om golfbane på Nes? Heldigvis gikk det godt! Etter en befaring på området 17. august gjorde fylkeslandbruksstyret enstemmig vedtak om å omdisponere hele det aktuelle arealet på Nes til golfbane. AOGK fikk beskjed om dette historiske vedtaket 18/8 1988 kl. 1503! Og noen dager seinere skriver Birger Lie til sine kjære golfvenner - med sedvanlig sans for symbolbruk:

«Det er nå definitivt vedtatt av styret at vår bane kommer til å bli liggende på Nes Verk. 18/8 1988 var en lykkelig dag for oss i og med at fylkeslandbruksstyret ga sin enstemmige tillatelse til omdisponering av 590 mål til golfbane!! Kontrakten med Jacob Aall & Søn er ferdigforhandlet med tilfredsstillende resultat for begge parter, og den vil bli underskrevet

18/9 1988. Årsaken til datoen er som følger:

(18) Jacob Aall & Søn vil ha en 18 hulls bane snarest mulig.

(9) Golfklubben regner med utbygging til 9 hull i første omgang. Den videre utbygging er avhengig av at medlemstallet øker!!

(19) Kontrakten innbefatter også det «nittende hullet» - (klubbhuset - Nes Verk skole).

(88) Dette er rene «lykketall.»

Birger Lie avslutter sitt symbolsprengte brev med å rette en takk fra styret i AOGK til familien Aall, Tvedestrand kommune, fylkeslandbruksstyret, Holt Idrettsforening og alle beboere i Nesgrenda for deres positive holdning og hjelpsomhet. Han og styret håper at alle golfspillerne vil vise seg tilliten verdig, og at golfbanen vil gli inn i det førsteklasses miljøet på en naturlig og fin måte.

AOGK la helt fra starten stor vekt på den sosiale siden av virksomheten, og da gjaldt det ikke bare å spille golf. Her er det lapskausfest ved sesongslutt 1988. Det er Bergit Bredsten og Gerd Thorsen som øser opp.

Kontrakten

Kontrakten mellom AOGK og A/S Jacob Aall & Søn ble altså undertegnet av partene 18. september 1988, og har i hovedsak stått uforandret siden. Den ble utarbeidet av Jacob og Knut Aall på den ene side og John-Olaf Sagen og Birger Lie på den andre. Kontrakten skulle gjelde i 40 år, fram til 18. september 2028, men er blitt noe utvidet og forlenget under veis.

Den opprinnelige kontrakten ga AOGK disposisjonsretten over det nevnte banearealet som omfatter deler av Aalls eiendommer Sletta, Kroken og Båsland, samt det gamle skolebygget og Den røde løa. Seinere kom det såkalte Slettahuset til. Dessuten fikk klubben rett til fri parkering i Revura og til å ta vann fra Hei-

revann/Lillelv til vanningsanlegget. Aall skulle fortsatt kunne drive ut tømmer og ved fra området.

Iflg. kontrakten skulle klubben slippe å betale noe for ordningen det første året, mot siden å betale en viss prosent av klubbens inntekter i leie. Denne leia skulle starte med 8 % i 1989, og så økes med 1 prosentpoeng hvert år inntil den i 1999 kom opp i 18 %. For resten av leieperioden skulle prosenten holdes på 18. Følgende inntekstposter ble lagt til grunn ved beregning av den årlige leia: medlemskontingent, innmeldingsavgift og greenfee. For å sikre seg mot et «pengeløst» system, basert på tvungen dugnadsinnsats på golfbanen, fikk Aall i 1989 vedtatt en til-

Kontrakten mellom A/S Jacob Aall & Søn og AOGK ble undertegnet i Storegård på Nes Verk 18. september 1988. Fra venstre: Louis Hermansen, John Olaf Sagen, Jacob Aall, Birger Lie, Knut Aall, Arnfrid Aall.

leggsavtale som bestemte at slik dugnad fra og med 1992 skulle inngå i beregningsgrunnlaget. Hver dugnadstime ble da verdsatt til et visst antall kroner. Men dette tillegget, som mange nok vil stusse ved og betrakte som temmelig problematisk, er visstnok aldri blitt praktisert. Dessuten er det blitt mindre dugnadsinnsats på banen etter hvert.

Partenes utgangspunkt var at AOGK skulle betale en leiesum til Aall som tilsvarte ett årsverk. Dermed ble klubbens medlemstall viktig, også for grunneieren. Stort medlemstall ville slå ut i høy grunnleie. Ingen hadde vel den gangen i 1988 tenkt at klubben kom til å vokse så raskt som den gjorde. Ved tusenårsskiftet er medlemstallet - og dermed grunnleia - kommet opp på et nivå som gjør kontrakten til et gullkantet papir for Jacob Aall & Søn. Men også klubbledelsen er fornøyd. Avtalen var helt fra starten basert på at dersom det gikk godt for AOGK, skulle det gå godt for Aall, og omvendt.

Etter at kontrakten var undertegnet, slo rimsmeden Birger igjen til med noen vers. Her gjengis et par av dem:

Ved kontraktunderskrift 18/9 1988

*Kjære Jacob, Arnfrid og Knut
første kapittel i golfen er slutt.
Vi har forhandlet på gode premisser
ærlig og åpent, vi håper uten «misser».
Og kontrakten som vi har skrevet på
skal bringe hygge for store og små.
Vi inderlig håper at golfen skal bringe
nytt liv på Nes verk, må latteren klinge
i årene fulle av slit som må komme
før period to er helt omme.*

*Vi møttes første gang her i stua,
vi snakket lenge med mannen og frua
Det var vel klart helt fra første gang
at Nes Verk var skapt for en bane av rang.
Her var mulighetene helt enorme*

*til arbeid med ett, slett ikke dorme!
Det måtte handles på mange plan,
og alle som en gikk til arbeid på da'n.
Forklares måtte det hist og her,
alle må briefes, hver især.
Jeg føler vel at vi dro lasset sammen
og dette håper jeg vil danne rammen
for videre arbeid her på Verket;
bygdas folk står på, har vi merket.*

*Jeg må si jeg har en kjempesterk tro
på at Lillelva med hver utsmykket bro
vil bli trekkplasteret av de store dimen-
sjoner,
og om noen år vil musikkens toner
lyde ut over grenda og dalen,
banen blir åpnet og kampen på valen
skal bringe inn folk i fra nær og fjern,
ikke for å kjøpe ovner og jern,
men for å tevle om poenger og hull.
Hvem tar seieren, hvem vinner gull ?*

Arnfrid og Knut Aall studerer kontrakten.

Rask økning i medlemstallet

Alt et par dager etter at landbruksmyndighetene hadde sagt ja til bruksendringen på Nes, deltok 42 golfere i en konkurranse på den provisoriske banen på Slettajordet. Inger Grut Sagen, Tromøy vant A-klassen og Trond Dalevold, Tvedestrand B-klassen. Avslutningen fant sted på klubbhuset, der familien Aall ønsket «Velkommen til Nes Verk» med kaffe og kake. Og nå gikk det slag i slag - i dobbelt forstand! Bare i løpet av en snau måned økte medlemstallet i golfklubben fra 350 til over 400. Og alle som ville, fikk prøve seg med golfkøllene på Slettajordet.

I slutten av august godkjente Per Chr. Andersen ved Teknisk etat i Tvedestrand kommune kostnadsoverslaget for bygging av en 9-hulls bane. Overslaget var utarbeidet av landskapsarkitekt Hans I. Kjærem,

og lød på til sammen 3 505 000 kroner, hvorav 360 000 til greener, 225 000 til tees (utslagssteder), 1 700 000 til fairways (velholdte spilleområder) og 420 000 til semi-roughs (mindre velholdte spilleområder). De resterende 800 000 kronene var beregnet til innkjøp av vanningsanlegg. Av medlemsoversikten per 31. oktober 1988 går det fram at det i løpet av året har vært en tilgang på ikke mindre enn 172 personer. All PR- og ikke minst nyheten om at arbeidet med golfbanen på Nes Verk er i full gang, bidro utvilsomt til medlemsøkningen. Noen av de gamle medlemmene har riktignok meldt seg ut, og noen har ikke betalt, men likevel har AOGK ved utløpet av 1988 hele 457 medlemmer. Av disse er 287 hovedmedlemmer, 110 ektefeller/samboere, 42 juniorer og 18 pensjonister.

Dette fine bildet sto i Tvedestrandsposten 20. august 1988. Det hadde følgende bildetekst: - Den satt! Golfklubbformannen Birger Lie, Arnfrid og Jacob Aall jubler over fylkeslandbruksnemndas godkjenning. Formannen i Arendal og Omegn Golfklubb, Birger Lie og grunneierne Arnfrid og Jacob Aall smilte fra øre til øre, der de stod på Sletta-jordet torsdag kveld. De hadde nettopp fått beskjed om at fylkeslandbruksnemnda hadde sagt ja til golfbane-planene på Nes Verk.

Golfklubbens årbok 1988

I slutten av 1988 utga AOGK sin første årbok. Siden har det kommet årbok hvert år - med nyttig informasjon om klubbens virksomhet. Slik heter det innledningsvis i ÅRBOK 1988:

Kjære golfvenner

Vi er glade for å kunne presentere Arendal og Omegn Golfklubbs første årbok. I denne har vi forsøkt å gi en del opplysninger om golf generelt og hva vi vil drive med, spesielt her i Arendal. Vi håper boken kan være til nytte og at den vil bli flittig benyttet.

Vi ønsker alle golfvenner en riktig god sommer med mye hygge og fremgang for klubben vår, og at vi skal bli bedre kjent med hverandre. Hvis du møter en ukjent i dette miljøet, rekk fram hånden og bli bedre kjent. Da er vi med på å skape et enda bedre miljø i klubben vår.

*Ha en riktig god golfsesong!
Husk å verve nye medlemmer!*

Naturligvis var det Birger Lie som sto bak årboka også. Riktignok kaller han seg «Uansvarlig redaktør», men dette var nok helst et utslag av den muntre siden ved Golfklubbens far! For årbøkene gir, både den første og de som kom seinere, et godt innblikk i en seriøs golfklubbs mangslung-

ne virksomhet. Ansvarlig for utforming, eller layout som det heter på nynorsk, var i starten Asbjørn Ølnes, mens John-Olaf Sagen leste korrektur. Og med kledelig beskjedenhet gir redaktøren de mange annonsørene æren for at klubben maktet det løft det var å utgi årbok. Han skriver: «Arendal og Omegns Golfklubbs første håndbok er blitt til takket være næringslivets velvillige støtte i form av annonser. Vi oppfordrer våre medlemmer til å merke seg navnene når de velger varer og tjenester!»

Av årboka framgår det ellers at klubben nå opererte med to ulike satser for medlemskontingent - en med og en uten banealternativ. Medlemskontingenten for hovedmedlemmer er satt til kr 160.-, for andre kategorier til kr 100.- Dersom klubben i 1988 fikk et konkret banealternativ som igangsattes før 1. juli, skulle medlemmene pålegges en ekstra innsats, fortrinnsvis i form av dugnad. Hovedmedlem, ektefelle/samboer og junior skulle delta i tvungen dugnad med henholdsvis 25, 12,5 og 10 timer. I stedet for dugnadsinnsats kunne betales henholdsvis kr 1000.-, kr 500.- og kr 200.-

Men de aller fleste medlemmene deltok i dugnadsarbeidet, og det er neppe for sterkt sagt at ingen golfklubb noen- sinne har hatt så mange ivrige dugnadsarbeidere som AOGK.

De første konkurranser

I 1988-rapporten fra Regel- og turneringsutvalget heter det at golftreningen har foregått dels på Biejordet, dels på Nes. Første turnering, «Premieren», ble avholdt på Biejordet 1. mai. Da var det 49 startende, fordelt på 2 klasser, og «Nærmest flagget» var målet. Dagens sensasjonsmann var Øivind O. Larsen, etteranmeldt og nytt medlem. Han presterte «hole-in-one», visstnok den første i klubbens historie. Resten av sommeren gikk det slag i slag med arrangementer. Alt 11. juni kunne 40 golfere delta i den aller første turneringen på Nes Verk, og 6. august gikk den første turneringen over 9 hull av stabelen samme sted. Den første 18-hulls turnering var en ECLECTIC med 43 deltakere 20. august, og 4. oktober slo klubben til med rekrutt-turnering for barn mellom 10 og 15 år. Alle fikk premie, boller og brus. Stor stas! I løpet av 1988-sesongen hadde ikke mindre enn 72 personer avlagt fulle eller delvise prøver til grønt kort, og 68 hadde fått tildelt klubbhandicap.

Våren 1989 inviterte klubben Cathrine Schrøder til Nes for å instruere «junior-stallen». Hun var på det tidpunktet Norges eneste kvinnelige profesjonelle golfspiller, og ble meget imponert over at hele 40 vordende golfere i alderen 8-15 år møtte fram for å lære hvordan en golfkølle skal svinges.

Til Agderposten sier formann Lie, som forresten fra 1989 er blitt LEDER, og ikke lenger skal tituleres som «formann» i klubben, at det nye golfanlegget er kostnadsberegnet til mellom to og tre millioner kroner, og at det skal fullfinansieres over en fireårsperiode ved hjelp av økt medlemskontingent, dugnad og STUI-midler. Lederen stilte de over 100 årsmøtedeltakerne i utsikt at en 9-hulls bane skulle stå ferdig innen utløpet av 1992, og at klubben da ville være gjeldfri. Som vanlig ble løftene mer enn innfridd - ikke minst på grunn av en imponerende dugnadsinnsats fra medlemmene.

Dugnadsånden på Nes

Dugnad er en god, gammel norsk skikk, definert som en «frivillig felles innsats uten betaling, for å hjelpe en nabo eller andre med en innsats som vanskelig kan gjøres alene». For AOGK var situasjonen den at skulle alt banearbeidet utføres med leid hjelp, ville det sprengte de økonomiske rammene som styret hadde trukket opp. Eller sagt med andre ord: Anleggs-kostnadene ville bli så høye at klubben måtte skaffe seg større inntekter gjennom en dramatisk økning av inngangsbilletten og medlemskontingenten. I så fall kunne Nes Verk Golfpark bli en arena for «sossen», hvilket var stikk i strid med målsettingen for klubben. Derfor ble det satset på dugnad. Og det skortet ikke på innsatsvilje og arbeidsglød!

Riktignok var ikke dugnadsinnsatsen på Nes helt frivillig, slik dugnad vanligvis er. Den som ikke deltok, måtte betale en ekstra medlemskontingent. Men «tvangen» synes ikke å ha lagt noen demper på humøret. Bare i Birger Lies formannstid ble det registrert en dugnadsinnsats på nærmere 25 000 timer. Dette må være noe av en rekord! Og tallet er temmelig riktig, for det ble ført nøyaktige timelister for hvert enkelt medlem. Dette var nødvendig, ikke bare for at ingen skulle lure seg unna, men også av hensyn til de offentlige støtteordninger. Reglene for tildeling av STUI-midler var nemlig slik den gangen at 1/3 av anleggs-kostnadene skulle dekkes av klubben, 1/3 av vertskommunen og 1/3 av STUI. (Sta-

Dugnadsgjengen i gang i august 1992.

Ved traktoren Birger Lie og Ole Jørgen Olsen. Bildet er tatt ved Lillegård.

Rydding av «urskog» på korthullsbanen. Hull 8 + 9.

tens ungdoms- og idrettskontor). Dette var for så vidt greit nok, men det var en hake ved ordningen: Den satte et maksimalbeløp for tildeling til golfanlegg, slik at henholdsvis 6-hulls baner, 9-hulls og 18-hulls baner bare kunne motta et visst beløp. Dette ville i utgangspunktet begrense AOGKs muligheter til å oppnå offentlig støtte til anlegget på Nes.

Men så fant anleggskonsulent Ørnulf Bjørnsen ut at reglene tillot en oppdeling av anlegget, f. eks. i bane, vanningsanlegg, putting green, driving range osv. Dermed kunne klubben søke om midler til hvert enkelt del-anlegg, og på den måten oppnå langt høyere støttebeløp. Dette er forklaringen på at AOGK har fått mer tippemidler enn noe annet golfanlegg, trolig en historisk rekord! Reglene er nå forandret på flere punkter, slik at noe tilsvarende ikke lenger kan oppnås. Totalt har golfparken på Nes ved århundreskif-

tet mottatt 5,133 millioner kroner i såkalte spillepenger fra staten.

Magne Tolleshaug nevnes som en av de flittigste på dugnadsfronten. Han har ikke tall på hvor mange timer han gratis-jobbet for golfklubben. Både han og enkelte andre av dugnadskaarene fra Nesgrenda stilte, foruten sin egen arbeidskraft, også traktorer, maskiner og redskap til disposisjon.

Hva er så hemmeligheten bak den imponerende dugnadsånden på Nes? - I tillegg til interessen for selve saken må det ha noe med «frynsegodene» å gjøre. Klubbledelsen la nemlig stor vekt på at dugnaden skulle være lystbetont, ikke bare hardt slit, og her stod det utvilsomt kvinner bak. Hus- og festutvalget besto i 1989 av åtte dugelige kvinner, ledet av Inger Grut Sagen. Sammen med Karin Lie og andre kvinner - og noen menn - bidro hun sterkt til at dugnadsinnsatsen på Nes

ble langt mer enn bare slit og strev. «Golf skal være gøy!» heter det i årboka for 1989. Også dugnaden var gøy, enten den foregikk på selve golfbanen, «Den røde løa» eller på det framtidige klubblokalet i den tidligere Nes Verk skole, der bl.a. nåværende daglig leder, Ole Jørgen Olsen, hadde fått sin aller første skolegang. Kaffe og vafler, kos og gode historier hørte med når golferne møttes på Nes. Dessuten ble det lagt vekt på at alle som ønsket det, skulle få anledning til å slå noen

kølleslag på den provisoriske øvingsbanen som tidlig ble anlagt på Slettajordet. Området der var vederlagsfritt stilt til klubbens disposisjon av familien Aall, og i løpet av sommeren ble det omgjort til en korthullsbane med 9 hull. Noen ganger sto treneren David Clark til disposisjon for dugnadsgjengen. De ivrigste medlemmene kunne altså spille golf på Nes helt fra første stund, gjerne etter at dagens dugnadsinnsats var unnagjort. De slapp å «tjene sju lange år for Rakel»!

Ulf Blom-Bohre (t.v.) og Svein Dahl raker og plukker stein på den vordende greenen til hull 9 i august 1990.

Muntre episoder

Innsatsen kunne forresten ha sine små-muntre sider: Jacob Aall forteller at dugnadsgjengen en dag fikk en ubehagelig overraskelse under arbeidet. De hadde drevet med grasbrenning i en skråning, og skulle ta «etterraksten» med sine nyanskaffede river for å gjøre skråningen ekstra pen. Ingen av dem tenkte på at moderne rivehoder er av plast som ikke tåler sterk varme. Men grasbakken var fortsatt gloheit etter brenningen - dermed smeltet rivehodene, og rivene ble aldeles ubrukelige til formålet. Ikke alt nytt betyr framskritt! Ei god, gammel Nes Verk-rive ville utvilsomt ha tålt temperaturen atskillig bedre!

Et annet problem som oppsto var at golfballene som ble spilt, hadde en tendens til å forsvinne ut i skog og mark, "out of bounds", som det heter på golf-språket. Golfballer koster penger, og svinnet gikk ut over klubbens økonomi. Helt fra starten hadde jo klubben vært behjelpelig med å skaffe billig golfutstyr, bl.a. baller, til medlemmene, slik at de kunne

prøve sine ferdigheter på banen. Nå var svinnet blitt altfor stort. Da var det at en av golfspillerne, Kari A. Olavsens, fant på råd. Hun lærte opp hunden sin til å til å oppspore ballene, og dermed kom hundrevis av tapte baller til rette. Hunden til Kari fortjente æresmedlemskap i AOGK, mente Birger, og han skreiv naturligvis et vers om det:

Hunden til Kari

Golf og baller, det går i lag,
men ballen forsvinner ved første slag
ut i skog eller gras og myr:
Denne sport kan bli riktig dyr
både for folk og for klubben vår!
Men ryktet om HUNDEN er med og sår
håp om at ballene finnes tilbake.
Hunden til Kari er uten make,
den har sanket baller i masser,
så vi kan legge dem ned i kasser.
Til våren skal de brukes på ny,
men hva skal vi hunden til Kari by?
Et kjøttbein for jobben å gnage på,
det skal den i alle fall sikkert få.

*«Jeg kan ikke fordra golf, det er selvsagt
et aber for meg, med mine ambisjoner,
men kan jeg ikke bli kallet til Generaldi-
rektør i Norsk Hydro uten å være villig
til å dra rundt og drasse på disse golfkøl-
lene, kan det være det samme.»*

*Adam Eyde i Dag Solstads roman
«T. Singer»*

Klubblokalet

I avtalen med Jacob Aall & Søn var disposisjonsretten til den gamle barneskolebygningen på Verket tatt med. AOGK ønsket å bruke den til klubblokale. Men også her trengtes dugnadsinnsats. Skolen var nemlig nedlagt for flere år siden, og selve skolebygningen var sterkt nedslitt etter å ha vært brukt til ymse formål, bl. a. snekkervirksomhet. Også her gikk golferne til verket med krum hals, og de bidro sterkt til at bygningen gjenoppsto i sin fordums glans. Nå troner den hvitmalt og fin oppunder heia nord for Slettajordet, og er fortsatt i stadig bruk.

Mens arbeidet med istandsetting av klubblokalet pågikk, fikk golferne anledning til å bruke det eldgamle, rødmalte Slettahuset til midlertidig klubblokale. Dette huset er et av de eldste i Holt, og har årstallet 1616 malt på en takbjelke. Også her bidro golferne sterkt til rehabiliteringen, og det knytter seg nå mange kjære minner til denne bygningen, spesielt blant golfere med lang fartstid på Nes. Men ennå gjenstår å restaurere det gamle

Borgny Stormo og Wilmy Zaar Nielsen på kjøkkenet i klubbhuset.

“bryggerset” i Slettahuset – det gamle grovkjøkkenet som viser hvordan folk kokte og stelte i riktig gamle dager. Dette blir en av de første oppgavene klubben tar fatt på i det nye tusenåret.

I årsmeldinga for 1988 heter det at stoler og bord og annet utstyr er anskaffet til klubbhuset, og at lokalet etter hvert fungerer meget bra. Dessuten er man ferdig med å rydde hull nr. 1 og 2 og putting green - og holder på å reparere «Den røde løa». Siden har reparasjon og restaurering gått sin gang, til beste for miljøet på Nes. I dag føyer de gamle bygningene seg naturlig inn i den bygningsmassen som disponeres av klubben. Og bygningene blir effektivt utnyttet til sine formål. Klubblokalet brukes fortsatt til diverse arrangementer, både av golfklubben selv og av andre foreninger og lag. Den er blitt en viktig del av klubbens image. Men selve klubbens hjerte pulserer nå i det nye administrasjonsbygget.

Planlegging av banen

AOGK fikk 12 000 kroner av Norges Golf forbund til forprosjektering av golfbane på Nes. Men hvem skulle tegne banen? I 1988 fantes det ingen golfbanearkitekt i Norge, og for den nyetablerte klubben ville det koste mer enn det smakte å hente ekspertise fra utlandet. Altså måtte andre løsninger finnes. Klubbledelsen var innstilt på å gå tradisjonelle veier for å komme i mål. Derfor ble det før byggestart tatt kontakt med Hans I. Kjærem, landskapsarkitekt og medlem av baneutvalget i Norges Golf forbund. Kjærem var villig til å være klubbens konsulent under anleggsarbeidet. Han kom på befaring til Nes, og laget deretter en foreløpig skisse til en 18-hulls golfbane. Klubbens eget baneutvalg, med Louis Hermansen i

Magne Tolleshaug, John Arvid Fiane og Per Erik Nilsen i full sving med å gjøre vanningsanlegget klart.

Fra anleggsarbeidet på golfbanen. Hovedentreprenøren Reidar Støylen t.h. og Louis Hermansen.

Her er Øyvind Fløystad og Knut Th. Gleditsch ivrig opptatt med dugnadsarbeid på golfbanen.

spissen, tok seg av den videre prosjektering, i nært samarbeid med Knut og Jacob Aall. De gjorde alle en stor innsats. Dessuten var klubben usedvanlig heldig med valget av hovedentreprenør.

Helt fra starten var det Reidar Støylen og sønnene Asbjørn og Birger som på en framifrå måte utførte det meste av maskinarbeidet. De bodde i området og var lommekjent overalt. Samarbeidet

Fra anleggsperioden.

En av klubbens utrettelig medspillere, Bjarne Solberg, fotografert utenfor Slettahuset på Nes i mai 1991.

mellom AOGK og entreprenøren virket til alles tilfredshet, og det er ingen tvil om at Støylen-karene har en stor del av æren for at golfparken er blitt så fin og så rimelig som den er. Om Birger Støy-

len ble det sagt at han arbeidde nesten uten stans. Tok han en aldri så liten pause, var det for å spise en banan, og pausen varte nøyaktig den tid det tok å sluke bananen!

Reidar Støylen (t.v.) og Albert Rosseland 1990. Her er de i gang med å klargjøre putting green, like ved klubbhuset på Nes Verk.

Lacoste fra Le Crocodile

Sponsing var et relativt nytt begrep på 1980-tallet. Men finansutvalget i AOGK var tidlig ute, også når det gjaldt å skaffe seg sponsorer. En av de første sponsorene var det franske firmaet Lacoste, som i Arendal er representert ved Le Crocodile. Dette firmaet sponset hull nr. 1 på den provisoriske korthullsbanen på Slettajordet. Dessuten fikk alle medlemmene rabatt ved kjøp av utstyr fra Lacoste. Dette utstyret brukes for øvrig av golfere over hele verden. På hovedbanen var Storebrand den første sponsoren. Storebrand valgte hull nr. 1 på denne banen.

Etter hvert kom andre større firmaer til som sponsorer. Drømmekontrakten kom i slutten av 1989 med Risør Fritidssenter. Senteret betalte hele 300 000 kroner for å bli AOGKs hovedsponsor. Heldigvis fikk klubben pengene utbetalt før senteret gikk konkurs! Også det var nok først og fremst Birger Lies fortjeneste.

Ved århundreskiftet har klubben i alt 18 sponsor-avtaler og 28 mer begrensede firma-avtaler som for året 1999 ga en inntekt på i underkant av en halv million kroner. Målsettingen er at dette beløpet skal fordobles, slik at klubbens inntekter fra sponso-

rene blir omlag en million kroner i året.

Men også privatpersoner trådte til som sponsorer, f. eks. holtingen, nå avdøde generalkonsul Rune Solberg, som selv var ivrig golfer og medlem av klubben. For å øke interessen for golfsporten blant ungdom i Nesgrenda, sponset Rune Solberg en konkurranse for ikke-medlemmer. Han gav også en hel del premier til bruk for klubben. Disse var populære, spesielt blant de yngste golferne. De voksne spillerne har i alle år konkurrert om den såkalte KABILI-pokalen, som Karin og Birger Lie står bak.

Oppmuntrende var det også at en amerikansk golfentusiast som besøkte Nes, ble så imponert at han skreiv ut en sjekk på 5000 dollar til klubben. Amerikaneren ønsket at det skulle settes opp en hvilebenk ved hull nr. 7, og det tok ikke lang tid før benken var på plass - selvsagt med en påmontert plakett med giverens navn. Stor oppsikt vakte også en gedigen modell av golfbanen, laget av Fredrik W. Schultze. Den inspirerte til fornyet innsats for det som etter hvert skulle bli Nes Verk Golfpark - «den fineste i Europa!»

Europas fineste golfanlegg?

Straks det verste av vinteren 1988-89 var over, inviterte AOGK til pressekonferanse i Arendal. Og det var store planer som ble presentert. Nå satset man på at golfanlegget på Nes skulle bli Europas fineste! I tillegg til golf skulle området på lengre sikt omfatte ridesenter, museum, tennisbaner og restaurant. Første byggetrinn skulle stå ferdig alt i 1991. Prisen var beregnet til mellom 3 og 3 1/2 millioner kroner, mens hele anlegget fullt ferdig ville koste mellom 7 og 8 millioner. Totalt håpet man på å hente 3,5 millioner fra STUI, og det var søkt om 1,1 million kroner av tippemidlene til første byggetrinn. Driftsoverskudd og dugnad ville over en treårsperiode gi et par millioner, mente klubb-

Det er lagt stor vekt på å gjøre golfparken på Nes Verk så vakker som mulig. Her er Sverre Lindland i ferd med å vanne en busk som han nettopp har planta.

lederen. Dette var optimistiske planer, men klubbledelsen ønsket å satse, og gjorde det!

I april presenterte AOGK sine planer for politikere og forretningsfolk. Visepresidenten i Norges Golfforbund, Jan Yngvar Øhrn, var til stede. Han uttalte at det var underkapasitet på golfbaner i Norge, særlig i Oslo-området. Mange Oslo-folk ville derfor være interessert i å benytte et framtidig golfanlegg på Nes Verk, mente han. Lederen for prosjektet "Øst i Agder", Trond G. Hansen, nevnte golf som ett av fire satsningsområder for markedsføring av Aust-Agder. Lederen for finansutvalget i golfklubben, Bjørn-Fritjof Olsen, benyttet anledningen til å understreke behovet for økonomisk støtte, også fra næringslivet. Men pengene satt langt inne.

Fra golfparken på Nes Verk. Det hvite huset til venstre er klubbhuset. Til høyre ligger det gamle, rødmalte Slettahuset, mens det nye servicebygget ligger mellom disse to bygningene, som alle disponeres av golfklubben. I forgrunnen Isaks bru.

Klubben i pengeknipe

I 1989 hadde AOGK søkt om 805 000 kroner av STUI-midlene, men fikk bare 200 000. Dette skapte økonomiske problemer for klubben, og verre ble det da heller ikke vertskommunen Tvedestrand bevilget det beløpet det var søkt om. En trøst var det likevel at kommunens hovedutvalg for kultur satte golfbanen aller øverst på prioritetslista når det gjaldt STUI-midlene. Dermed kom klubben bedre ut ved neste tildeling, da den ble tilgodesett med hele 605 000 kroner av disse midlene. Og arbeidet med banen gikk sin gang, takket være medlemmenes imponerende dugnadsinnsats. Ved slutten av året 1989 lå man faktisk foran skjemaet, trass i skuffelsene med de bevilgende myndigheter. Bane nr. 6, like ved Eremitagen, fikk æren av å komme aller først. Denne banen var nesten ferdig da snøen la sitt hvite teppe over landskapet og stoppet all virksomhet på banen. Og nå var målet å få 9-hulls-banen ferdig til St. Hans 1991, ett år tidligere enn beregnet. Et par milde

Albert Rosseland var den første som ble fast heltidsansatt i AOGK. Han er nå leder for banemannskapene (head greenkeeper).

og snøfattige vintre bidro til den raske framdriften av anlegget. Dessuten kom det nå en fagmann i sving på banen. Albert Rosseland ble nemlig tilsatt som greenkeeper, eller banemester på godt norsk, fra 15. april 1990. Albert var den første heltidsansatte i AOGK, og han har utvilsomt bidradd til å gjøre klubben til en suksess - og kulturlandskapet på Nes til en prydd for øyet.

Husker du den gang? Slik så det ut på Sletta før det nye servicebygget kom. Bildet er tatt i mai 1991. De hvitmaltte bygningene i bakgrunnen er Thomsens hus (t.v.) og Lillegård.

Provisjon for gode råd?

Men nå oppsto en merkelig strid i forbindelse med fordelingen av tippemidlene i fylket. Aust-Agder Idrettskrets forlangte nemlig «provisjon» for anleggs-konsulentens bistand ved søknad om tippemidler. Kretsen var i beit for penger, og for å skaffe seg inntekter, gjorde kretsstyret krav på 3-5% av de tippemidlene som ble utdelt. Dette var en strek i regninga for alle som fikk støtte av tippemidlene, for dermed ville naturligvis bidragene bli tilsvarende redusert. For AOGK, som over tid regnet med å få 3,5 millioner kroner i tippemidler, ville nyordningen eventuelt bety en re-

duksjon på 105 000 kroner. Kretsformannen uttalte at ordningen var beklagelig, men nødvendig. Lederen i golfklubben, derimot, fant nyordningen helt urimelig, og satte sin lit til at Idrettens Kontaktutvalg ville ordne opp.

Det viste det seg da også at Idrettskretsen var på ville veier. Kulturdepartementet slo fast at vedtaket om å innføre provisjon på bistand ved tippemiddel-søknader, var ulovlig. Klubbene hadde krav på å motta de tildelte midlene ubeskåret, og Idrettskretsen måtte følgelig finne andre muligheter til å rette opp sin anstrengte økonomi.

Små kjepper i store hjul

Stort sett ble golfsporten ønsket velkommen til Nes Verk, både av lokale organisasjoner og enkeltpersoner. Et unntak var likevel den tidligere idrettskonsulenten Eldrup Hansen og Kommuneforbundet i Aust-Agder. Eldrup Hansen hadde i begynnelsen av 1989 et avisinnlegg der han gikk imot å gi støtte til golfklubben, under henvisning til at grunneieren, Jacob Aall var medlem av Folkebevegelsen mot innvandring (FMI). Eldrup hevdet at å anlegge golfbane på Nes rimte dårlig med Idrettens tilslutning til Aksjonen for et

fargerikt fellesskap. Derfor gikk han imot å gi støtte til Nes.

I et motinnlegg karakteriserte formannen i Holt Idrettsforening, Magne Tolleshaug, dette som et totalt bomskudd og et utslag av meningsrasisme. Tolleshaug hevdet at golfbanen på Nes var en gavepakke til Tvedestrand kommune, og understrekte at golfsporten fortjente all den støtte den kunne få. Også formannen i Aust-Agder Idrettskrets, Torbjørn Ausland, tok avstand fra Eldrup Hansens resonnement, og dermed ble saken lagt død.

Golfkrigen på Nes

Uhell har det heldigvis vært få av på Nes. Men det er ikke problemfritt å ha en golfbane som strekker seg på begge sider av en offentlige vei, og som har bebyggelse like i nærheten. Selv om golfballen bare veier 46 gram og har en diameter på bare 43 millimeter, kan den være livsfarlig når den kommer susende med en fart på over 200 kilometer i timen.

Kort tid etter sesongåpningen i 1989 var det en dame som fikk en golfball i hodet. Hun ble ikke alvorlig skadet, men legen og golfentusiasten Per Ola Walle, som var til stede, uttalte til pressen at damen var heldig som ikke ble truffet i tinningen. Han understrekte betydningen av at golfspillerne alltid følger de lover og regler som gjelder på banen, slik at de ikke utsetter andre for fare på noe vis.

Noen år seinere var det en rullestolbruker som fikk seg en skrekk i livet, da en golfball på avveie traff rullestolen. Ingen ble skadet, men en journalist var påpasselig frampå og laget en sak av uhellet. Alt roet seg likevel etter at klubbledelsen hadde beklaget det inntrufne og stilt opp med blomster til rullestolbrukeren. Dessuten ble noe av det rasktvoksende buskaset langs veien fjernet, for at både spillere og trafikanter skulle få bedre oversikt.

Atskillig hardere gikk det for seg under den såkalte Golfkrigen på Nes i 1992. Denne feiden skapte store overskrifter i lokalavisene, og fikk sin krigerske betegnelse fordi den oppsto kort

tid etter at den virkelige golfkrigen i Midt-Østen var slutt. Forskjellen på de to krigene var at ingen ble truffet i slagene på Nes.

Mannen som gikk til frontalangrep mot golfspillet på Nes, var Petter Karlsen, også kalt Køntri-Karlsen fordi han hadde en butikk for køntri-utstyr. Han bodde sammen med sin kone og en 13 måneder gammel datter like ved golfbanen, og følte seg svært utsatt - til og med i sin egen hage, som han sa. Karlsen var, naturlig nok, spesielt redd for at hans lille datter skulle bli truffet, og til avisenes fotografer viste han fram bortimot 20 baller som han hadde plukket opp like ved huset sitt. Køntri-Karlsen hadde nok en viss støtte blant folk på Nes, også fordi enkelte bråkjekke golfere krevde absolutt stillhet og ro mens de konsentrerte seg om spillet. "Lokalbefolkningen har hittil hilst aktiviteten velkommen, men synes det går for langt når golfballene suser rundt hodet og de blir bedt om å holde kjeft når de går på offentlig vei", sto det å lese i Agderposten. Dessuten var både Karlsen og andre usikre på hva som ville skje, dersom uhellet var ute. Hvem skulle betale for skaden? Dette siste ble raskt oppklart da klubbledelsen gjorde det kjent at den enkelte golfspillers husforsikring dekker tapet ved skade på den uskyldige part. Dermed ebbet "golfkrigen" ut, og heller ikke siden har det kommet til alvorlige uhell under golfspillet på Nes.

Hole-in-one

“Hole-in-one” er i årboka til golfklubben definert som “å spille et hull på ett slag”, hvilket på godt norsk betyr at en spiller er så heldig at han slår golfballen i hullet med ett slag. Som nevnt hadde Øivind O. Larsen vært mester for “hole-in-one” på Biesletta, enten det da var flaks eller dyktighet som gjorde utslaget. På Nes var Per Ola Walle førstemann med “hole-in-one”. Det skjedde i begynnelsen av juni 1989, og i august samme år presterte Kenneth Aslaksen det samme. Men dette var før den offisielle baneåpningen, og dermed er heller ikke disse prestasjonene kommet med i statistikken. Den offisielle registrering av “hole-in-one” begynte først etter at 9-hullsbanen var åpnet i 1991. Etter dette får alle som oppnår “hole-in-one” på Nes sitt navn registrert på en spesiell tavle i klubbhuset. Det kan dreie seg om 4-5 golfere hver sesong, og antallet er ved tusenårsskiftet kommet opp i 27. Lista over de heldige er gjengitt bak i denne boka. Og som det framgår av denne, var Dag Olav Bakken den første mannlige spilleren som oppnådde “hole-in-one” på hovedbanen. Det skjedde 10. august 1991. Wilmy Zaar Nielsen var den første kvinnen i klubben som oppnådde “hole-in-one”. Det var i 1995. Eldbjørg Nilsesvold presterte «hole-in-one» både i 1996 og 1999, og er dermed den eneste «dob-

beltmester» i klubben hittil.

På Nes gjør man ikke noen stor sak av “hole-in-one”. Det har vel noe med klubbens sosiale profil å gjøre. Men i det store utland, der innmeldingsbilletten kan koste sekssifrede beløp, er det annerledes. Der blir begivenheten markert på forskjellig vis. Ja, det kan faktisk bli dyrt for den heldige. Noen steder er regelen den at vedkommende skal traktere samtlige medspillere med champagne når han eller hun oppnår “hole-in-one”. Heldigvis går det an å forsikre seg mot slike uforutsette lykketreff!

På Nes vakte det oppmerksomhet at Kenneth Aslaksen, sammen med Dag Olav Bakken og Joachim Aslaksen ble tatt ut til å representere AOGK i landsfinalen i “Talent 1989”. Klubben ville den gangen som nå gjerne satse på ungdommen.

Derfor var det spesielt gledelig at slike unge karer gjorde seg så sterkt gjeldende. At klubben også presterte å slå Kristiansand i en lagkonkurranse, med femtenåringen Dag Olav Bakken som aller beste deltaker, ble naturligvis lagt merke til. Også seinere har AOGK slått Kristiansand Golfklubb i lagkonkurranser, men det bør kanskje innrømmes at Kristiansand ikke alltid har stilt opp med sine aller beste spillere.

Fra jenteleiren i 1994.

Klubbens aktive juniorgruppe, fotografert omkring 1990. Fra venstre Beate S. Olsen, Anne Karin Stormo, John Baasland Andersen, Runar Walle, Kenneth Aslaksen, Eirik Walle, Ole Christian Olsen (foran), Roger Halvorsen, Christian Fredrik Heberg Johnsen og Lars Kopland.

Keith Dudman instruerer.

Elizabeth Walle og Helge Bjørn Stormo deler ut premier etter en juniorturnering.

Ole Christian Olsen (t.v.) og Knut Magne Tolleshaug har i flere år vært aktive på golfbanen. Her er de forevige i 1994.

Joachim Aslaksen (t.v.) og Arne Haukeland klar til dyst.

Åpning av 9-hullsbanen 1991

9-hullsbanen på Nes var blitt finansiert uten lånekapital og sto ferdig sommeren 1991, altså før den opprinnelige framdriftsplanen. Dermed ble 1991 et av de store år i AOGKs historie. Selve baneåpningen fant sted lørdag 17. august. Fylkesordfører Erik Mørch, fylkesmann Signe Marie Stray Ryssdal og Tvedestrandts ordfører Per Tveite foretok den offisielle åpningen. Over 300 gjester var til stede for å overvære begivenheten, og alle ble bispist, noen i provisoriske, egenproduserte telt og andre i klubbhuset. «For en golfentusiast som meg er dette en stor dag», sa Birger Lie i sin åpningstale. Han roste banens perfekte beliggenhet og understrekte at en runde på golfbanen på

Louis Hermansen (t.v.) og Albert Rosseland, fotografert ved åpningen av golfbanen på Nes Verk 17/8 1991.

Det var fylkesmann Signe Marie Stray Ryssdal (t.h.) og Tvedestrandts ordfører Per Tveite som fikk æren av å klippe snora for å markere åpningen, mens Louis Hermansen står mellom dem og bivåner begivenheten.

Nes er en naturopplevelse, samtidig som det er en stor sportslig utfordring. Ordfører Tveite var glad for at golfbanen var blitt etablert på Nes, og sa at Tvedestrand nå hadde fått en ny turistattraksjon i tillegg til Lyngør, som nylig var blitt kåret til Europas best bevarte tettsted. Formannen i Aust-Agder Idrettskrets, Edvin Lærum, framhevet golfens unike posisjon som en idrett som kan drives på tvers av generasjonene. De frammøtte fikk også se proffspilleren Cathrine Schrøder i aksjon på den nyåpnede banen.

Også i massemediene fikk naturligvis åpningen av golfbanen stor oppmerksomhet. Agderposten slo til med et fargebilde over tre spalter på sin førsteside, og Tvedestrandsposten lå ikke stort etter. I det hele er det grunn til å tro at massemedienes fyldige omtale av golfsporten i høyeste grad bidro til den raske veksten i AOGKs medlemstall. Klubben hadde nå 660 medlemmer, og disse hadde lagt ned tusenvis av dugnadstimer for å gjøre 9-

Bunadkledde Marianne Rosseland (t.v.) og Beate S. Olsen kaster glans over baneåpningen i 1991.

hullsbanen ferdig til åpningen. I tillegg til de personlige medlemmene hadde klubben nå 23 firmamedlemmer.

De tre golfpionerene i Aust-Agder: Karin S. Lie, Birger Lie og Louis Hermansen slår de aller første ballene på banen på Nes Verk.

Aksjeselskap?

Men AOGK hvilte ikke på sine laurbær. Målet var å utvide 9-hullsbanen til en fullverdig 18-hullsbane så snart som mulig. Men til dette trengtes penger, mange penger. Og for å skaffe de manglende millioner, var det nødvendig å innhente frisk kapital. Men hvordan?

Slik husker Birger Lie det som skjedde: - Det ble invitert til informasjonsmøte på klubbhuset 18. mai - en absolutt umulig dag etter min oppfatning, men Bjørn Fridtjof kom med det forløsende ord: 18/5 er både mødre og fedre hjemme for å feire sammen med barna!

Og frammøtet ble overveldende! Alle fire stortingsrepresentantene, åtte ordførere, notabiliteter fra fylkets næringssetter og andre. Til sammen over 50 perso-

ner! Vi ble da hvasket i øret at etablering av et aksjeselskap var en betingelse for å oppnå støtte fra enkelte etater.-

Etter dette inviterte klubben til dannelsen av et aksjeselskap, der AOGK ville gå inn med verdien av det arbeidet som var utført. Aksjekapitalen skulle være på minimum 4,38 millioner, maksimum 6 millioner kroner. AOGKs innsats ble verdsett til 3,08 millioner, dvs. minimum 51 % av aksjekapitalen. Klubben ville altså sikre seg aksjemajoritet i det nye selskapet - for å beholde kontrollen og den sosiale profilen. Selskapets formål skulle være å bygge og eie anlegget på Nes, mens selve driften skulle forestås av klubben. Leder for aksjeselskapet ble Sven Henrik Svendsen.

Irene og Louis Hermansen slapper av ved hull 8.

Tvedestrand kommune støtter golfklubben

For å innhente den nødvendige kapital, henvendte klubben seg til de nærmestliggende kommuner og til fylkeskommunene Aust-Agder og Telemark, samt Aust-Agder Næringssselskap og Aust-Agder Næringsfond. Etter klubbens oppfatning var det naturlig at kommuner og næringsliv engasjerte seg i golfklubben, fordi denne kunne bli et lokomotiv for utviklingen av reiseliv og annen næringsvirksomhet. Ikke bare i Tvedestrand, men i store deler av Sør-Norge.

Klubben fant det rimelig at Tvedestrand - som vertskommune - ble storaksjonær, og inviterte derfor Tvedestrand til å tegne aksjer for en halv million kroner. Signaleffekten ville være stor dersom Tvedestrand reagerte positivt på henvendelsen, ble det hevdet. Rådmann Sigurd Helseth i Tvedestrand mente imidlertid at beløpet var for høyt, sett på bakgrunn av kommunens svake økonomi.

Han foreslo at kommunen skulle gå inn med 250 000 kroner, altså halvparten. Formannskapet stilte seg mer positivt: Flertallet gikk inn for 350 000 kroner, mens mindretallet, Jan W. Nævestad, foreslo 500 000. To dager før den endelige avgjørelse i kommunestyret var de folkevalgte invitert til Nes Verk for å studere anlegget.

Om det var dette som gjorde utslaget, skal være usag. Men kommunestyret vedtok i hvert fall å kjøpe aksjer for 500 000 kroner, slik det var bedt om - riktignok fordelt på to år. Det var Rolf Siljedal som foreslo denne varianten, og vedtaket vitner om en svært positiv holdning til golfanlegget blant flertallet av de folkevalgte i kommunen.

De som var positive har neppe angret sin holdning. Golfanlegget har vært - og er - i dag en god inntektskilde, både for Nes Verk, Tvedestrand kommune og Aust-Agder fylke.

*«Golfklubben har gjort en kjempejobb,
Dette er et sted for oss alle, fra barn til
pensjonister!»*

*Tvedestrands tidligere ordfører
May Britt Lunde*

Navneskifte?

Men signaleffekten av det positive vedtaket i Tvedestrand uteble, i hvert fall i første omgang. Riktignok kjøpte Risør og Øyestad kommuner noen aksjer i selskapet, men for mindre beløp enn klubben hadde håpet. Det samme gjaldt Aust-Agder Næringselskap som i første omgang gikk inn med bare 50 000 kroner. Og de andre kommunene takket nei til tilbudet om aksjekjøp i Nes Verk Golfpark. Det samme gjorde de to fylkeskommunene.

Verst for klubben var det at Arendal sa nei. Den var jo en klubb for Arendal og omegn, selv om selve anlegget lå i Tvedestrand kommune! Noen av medlemmene i AOGK irriterte seg kraftig over mangelen på interesse i Arendal bystyre, og mente at dette burde føre til navneend-

ring. Arendal & Omegn Golfklubb burde forandre navn til f. eks. Nes Verk Golfklubb, ble det sagt. Forslag om dette ble også fremmet for årsmøtet, men utsatt. Det ble innvendt mot forslaget at Vormsund allerede hadde en klubb ved navn Nes Golfklubb. Dessuten ville en navneendring koste penger, f.eks. til trykking av nytt reklamemateriell. Nå gjaldt å **skaffe** penger, ikke å **bruke** mer enn høyst nødvendig. Derfor ble saken som nevnt utsatt, og endringsspørsmålet ble mindre aktuelt etter at Arendal kjøpte en ny aksjepost i selskapet, i tillegg til den som Øyestad brakte med seg ved kommunesammenslutningen. Ved tusenårsskiftet er klubbnavnet fortsatt Arendal & Omegn Golfklubb. Og navnet skjemmer vel ingen?

Tvangslån til klubben?

Fordi det i starten gikk så tregt med aksjetegningen, måtte klubben vurdere andre inntektsmuligheter. Flere alternativer ble drøftet. Ett gikk ut på å pålegge hvert medlem å låne ut 10 000 kroner til klubben. Hvis alle medlemmene skaffet en slik sum, ville pengeproblemene være løst. Men dette forslaget viste seg å være dødfødt, og det kom aldri til avstemning. Det ville i altfor sterk grad bryte med golfklubbens sosiale profil, ble det hevdet. I stedet ble innmeldingsavgiften i klubben

fordoblet fra 1000 til 2000 kroner, samtidig som årsavgiften for voksne medlemmer ble hevet fra 500 til 800 kroner. Dessuten ble det vedtatt at den tvungne dugnadsinnsatsen skulle fortsette. Dersom noen ville kjøpe seg fri fra 25 timers dugnadsinnsats, måtte de ut med en tusenlapp ekstra. Fra ledelsens side ble det understreket at selv med denne økningen av satsene, var det rimelig å være medlem i AOGK. Satsene var - og er - langt høyere i andre klubber.

Nes Verk Golfpark A/S

26. juni 1991 ble aksjeselskapet Nes Verk Golfpark etablert. Da var det endelig tegnet kr 4 500 000 i aksjekapital, fordelt på 4500 aksjer á kr 1000, altså i overkant av det minimum som tidligere var bestemt. Alt i 1992 kunne aksjekapitalen utvides, da Nærings- og Sysselsettingsstyret i Aust-Agder tegnet aksjer for 750 000 kroner og Aust-Agder Næringssselskap aksjer for 500 000. I dag er aksjekapitalen i Nes Verk Golfpark A/S 6 226 000 kroner, fordelt slik:

Formelt sett er det nå Nes Verk Golfpark A/S som leier golfanleggets areal av Jacob Aall & Søn. Selskapet står også som eier av de investeringer som er gjort i forbindelse med utbygging av anlegget, bortsett fra maskiner og utstyr som er direkte belastet klubbens regnskap. Men klubben har fortsatt aksjemajoriteten, og dermed den reelle styring av virksomheten. Klubbens ledelse mener at Nes Verk Golfpark AS har tjent sin hensikt og bør kunne avvikles ved at klubben overtar de forplik-

Arendal & Omegn Golfklubb	3426	aksjer á kr 1000.-	55,0 %
Aust-Agder Næringsfond	1150	« «	18,5 %
Aust-Agder Næringssselskap	1000	« «	16,1 %
Tvedestrand kommune	500	« «	8,0 %
Arendal kommune	100	« «	1,6 %
Risør kommune	50	« «	0,8 %

Jacob Aall, fotografert ved Den lange steinen. Steinen står ved Vålandsveien, like overfor klubbens driftsbygning.

telser aksjeselskapet har. Etter den foreliggende aksjonæravtale kan dette gjøres relativt enkelt. Men det kan være fordelaktig å beholde selskapet enda noen tid med tanke på mulig offentlig finansiering av det såkalte «Slettaprojektet» som er under utredning. I hvert fall er ikke Nes Verk Golfpark A/S avvirket ved begynnelsen av det 21. århundret, og daglig leder sier at klubben ikke har noen konkrete planer om at det skal skje i nærmeste framtid.

Den offentlige delen av aksjekapitalen i golfparken utgjør altså 45 %, eller drøye 2,8 millioner kroner. I tillegg til dette har AOGK per 1/1 2000 mottatt 5,133 millioner kroner av de såkalte spillemidlene til utbygging av golfparken, og det er dessuten stilt i utsikt en drøy million for 2000-

Gil Schoombie har i mange år vært en dyktig medarbeider på golfbanen.

Golfklubbens store driftsbygning sto ferdig i 1994. Foruten en maskinpark til om lag 4 millioner kroner rommer bygningen et stort lager, samt velferdsrom for banemannskapene. Men alt etter seks år begynner bygningen å bli i minste laget. Den må trolig etter hvert utvides mot øst, for å gi plass til stadig større og mer avansert utstyr.

2001. Alt i alt må en kunne fastslå at golfklubben på Nes er blitt uvanlig godt mot-

tatt, også av de bevilgende myndigheter.

Fra åpningen av driftsbygningen på Nes Verk. Det er Ole Jørgen Olsen som orienterer.

Ved åpning av 9-hullsbanen i 1991 måtte AOGK ty til telt for at alle gjestene skulle kunne bispises.

Nasjonalt mesterskap og heder til pionerer

Etter at aksjeselskapet var blitt stiftet, var AOGKs økonomi sikret, og arbeidet med 18-hullsbanen kunne fortsette for fullt. Også ellers var virksomheten på topp. Den svenske proffspilleren Sven Erik Sandberg ble tilsatt som klubbtrener, og samme år (1992) fikk klubben tildelt Norgesmesterskapet for elitespillere over 50 år. Dette var det første nasjonale mesterskapet på Nes, og utvilsomt en tillitserklæring til klubben. Vanligvis blir slike arrangementer lagt til klubber som kan tilby 18-hullsbane, og i 1992 var det jo fortsatt bare 9 hull på Nes. Ingen av de lokale deltakerne oppnådde toppresultater under dette mesterskapet, men Karin Lie og turneringsutvalget fikk mange godord

Hopp-veteranen Bjørn Wirkola i slag ved hull 9. Wirkola har spilt flere ganger Nes Verk, og er snart veteran også på golfbanen.

Her ser vi den tidligere krafthopperen Lars Grini i forgrunnen til høyre og Siri Yggeseth lengst til venstre.

for arrangementet. Og klubben ble tildelt "Miljøstikka" fra Norges Golfforbund. Også dette var en oppmuntring i arbeidet.

Samme året, altså i 1992 fikk Karin og Birger Lie Aust-Agder fylkes kulturpris for sin innsats for golfporten. Det var hele 15 kandidater til fylkeskulturprisen dette året, men valget falt altså på de to golfentusiastene i AOGK. Lederen av fylkets hovedutvalg for kultur, Liv Andersen, sto for overrakkelsen i Arendal Rådhus. Prisen var på 15 000 kroner, og ekteparet takket elegant på rim, heter det i Agderpostens referat fra begivenheten.

Også for golfporten betydde kulturprisen en stor anerkjennelse. Og det var ikke slutt med dette. Omtrent samtidig fikk som nevnt AOGK hedersprisen som årets markedsfører i Aust-Agder. Prisen ble gitt for den blest man hadde skapt for klubben og golfporten i fylket. Og suksess avler suksess, som engelskman-

nen sier: I 1992 ble det registrert ikke mindre enn 1700 gjestespillere på golfbanen. Dette var 1000 mer enn beregnet! Gjestespillerne betalte naturligvis for seg. På gode dager kom det inn opptil 6000 kroner i "greenfee" eller «spillepenger».

Også mange kjendiser fant veien til Nes. De gjorde nok sitt til å synliggjøre golfporten og den nye banen. Bl.a. kom noen av hoppstjernene for å prøve seg, med verdensmester Espen Bredesen i spissen. Også den tidligere storhopperen Bjørn Wirkola koste seg på Nes, sammen med Hroar Stjernen, Thorbjørn Yggeseth m.fl. Oppholdet må ha gitt mersmak, for de kom igjen år etter år, selv om prestasjonene på golfbanen ikke alltid var på høyde med prestasjonene i hoppbakken. Thorbjørn Yggeseth ble forresten tidlig medlem av AOGK, og har i flere år vist fine takter på banen. Yggeseth forteller selv om dette i en hilsen lenger bak i boka.

Bjarne Solberg fotografert sammen med idrettsveteranene Bjørn Wirkola, Fred Anton Maier, Jo Inge Bjørnebye og Lars Grini, kanskje med en vordende golfstjerne på fanget.

BIRGER LIE - Golfklubbens far

Birger Lie har spilt golf på mer enn 100 baner - i 17 forskjellige land. Han har til og med svingt sin kølle på golbanen til St. Andrews-klubben i Skotland, noe som er alle golfere drøm. Det var jo der golfeventyret startet i 1754. Å spille på St. Andrews-banen er en opplevelse han aldri glemmer. Men det er til golfparken på Nes Verk Birger har tapt sitt hjerte. Her har han gått mang en god golfrunde siden 1988, og det er ikke tall på de dugnadstimer han har nedlagt for klubben. Derfor har han da også med rette fått hederstittelen «Golfklubbens far».

Birger Lie er født og oppvokst i Sandar i Vestfold. Ved tusenårsskiftet er den joviale, tidligere sjøkapteinen og forretningsmannen 70 år gammel. Han er nå pensjonist og bor sammen med sin Karin i Iuellsklev i Arendal. Men paret har også et idyllisk lite sted like ved golfbanen på Nes Verk, og der tilbringer de en stor del av sommerhalvåret. De er fortsatt aktive på banen, han med handicap 22,7 og hun med 25,0.

Sine aller første golfslag slo Birger på en liten bane i Rotterdam. Det skjedde mens han var direktør for et norsk firma der

nede. Golfbanen lå mellom to store skipsverft, Wilton Feijenorth og New Waterwerth, og arealet begrenset seg til 6 ½ mål. Likevel var det plass til 5 hull, og på det meste hadde klubben 260 medlemmer. Birger ble styremedlem og representerte utlendingene i klubben. Årlig konkurrerte de i Viking Cup.

Etter 16 år i Holland ble imidlertid hjemlengselen for stor, så familien flyttet til Kongshavn ved Arendal. På det

tidspunkt fantes verken golfklubb eller bane i Aust-Agder. Derfor var det naturlig å melde seg inn i Kristiansand Golfklubb og begynne å spille på golfbanen i stiftsstad. Det var i 1979, og etter noen år ble Birger formann i klubben. Men reiseavstanden til Kristiansand var et problem. Bilturen til og fra golfbanen tok 2 ½ time. Når så selve golf-runden varte fire timer, gikk hele dagen med. Mye ville altså være vunnet der-

Gamleformannen er fortsatt aktiv i AOGK, selv om han i 1992 byttet ut formannsklubba med malerkosten.

som aust-egdene kunne få sin egen bane i nærheten av Arendal. Men det tok tid før noen for alvor torde tenke på å starte en egen golfklubb for Arendal og omegn. Interessen for golf var jo ikke så stor den gangen som nå. Dessuten ville ingen starte golfklubb før det var funnet et område der det kunne bygges bane.

Hvilke områder var aktuelle den gangen?

«Vi så på veldig mange steder, omkring 15, tror jeg. Spesielt Louis Hermansen var stadig på farten for å finne et brukbart sted. Etter hvert festet vi oss ved et område på Tromøya, og vi fikk tilsagn om å benytte dette til golfbane. Dermed startet vi Arendal & Omegn Golfklubb (AOGK) den 14. august 1986, med 51 medlemmer. Jeg ble valgt til klubbens første formann. Men så viste det seg at vi likevel ikke kunne få hele det området vi var forespeilet. Det ble knapt nok plass til 9 hull der, og vi ville helst ha mulighet for en bane med 18 hull. Dermed måtte vi på ny banejakt. Det var da vi festet oss med et område på Bjørnebo, like ved Arendal. Dette området var både bynært og stort nok. Men også der støtte vi på problemer. Dette var jo før den store kommunesammenslåingen, og Bjørnebo var byens siste potensielle utbyggingsområde. Derfor sa formannskapet nei til å gi fra seg Bjørnebo, i hvert fall før sammenslåingsspørsmålet var avklart. Og dermed var vi like langt. Mens vi ventet på en avklaring, brukte vi Biejordet, like i nærheten av Grane stadion, til treningsbane. Der avholdt klubben sin første konkurranse. Den gikk ut på å slå ballen nærmest mulig et flagg som vi hadde satt opp ute på jordet. Senere utvidet vi området, laget putting green av gamle tepper og fikk til 3 hull der. Men dette var jo ikke noe sted å bygge videre på, og nå begynte det virkelig å haste med å finne en

permanent løsning på baneproblemet. Uten skikkelig bane risikerte vi utmeldinger av klubben!

Da var det at det kom en henvendelse fra familien Aall på Nes Verk. De hadde lest i avisene om golfklubbens baneproblemer, og nå var de interessert i å leie bort en del av sin eiendom til formålet.»

Birger Lie forteller videre at første gangen han kom til Nes Verk var i februar 1988. Da lå det snø på alle jordene der. Likevel så han straks at stedet var ideelt til golfbane. Men han tvilte på at det ville bli akseptert at klubben bygde bane på Nes-jordene, for landbruksmyndighetene brukte å si nei til omdisponering av dyrka mark til fritidsformål. Men golfentusiastene i Arendal ga ikke opp. De brukte kjennskap og vennskap for å få det til, og ble gledelig overrasket da tillatelsen ble gitt den 18. august 1988. Nøyaktig en måned seinere ble kontrakten mellom klubben og Jacob Aall & Søn undertegnet. Den ga AOGK disposisjonsrett over et areal på omkring 600 mål. Dette var en milepæl i klubbens historie.

Hvem laget leiekontrakten - og hvilken målsetting hadde dere for arbeidet i AOGK?

«Kontrakten ble utarbeidet av Jacob og Knut B. Aall på den ene siden og John Olaf Sagen og meg på den andre. Vi arbeidet lenge med utformingen, men kom fram til et resultat som begge parter var fornøyd med. Siden klubben hadde smått med penger, ble avtalen ordnet slik at vi ikke skulle betale noen leie det første året. Andre året skulle vi betale 9 % av klubbens direkte inntekt, dvs. at hvis klubben tjente lite, så tjente Aall lite, og omvendt. Tredje året skulle leia heves med

1 prosentpoeng, og sånn skulle det fortsette i ni år til vi kom opp i 18 %. Utgangspunktet var at familien Aall skulle få en årlig leieinntekt fra klubben som tilsvarte ett årsverk.

Helt fra starten var det full enighet om klubbens hovedmålsetting. Vi ville etablere en golfklubb der både inngangsbillett og årsavgift var så billig at alle hadde råd til å bli med. Alle skulle være dus med hverandre og verken tittel eller alder skulle spille noen rolle. Golfens gamle «sossestempel» skulle bort! Personlig hadde jeg også en annen tanke i hodet på denne tida, nemlig at AOGK skulle bli den første offentlige golfbanen i Norge. Jeg mente at kommune og fylke skulle bygge banen og ta seg av driften. Hvem som helst skulle slippe til på banen, også ikke-medlemmer. Men dette var altfor tidlig for vår klubb, så det ble ikke noe av. Men jeg er overbevist om at dette er framtida. Politikerne vil snart oppdage at det er helse i hvert slag på golfbanen!»

Selv om golfbanen på Nes Verk ble bygd i klubbens regi, skjedde det på en spesiell måte. En stor del av arbeidet ble nemlig utført av medlemmene selv på dugnad. I følge de offisielle tall fra Norges Golfforbund skulle det koste omkring en million kroner per hull å bygge en moderne golfbane. Altså ville det komme på omlag 18 millioner kroner å bygge en 18-hullsbane! Men da AOGK startet opp på Nes Verk, var det bare 120 000 kroner i kassa. Det var ikke mye å bygge golfbane for, og i Oslo var det atskillig hoderysten over aust-egdenes optimistiske planer. Derfor måtte Birger og hans folk gå sine egne veier og satse på medlemmenes enestående dugnadsånd. Det ble vedtatt at hvert hovedmedlem måtte arbeide 25 timer gratis for klubben hvert år - eller betale en ekstrakontingent på 1000 kroner. Bare i Birgers tid

som klubbformann, fram til 1992, ble det registret ikke mindre enn 25 000 dugnadstimer. Dermed kan en trygt si at medlemmene selv har en stor del av æren for at banen ble bygd.

Klubbformannen selv og fru Karin bidro sterkt til at dugnadsinnsatsen ble relativt lystbetont. Vafler, kaffe og kos hørte nemlig med når golferne møttes på Nes Verk. Og etter endt dugnadsinnsats kunne de øve seg på den provisoriske korthullsbanen på Slettajordet. Der hadde de frest opp ni områder som de sådde til med riktig frø og kalte greener. Dermed fikk de en bane der de kunne spille lenge før 9-hullsbanen var ferdig.

Også utgifter til banearkitekt ble spart. Banen på Nes Verk er nemlig selvutviklet. Louis Hermansen tegnet de første hullene på banen. Jacob og Knut B. Aall hjalp godt til. Dessuten ble banen bygd på ei tid da entreprenørene hadde lite å gjøre og derfor var interessert i oppdrag. AOGK var spesielt heldig som fikk Reidar Støylen og sønnene Birger og Asbjørn til hovedentreprenør. Sammen med dugnadsgjengen bidro de sterkt til det gode resultatet. I stedet for 9 millioner som golfforbundet regnet med, kom de første ni hullene på 3 millioner, og regningen ble betalt kontant. Det var ikke minst Birgers fortjeneste. Pengene var kommet inn ved medlemskontingent, sponning, tippemidler og på andre måter. Blant annet kom det en del penger fra Tvedestrand kommune, som helt fra starten viste stor velvilje for golfprosjektet. Birger selv understreker at når det gjaldt å skaffe klubben god PR, var Asbjørn Ølnes og Bjørn Fritjof Olsen sentrale personer i denne perioden. Og Ørnulf Bjørnsen i Aust-Agder Idrettskrets bidro sterkt til at klubben fikk tildelt mer

tippemidler, eller spillemidler som det nå heter, enn noen annen golfklubb i Norge.

Ble det en kulturkollisjon da golferne gjorde sitt inntog på Nes Verk med alle dets historiske minner og tradisjoner?

«Nei, helt fra starten var klubben innstilt på å bevare, og ikke ødelegge noe av kulturen og naturen i områdene på Nes Verk. Vi ville absolutt ikke komme i klammeri med noen, verken med myndighetene, kultur- eller miljøinteressene. Jeg tror at vi sammen med eierne på Verket har klart å komme fram til løsninger som alle kan være tjent med. Etter min mening er de historiske tradisjonene blitt understreket, snarere enn undertrykket. Dette gjelder også til en viss grad når det gjelder bygningsmassen på stedet.

Nå nærmer medlemstallet i klubben seg 1600, og interessen for golfsporten er større

enn noen gang tidligere. Husk at da vi startet å bygge på Nes Verk, var det bare åtte golfbaner i Norge. Nå er det over 100! På litt sikt er det behov for en golfbane til i Aust-Agder, kanskje to. Den ene kommer sannsynligvis til å ligge i Grimstad-distriktet, den andre et stykke inne i landet.

En mulig løsning for vårt fylke kan være at AOGK etablerer små aktivitetssteder rundt omkring i fylket, der man kan stå og slå baller på en driving range - og lære det korte spillet på en putting green. For å bli en virkelig god golfspiller må du trene daglig, og da er det viktig at avstanden til treningsstedet ikke er for lang.»

Vyene er fortsatt levende hos Golfklubbens far! Det var fortjent da han sammen med sin kone fikk fylkets kulturpris i 1992. Og i august 1994 ble han, sammen med Karin og Louis utnevnt til æresmedlemmer i Arendal & Omegn Golfklubb. Også d e t var vél fortjent.

Øyvind Fløystad overtar klubba

I 1992 ble den formelle overføringen av AOGK fra Arendal kommune til Tvedestrand vedtatt, uten at det fikk noen praktiske konsekvenser for klubben. Nå hadde AOGK langt på vei funnet sin stil, slik at også det første lederskiftet kunne foregå uten dramatikk av noe slag. Etter fem år som klubbleder ønsket Birger Lie avsløsning, og han hadde sin arvtaker klar. Siden nestformannen, Ole Jørgen Olsen var blitt syk, måtte det bli Øyvind Fløystad. Fløystad var født og oppvokst i Holt, ikke langt fra Nes. Han hadde vært medlem av AOGK siden 1988, men aldri hatt noe lederverv i klubben. Henvendelsen om å overta ledertrøya kom derfor temmelig overraskende, forteller han. Men som gammel skihopper var han vant til å hoppe etter Wirkola. Så han tok utfor-

dringen og sa ja. Fløystad ble sittende som klubbleder i fire år. Hele tida var gamlelederen til god hjelp og støtte. Men det var likevel strevsomt, særlig fordi klubben manglet en utbygd administrasjon. Styret måtte selv ta seg av administrasjonen, eller delegere oppgavene til de ni underutvalgene.

Typisk for både den nye og den gamle styrelederen var det at de begge hadde golfinteresserte ektefeller. Såvel Karin Lie som Marie Fløystad var - og er - pasjonerte golfspillere. Og i siste tilfelle var det snarere h u n som fikk h a n med på golfbanen, enn omvendt. I en tidkrevende familiesport som golf er det utvilsomt en fordel at begge ektefellene er med på laget, og spesielt når den ene i tillegg blir tillitsvalgt i golfklubben. Kanskje er det

Birger Lie overlater formannsklubba til Øyvind Fløystad. Bildet er tatt under årsmøtet 1991, som ble holdt i Assurancelskapet Gards lokaler i Arendal.

færre "idrettsenker" i golfsporten enn i andre sportsgreiner?

I Fløystads lederperiode (1992-95) var det ca 80 tillitsvalgte i klubben, og på hvert styremøte redegjorde utvalgslederne for det arbeidet som var utført siden sist. Ofte tok referatene mer enn halvparten av møtetida, forteller han. Også dugnadsarbeidet fortsatte som før. Mange tok et tak, og det er ikke mulig å nevne dem alle. Men uten forkleinselse for andre vil Fløystad framheve Sigrid og Jan Samuelsen, Ulf Blom-Bohre, Liv og Arne Haukeland, Borgny Stormo, Martin Breivik og Magne Tolleshaug. Bonden Magne Tolleshaug overtok etter Louis Hermansen som leder av baneutvalget, og sammen utgjorde de to - planleggeren Louis og praktikerer Magne - et radarpar på banen. «Det er mulig at bønder ikke spiller tennis, men golfkøller er vi forlengst fortrolige med», sier Tolleshaug.

Fløystad roser også valget av entreprenør. Firmaet til Reidar Støylen var som nevnt hele tida hovedentreprenør for banearbeidet på Nes, og Støylen-karene gjorde framifrå arbeid for en rimelig penge. Klubbledelsen var så godt fornøyd at den vedtok å gi firmaet en bonus på 100 000 kroner for innsatsen. Fløystad hadde selv gleden av å overrekke sjekken. Reidar Støylen døde i 1998, men ved tusenårsskiftet er golfparken fortsatt en viktig arbeidsplass for Asbjørn og Birger.

En annen golfentusiast som nevnes særskilt, er Bjarne Solberg. Han hadde lenge en stor del av ansvaret for å ta seg av nykommere på banen, og har hjulpet hundrevis av medlemmer til grønt kort, det obligatoriske ferdighetskortet som alle må ha før de kan begynne å spille golf.

Dette arbeidet gjorde han til alles tilfredshet og med store pedagogiske evner. Bjarne sto til disposisjon til enhver tid, og han får ennå mange takknemlige hilsener fra folk som han hjalp til rette på Nes.

Også vegårsheingen Tjøstolv Aas nevnes som en av golfklubbens beste støttepillere helt fra starten av. Tjøstolv er en brubygger i dobbel forstand, for det første som ansvarlig for bygging av 13-14 bruer over Lilleelv og Marendalselva, for det andre som lokal ambassadør for golfsporten. Tjøstolv er også «course marshal», sammen med Birger Lie, og kjører rundt i «sheriff-vogna» for å kontrollere at alt går riktig for seg på banen. Denne banekontrollen utøves med stor konduite. Men dette er nok et nødvendig ledd i systemet, selv om golfspillere flest er disiplinerte folk. Verken Tjøstolv eller Birger er betalt for jobben, og det gjør vel sitt til at de som regel blir godt mottatt når de kommer kjørende.

Lederskiftet i AOGK betydde altså ikke noe systemskifte i klubben. Arbeidet fortsatte i samme spor som før. Liksom Birger Lie la Øyvind Fløystad vekt på at golfsporten skulle være for alle, ikke bare for folk med god råd. Verken innmeldingsavgift eller årsavgift skulle hindre noen i å bli medlem. Eller for å bruke Fløystads egne ord: Ingen skulle gå glipp av denne formen for trivselsorientert mosjon av økonomiske grunner. Som gammel holting verdsatte han naturligvis også den betydning golfklubben har for lokalsamfunnet på Nes verk. Klubben har utvilsomt vært et lokomotiv for utviklingen på det gamle industristedet, sier han. Det han husker som selve clouet i sin ledertid, er åpningen av 18-hullsbanen.

Åpningen av 18-hullsbanen i 1994

Åpningen av hovedbanen på Nes vil bli husket som en av de største begivenhetene i AOGKs historie. Alt syntes å klaffe denne dagen, 25. juni 1994. Værgudene var i godlune, og de 200-300 frammøtte koste seg 12 timer til ende i strålende sol. Så bød da programmet på noe for enhver smak, også for dem som ikke primært var interessert i å innsisere greenen, og som var forskriftsmessig utstyrt med bermudaskjorte og blå solskjerm. Prominensen var på plass, med fylkesordfører Jon Fløistad og fylkesmannen, Signe Marie Stray Ryssdal, i spissen. Nesgrenda Musikkorps og Lillegaard Trad Band spilte. Det ble saluttert, sloppet fargerike ballonger, fairway-danset og grillet. Som for å markere klubbens potens, sto spruten fra det nye

vanningsanlegget metervis til vær! Vanningsanlegget hadde kosta 2 millioner kroner. Og talerne var like mange som det var hull på banen, nemlig 18. Per B. Marcussen ledet programmet på utmerket vis, godt assistert av den munnrappe Knut Th. Gleditsch.

Første taler var naturligvis klubblederen selv, Øyvind Fløystad, som synlig stolt ga en oversikt over AOGKs historie. Og han takket for økonomisk støtte, spesielt fra Aust-Agder fylkeskommune, Tvedestrand kommune og fra tippemidlene. Dessuten framhevet han innsatsen til pionerene Karin og Birger Lie og Louis Hermansen. Disse tre ble under jubel fra forsamlingen utnevnt til klubbens første æresmedlemmer. Og-

Fra åpningen av 18-hullsbanen i 1994.

så dugnadsgjengen og de ansatte, Albert Rosseland og Gil Schoombie, ble behørig takket. Fylkesordfører Jon Fløistad roste klubbledelsens stayerevne, og gratulerte med det spektakulære resultatet. «Det er godt at noe lykkes», sa han. Fylkesmann Signe Marie Stray Ryssdal understrekte i sin tale at satsingen på Nes ga håp for distriktets framtid, og framhevet anlegget som et av de få som ikke hadde ført til enenes-

te klagesak for fylkesadministrasjonen. Også visepresidenten i Norges Golf forbund, Ottar Borch Nilsen, var imponert over anlegget, og syntes det var utrolig hva klubben hadde fått til på Nes. Næringssjef Erling Hellum i fylkeskommunen fulgte opp: «Det hender ikke sjelden at offentlige penger forsvinner i et hull», sa han. «Her på Nes er det mange hull, men av disse kommer det i hvert fall noe opp igjen»!

Norges største golfanlegg

Etter åpningen av 18- hullsbanen sommeren 1994 disponerte AOGK Norges største golfanlegg. Noen hevdet at det også var landets fineste. I hvert fall var Sørlandet for alvor kommet på golfkartet. Dessuten var det vakre kulturlandskapet på Nes langt på vei gjenskapt - gamle, gjengrodde verkensplasser var synliggjort, nye idyller gjort tilgjengelige, gamle dammer opprensket og 21 bruer bygd. De 1000 golfmedlemmene kunne nå kose seg på en bane som holdt internasjonale mål - og som dekket et areal på ca. 700 dekar, dvs. et område like stort som 50 moderne fotballbaner.

Hele stasen hadde så langt kostet 7,5

millioner kroner - pluss en dugnadsinnsats på mer enn 25 000 timer. Uten dugnadsinnsatsen ville banen ha kostet det dobbelte, ca. 15 millioner, ble det hevdet. Noen av de mest optimistiske golferne begynte å snakke om at Nes Verk Golfpark kunne bli selve riksanlegget for golf i Norge. Dette var kanskje å tro på julenissen, for ved begynnelsen av 2000-tallet er det ennå ikke gjort vedtak om å bygge noe slikt riksanlegg. Og dersom anlegget en gang kommer, er det slett ikke sikkert at Aust-Agder er stedet. Men Nes Verk ble i hvert fall fylkets tusenårssted, og kanskje dette betyr vel så mye i den store sammenheng?

Hvor er golfballen? Det er Torbjørn Yggeseth og Espen Bredesen som har slått ballen utenfor banen, eller out of bounds, som det heter på golfspråket.

Et merkeår i klubbens historie

Denne sommeren sto foruten 18-hullsbanen også en 9-hulls kortbane til golfernes rådighet. Hovedæren for utformingen av denne banen går til Knut Aall, den nåværende disponenten i firmaet Jacob Aall & Søn. Korthullsbanen ble offisielt åpnet samtidig med hovedbanen, 25. juni 1994, og er karakterisert som meget god. Etter dette besto Nes Verk Golfpark av en hovedbane på 18 hull, en korthullsbane på 9 hull, putting green og driving range. Det var absolutt noe å være stolt av - spesielt for en klubb som ennå ikke var mer enn åtte år gammel!

Om hovedbanen heter det på fagspråket at lengden er 5785 meter fra hvit tee. Det vil si at banen er nesten 6 km lang, hvis du starter fra proffenes utslagssted på Slettajordet og går korteste veien fra hull 1 til hull 18. Videre heter det at banens «par» er 72, dvs. at en profesjonell golfspiller med 0 i handicap (scratch) for-

Elizabeth Walle, fotografert etter en vellykket put.

Nøkkelpersoner i golfklubben, fotografert av Sverre Lindland i 1994: Fra venstre: Albert Rosseland, Gil Schoombie, Ole Jørgen Olsen.

Utvalgsledere 1994: Fra venstre: Gil Schoombie, Magne Tolleshaug, Bjarne Solberg, Jan A. Samuelsen, Borgny Stormo, Ole Goderstad, Birger Loftesnes, Per B. Marcussen.

utsettes å kunne gjennomføre en runde med bruk av 72 slag. Hvis du er en gjennomsnittsspiller (bogeyspiller) med 20 i handicap (hcp), kunne du inntil for få år siden bruke $72 + 20$, dvs. 92 slag, og likevel oppnå samme poengsum som proffen

med 72. Men i dag er det mer innviklet enn som så, for her kommer de såkalte slopeverdiene inn. På Nes er slopeverdien høy (138 fra gul tee herrer), kanskje den høyeste i landet. Det vil si at banen har høy vanskelighetsgrad, hvilket da medfø-

Martin Breivik (t.v.), Asbjørn Lorentzen og Magne Tolleshaug på green 1 i 1995.

Her er Arne Sverre Salvesvoll og Sigrid H. Samuelsen i sving på green 7 i 1995.

rer at en spiller med høyt hcp, for eksempel en nybegynner, får noen ekstra slag i tillegg til de nevnte handicap-slagene. I folkesporten golf er altså hele systemet basert på at nybegynnere og mindre flin-

ke spillere skal ha en mulighet til å konkurrere mot de flinkeste, og ikke nødvendigvis tape! Blir reglene for vanskelige å sette seg inn i, er det god hjelp å få på klubbkontoret!

Frokost i det fri. Bildet er tatt ved pumpehuset, og viser fra venstre: Elizabeth Walle, Marie Fløystad, Kari Staff-Poulsen og Else Torstensen.

Flueplage og andre fortredeligheter

Klubbens årsmelding for 1994 forteller om flueplage på golfbanen. Særlig mellom 25. juni og 12. juli var de innpåslitne insektene et stort problem. Så ille var det at fluene skremte både klubbens egne medlemmer og greenfee-spillerne av banen, ble det påstått. Iflg. årsmeldinga lovet klubbledelsen å gjøre alt den kunne for å bli kvitt disse plagedyra. Det var kanskje litt av et brageløfte å komme med! - Fem år seinere kan det i hvert fall konstateres at kampen mot fluene ennå ikke er slutt. Men det skal ingenlunde antydes at klubbledelsen sviktet i sine anstrengelser for å stoppe de små irritanter. Overmakten ble bare for stor!

Fortsatt er det vel slik at fluer og andre insekter ødelegger mangt et godt kølleslag på golfbanen - både på Nes og andre steder. Noen av insektene stikker, andre bare surrer omkring og irriterer, tiltrukket av søt idrettssvette. Felles for dem alle er at de har en tendens til å komme summende akkurat mens golfspilleren konsentrerer seg til det perfekte slaget - og har «hole-in-one» i blikket.

Det gjør ikke saken bedre at den angrepne i følge etikettereglene er avskåret fra å gi verbalt uttrykk for sine inderligste følelser - selv når ballen havner utenfor banen i stedet for i hullet! Eneste tillatte brøl på golfbanen er FORE, og dette skal bare brukes når golferen er redd for å sette andres liv og sikkerhet i fare. Det er ikke så ofte.

For en uinnviet kan golfspråket av og til virke noe forvirrende, f.eks. når ord som bane og hull har to betydninger. Ordet bane brukes for det første om golfbanen som helhet - for det andre om de 9 eller 18 del-banene den består av. Og et hull er faktisk både det lille hullet ballen skal ned i - og hele banen som omgir hullet. En bane og et hull kan med andre ord være samme sak!

Klubbreglene fastlegger ikke bare hvor mange slag den enkelte spiller normalt skal bruke på en runde på golfbanen, men også hvor mange slag det "normalt" skal brukes på hver av de 18 del-banene. Å spille "på par" vil si å bruke det fastlagte antall slag på hver enkelt bane. Bruker du ett slag for mye, kalles det bogey, bruker du ett slag mindre enn fastlagt, kalles det birdie osv. På side 80 vil du finne en oversikt over de mest brukte golfuttrykk.

Spesielt i høysesongen er det viktig at det er en viss flyt i spillet, slik at det ikke blir kødannelse. Etter nærmere regler plikter spillere som bruker lang tid, å slippe hurtigere spillere foran seg. Oppstår uevnighet, kan banekontrollen (course marshal) tilkalles, men det er sjelden nødvendig. På Nes bruker en gjennomsnittsspiller mellom fire og fem timer på runden rundt hovedbanen. - Men spillet er så fascinerende at tida går som en røyk, sier de vi har snakket med. Ingen klager over at runden blir lang!

Viktig med gode trenere

I 1994 disponerte klubben en maskinpark til en verdi av et par millioner kroner og hadde et årsbudsjettet på 3,2 millioner kroner. Det var ansatt banepersonell og ny trener: engelskmannen Keith Dudman. Dudman hadde vært trener ved flere golfbaner i Norge før han kom til Nes, og han snakket godt norsk. Han skulle bli værende på Nes inn i det nye tusenåret. Dudman er en anerkjent køllemaker som har laget køller til golfentusiaster i mange land. Bl.a. kjøpte daværende USA-president George Bush golfkøller av Dudman.

Allerede i sesongen 1995 fikk den nye treneren så mye å gjøre at det måtte tilset-

Keith Dudman har vært trener på Nes Verk siden 1994.

Tvedestrandsgutten Eirik Walle er en av meget få golftrenerne som er født og oppvokst i Norge. Han slo sine første kølleslag på Nes Verk, og var assistent for Keith Dudman 1995-96. Eirik er nå (2000) trener i Oslo-området.

tes en assistent, Eirik Walle. Sistnevnte er både norsk og fra Tvedestrand, men han jobber ikke på Nes lenger. Han er i dag profesjonell golfspiller og trener, den første som AOGK har fostret.

Foreløpig er det langt mellom norske golftrenerne, selv om situasjonen er i ferd med å endres. Grunnen til at de fleste golftrenerne fortsatt er utlendinger, er trolig at golf er en relativt ny sport i Norge, og at det ikke før på 1990-tallet ble etablert utdanning av golftrenerne her i landet. Den raske veksten i golfsporten gjør at etterspørselen etter golftrenerne er stor. De oppnår derfor fordelaktige avtaler, selv om sesongen i Norge er forholdsvis kort.

Til Nes kommer treneren i slutten av april, og han reiser igjen omkring 1. oktober. Foruten inntektene fra kursvirksomheten og køllesalget hadde Dudman for 1999 et honorar på 170 000 kroner og dessuten fri bolig i 2. etasje i klubbhuset.

Nesten caddiefri sone på Nes

Noen har nok fortsatt den oppfatning at golf er en typisk sossesport. De har kanskje vært i utlandet og sett mangemillionærer med spesialsydd bermudashorts og silkeskjorter vandre over greenen med en mørk hudet "slave" på slep - en såkalt caddie - som bærer alt utstyret og sørger for at herren til enhver tid har alt han behøver. Slikt er et sjeldent syn i Norge, og Nes er en tilnærmelsesvis caddie-fri sone. I hvert fall under trening bærer golferne utstyret sitt selv, eller rettere sagt: De drar det med seg i en bag eller på ei tralle, bakke opp og bakke ned. Trallen kan riktignok være motordrevet, men de fleste spillerne greier seg med egen muskelkraft, selv om de har 12-14 forskjellige køller og annet utstyr å dra på. Dessuten er det strenge regler for hvilken hjelp amatørspillere kan motta underveis. Under turneringer skal spillerne greie seg selv, altså uten råd og vink fra andre. Amatører har

heller ikke lov til å motta premier over en viss verdi.

For proffspillere er reglene annerledes. I proffspillet er det mange penger ute og går, dessuten kan proffene fritt bruke caddier. Men i Norge er caddien ingen "slave" - da heller en hjelpsom medspiller som tar et tak med utstyret og kommer med råd og vink underveis.

Noen av proffene har tjent seg rike på sin sport. En av dem som lenge håvet inn store beløp på golfbanen, var den engelske proffspilleren Nick Faldo. Faldo hadde i ti år en kvinnelig caddie, svenske Fanny Sunesson, som ble lønnet med 5 % av proffens fortjeneste på banen. Det gikk bra for henne også: Hun hadde i flere år høyere inntekt enn statsministeren i Sverige! Samarbeidet med Faldo innbrakte til sammen over en million engelske pund. Så er det lett å regne ut hva mesteren selv tjente i tiårsperioden fram til 1999.

«Knappt noen baner kan sammenlignes med denne når det gjelder miljø og atmosfære. Selv om baner i utlandet kan være enda mer teknisk perfekte, er det rett og slett mye hyggeligere her. Det er en gemyttlig stemning hvor alle prater med alle, og klubben har lyktes med å gjøre sporten tilgjengelig for folk flest.»

Anne Marie og Sverre Stub

Golfens etikette

Golfporten har sine generelle regler for oppførsel. Disse er strenge, og inngår som en viktig del av pensum til «grønt kort», dvs. den nødvendige eksamen for alle som vil spille på en golfbane. I tillegg til de generelle reglene er det spesielle regler som gjelder for hver enkelt golfbane. Disse må læres og respekteres, også av gjestespillere. Like lite som på en motorvei i utlandet nytter det å hevde at lover og regler er annerledes der du kommer fra!

Hovedreglene for spill på enhver golfbane angår sikkerhet, baneplese og triv-

sel. Det første og gyldne bud er at du aldri skal slå et slag hvis du risikerer å treffe andre mennesker. Dessuten skal enhver spiller sørge for å rydde opp etter seg, og i det hele opptre slik at det skapes trivsel på banen. Skolemesteraktig opptreden overfor medspillere godtas ikke. Men du må gjerne gi litt ros, bare det ikke overdrives! Brudd på reglene i en turnering medfører straffeslag, eller i verste fall diskvalifikasjon. På Nes har det sjelden vært brudd på etikettereglene.

Strengt tatt en vel ikke damen på dette bildet kledd i tråd med golfens etiketteregler, men av forståelige grunner grep verken course marshal (banepoliti) eller medspillere inn mot Mitra Soultani der hun svinget seg på Slettajordet.

Heller ikke her opptrer golferne helt i samsvar med spillets strenge regler!

Det er brødrene Eirik og Runar Walle som opptrer under paraply-beskyttelse.

Klær på golfbanen og i klubbhuset

Om dette skriver K.K. i en av golfklubbens årbøker: «Det er ikke faste regler for hvordan man bør og ikke bør kle seg. Det varierer fra klubb til klubb, land til land. Men der er enkelte retningslinjer som følges like trofast. Derfor er det greit å finne ut hva som gjelder der en er. Det er temmelig flaut å bli tilsnakket.

Golfklær bør generelt være behagelige og gi godt armslag, samtidig som de bør være relativt nøytrale, d.v.s. ikke for brokete i fargene og ikke med prangende reklame. Klærne må være hele og treningsdrakter er ikke generelt velkomment som antrekk på golfbanen, heller ikke gymbukser (boxershorts). Vanlige shorts er OK. Dette gjelder både damer og herrer.

Ikke bar overkropp! Dette er aldri akseptert noe sted. T-skjorten skal ha armer og helst krave (dette er spesielt utlandet) og igjen: ikke reklame eller brokete motiver.

Olabukser (jeans) er akseptert her i landet, og selvsagt må de være hele og rene! Det er ikke slik i utlandet, så finn ut på forhånd når dere reiser til utlandet!

Sko bør være golfsko, enten med pigger eller gummiknotter. Joggesko er vel akseptert her, men igjen, ikke i utlandet mange steder. Alle sko må holdes rene, særlig gjelder dette før en går inn i klubbhuset.

Antrekk i klubbhuset:

Som nevnt ovenfor må golfsko være

rene innendørs, de må ikke brukes utenom garderobeområdet da piggene ødelegger alle gulv som ikke er beregnet for dem. Dette gjelder også golfsko med gummisåler.

Inne bør en ha rene klær. Er spilleklærne blitt våte eller skitne må en skifte. I mange klubber (i utlandet) forlanges det skifte uansett, men dette varierer fra klubb til klubb. Finn ut. Disse "reglene" (retningslinjene) kan synes pirke, men er til for at alle skal ha det hyggelig sammen.

K.K."

Golfklubbens far, Birger Lie, er enig med K.K., og tilføyer at ingen golfspillere bør opptre som "gategutter" og tøffe seg på banen. Det er spillet og ikke klærne som teller! Utfordrende klær og forsøk på å hevde seg har lite til felles med golfens ideologi - en sport for "gentlemen", sier han.

Daglig leder i AOGK, Ole Jørgen Olsen, understreker at etikettereglene varierer fra klubb til klubb. Spillerne bør derfor sette seg godt inn i de lokale reglene før de entrer banen. Etter hvert som golf blir mer og mer av en folkesport, vil vel noen av de formelle krav svekkes, f. eks. kravene til påkledning. Men heller ikke i dag trenger noen å bli skremt av de etikettereglene som håndheves på Nes, selv om det også der forventes en viss orden og stil.

Det går på engelsk

Ikke alle regler og formuleringer på golfbanen er like lette å finne ut av, i hvert fall ikke for folk som er ukjente med golf-engelsk. Golfhåndbøkene gir mange eksempler på innviklet språkføring. Det kan - for å holde seg til sjargongen - oppstå hindringer (obstructions) under unormale baneforhold (abnormal ground conditions) som gjør at sunt bondevett neppe strekker til. Jeg siterer fra AOGKs årbok for 1988: «Hvis din ball ligger i tilfeldig vann (Casual Water), i mark under arbeid (Ground under Repair), eller et hull, en gang eller en jordhaug, som er laget av gravende dyr, et krypdyr eller en fugl, kan du, uten avstraffeslag, droppe din ball ut av området.»

(Fra eksperthold opplyses at «casual water» er regnansamlinger på tilfeldige steder i spilleområdet, forårsaket av nedbør. Dette er noe som ofte inntreffer på Nes. Dersom ballen ligger i, eller golfspilleren må stå i «tilfeldig vann», får han «fri drop». Dvs. at han kan droppe ballen på et tørt sted før han spiller neste slag). Forhåpentlig havner ikke altfor

mange av ballene dine i «tilfeldig vann»!

Ennå er golf noe nytt og fremmed for mange. Men etter hvert påkaller denne «nye» sporten oppmerksomhet, også i lokalsamfunnet og blant folk flest. Alle slags mennesker, både unge og gamle, blir smittet av golfbasillen og går inn for den fascinerende folkesporten. Men nye ord og uttrykk - mest engelske - svirrer omkring og kan gjøre noen hver forvirret. Mange føler seg utenfor, og noen mener at golfspillerne burde holde seg til målet hennar mor i stedet for engelsk. Derimot hevder forsvarerne av golf-engelsken at golf er en internasjonal sport, og at det er viktig å ha en felles terminologi som alle spillerne er fortrolige med.

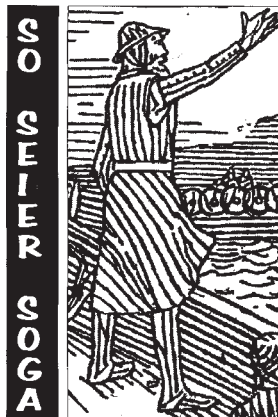
Men også fotballsporten er jo internasjonal og kom fra Storbritannia, og fotballen er like utbredt som golfballen. Etter hvert er faktisk corner blitt til hjørnespark, goal til mål og keeper til målvakt. Hvorfor kan ikke en greenkeeper kalles banemester? Er det naturlig og nødvendig å utnevne en heilnorsk bonde som Albert Rosseland til head greenkeeper, når

Noen mye brukte golfuttrykk

Golfcourse	Golfbane
Greenkeeper	Banemester
Hole	Hullet i greenen, men også området fra utslagsstedet til hullet
Tee	Utslagssted
Green	Det kortklippede området hvor hullet befinner seg
Fairway	Det klippede området på den enkelte bane
Rough	Den delen av banen som ikke blir klippet, eller bare delvis klippet
Hazard	Fellesnavn for hinder, dvs. vann- og sandhinder (bunker)
Club	Golfkølle
Spille på "par"	Spille hullet på det antall slag som er fastlagt
Bogey	Ett slag over "par"
Double bogey	To slag over "par"
Hole-in-one	Å spille hullet på ett slag
Pro	Golftrener

han ganske enkelt er baneformann og leder for banemannskapene? Og endelig: For nordmenn som ikke er bevandret udi golf-engelsken, må jo varselropet FORE være aldeles «gresk». Hvorfor ikke gjøre som de gamle veisluskene og skrike VAR-SKO HER i stedet? Jeg kan love at vi løp

når vi hørte dette ropet i gamle dager, i hvert fall når slusken kom til FYR HER! Nå ja, trolig er ikke selve ordet det vesentlige, men heller stemmestyrken og betoningen. At FORE-ropet betyr fare, høres på langan lei! Men i Agderposten var Skaldespillaren frampå med flg. kommentar:

Homo Ludens på Næs Verk

Hå gamalt var det slik i Noreg at bøndene spela ikkje TENNIS, og det tok lang tid før dei byrja spele GOLF. Men smått om senn vart denne skotske kongedrotten til ein idrott der småfolk kunne vere med, og omlag 300 år etter at Jacobane miste makta si på hi sida Nordsjøen, blei Albert Bonde GREENKEE-PAR på den nye GOLFCOURSEN på Næs Verk, der ein Jacob framleis rådde. Jamvel Holt-bonden vart då HO-MO LUDENS, eit leikande menneske. Men norsk tungemål vart lite nytta der GOLFarane ferdest, og PROane tyktest alltid vere utlendingar. Summe hevda at dette var ein lekk i den norske EU-tilpassinga - og at GOLF var eit spel for JA-folk - heilt til dei hørde varskuropet FORE, og fekk auge på Magnane frå Risdal og Tolleshaug med svingande CLUBS ute på GREE-NEN. Då skjøna dei at på Næs fanst både NEI-folk og JA-folk, men få tvilarar. Og alle sa JA til ny-norsken eller GOLFNORSKEN som daglegmålet på COURSEN vart kalla. Skaldespillaren hadde likevel ei vond kjensle av at dette målet på fleire punkt veik noko av frå Ivar Aasens nynorske målband.

For dei som enno ikkje hadde lært seg GOLFNORSK, og som ikkje var innvigde i det store spelet, verka alt innvikla til å byrje med. Dei skjøna at det galdt å kome seg fram til TEE, som er sjølv startstaden for spelet. So fekk dei øve seg på PUTTING GREEN og DRIVING RANGE ei tid, men koss skulle dei kome seg vidare? Skulle dei GO FOR GREENSOME STABLEFORD, MATCHPLAY

SINGLE, ECLETIC eller SCRAM-BLE? Og kva tydde DOUBLE BOGEY, BIRDIE og å spele på PAR? Jamvel om nybyrjarane kjende seg HANDICAPPA (hcp) i starten, tok dei snart til å gle seg til den spanande tevlinga med HUKKAR og SLEISAR på FAIRWAYEN. Og greidde dei ikkje HOLE-IN-ONE i fyrste runde, kunne dei skulde på at HAZARDEN på ROUGHEN hadde vore til meins for MATCHen. Vart dei i tvil om noko, eller ynskte meir INFO, kunne dei stikke innom PROSHOPPA på Sletta. Der var det god hjelp å få, anten dei hadde sju eller sytten i HANDICAP. Noko av det finaste med GOLFEN var likevel sjølv grunn tanken bak spelet. Denne grunn tanken har truleg rot i det hinduiske kastesystemet, der skuggen til den kastelause aldri må falle på dei som høyrer heime i kastesystemet. I GOLF er det på same vis. Når med-spelarane dine PUTTAR, må du aldri stå slik at skuggen din fell på PUTTE-LINA - i alle høve ikkje i FRIENDLY GAMES.

På Sletta-GREENEN ruslar GOLFarane ANNO 1994 ikring på dei storfagre, sogetunge tuftene frå den tida då Josten rådde på Baaseland og Schnellane og Aallane på Næs. Jarnsmeltinginga er slutt på Verket. Men snart kjem det like mykje stål i bein og armar på dei som spelar GOLF som før i stålomnane, seier dei nyfrelste i kastesystemet. Og alle so nær so nær som Cowboy-Carlson er opp i under over det herlege hamskiftet som har funne stad. Det seiest at Cowboy-Carlson heldt på å få ein GOLFBALL i hovudet der han gjekk i fredelege tankar på Vålandsvegen, men då han

ikkje kom nokon veg med protestane sine, byrja han truleg å spele GOLF han og, ut frå mottoet IF YOU CAN'T BEAT THEM, JOIN THEM.

Jacob heitte ein mann. Om han blei det sagt at han var meir oppteken av laks enn av ål, men at han skaut gullfuglen GREENFEE då Birger og Øyvind og dei hine i ARENDAL OG OMEGN GOLFKLUBB kasta augo sine på eigedomen hans. Jacob var son til Knut, son til Nicolai II, son til Nicolai I, son til den store Jacob Aall, riddaren, sokeskrivaren og Eidsvoldsmannen. Om Jacob I heitte det at han var endå klokare enn Jacob II, og at han gjorde berre ein feil i livet. Det var då han røysta for unionen i 1814. Men saga synta at riddaren hadde rett, den gongen som elles. No ynskte Jacob II at mange menneske av alle slag og hudfargar ville kome og spele GOLF på neset der Storelv-vatnet frå den omstridde Høl-dammen møtest med FRIENDLY WATERS FROM Lianselva. Folk flest meinte Jacob gjorde rett då han helsa alle velkomne til Næs, og dei var tolleg trygge på at sola no ville skine over Aallane og Verket deira, både før og etter 28de november.

Skaldespillar

Det er vakkert på golfbanen. Her har fotografen falt for et motiv ved hull 15.

Golfparkens vakreste hull? Nr. 14 ved Heirevann.

Medlem nr. 1000

I løpet av Fløystads fire-års lederperiode opplevde klubben en veldig økning i medlemstallet. Trolig var AOGK den foreningen som økte mest - i hvert fall i Aust-Agder. Den passerte etter hvert medlemstallet i Lillesand idrettslag som tidligere var den største sportsklubben i fylket. Men det skal ikke stikkes under stol at omlag halvparten av medlemsstokken i AOGK var - og er - fra andre kanter av landet. De fleste ikke-egdene kommer fra Oslo-området. Mange av dem ferierer på Sørlandet, og kan med en viss rett kalles sommer-sørlendinger. En av dem ble av Fløystad hedret som medlem nr. 1000, og han fikk i den anledning forsyne seg med golfutstyr for

3000 kroner i klubbens golfbutikk. Det var Bærum-gutten Morten Klebo Espe som var den heldige. Morten ble da en av over 100 AOGK-medlemmer som kommer fra Bærum kommune. Dermed har denne kommunen mer enn ti ganger så mange medlemmer i AOGK som f. eks. Vegårshei - nabokommunen til Tvedestrand. Men så er da også innbyggertallet i Bærum noen hakk høyere enn på Vegårshei!

Morten Klebo Espe takket for øvrig for oppmerksomheten med å si at ikke noe er herligere enn å gå en runde på golfbanen på Nes om formiddagen - og så nyte skjærgårdslivet på Sørlandet resten av dagen.

Fra hull 11. I bakgrunnen en av de gamle arbeiderboligene i Lia.

Tilsetting av daglig leder 1995

Med så stort medlemstall og så stor omsetning som AOGK nå hadde, var tida moden for tilsetting av daglig leder på heltid. Riktignok hadde ledelsen siden 1992 hatt god hjelp av Tvedestrand Regnskapskontor som tok seg av regnskapet, og som året etter også overtok de fleste sekretærfunksjonene. De to tjenestevillige damene Åse Salvesvold og Brit Ingunn Lindland hjalp til sommer som vinter og gjorde en viktig jobb for klubben. Men nå var det nødvendig med en egen administrasjon på Nes. For en utenforstående er det nesten ubegripelig at det hadde gått så godt så lenge - uten daglig leder. Det må ha hatt noe med den mye omtalte dugnadsånden å gjøre, og ikke minst med ledernes administrative erfaring. Både Birger Lie og Øyvind Fløystad var innsatsvillige karer, og dessuten flinke til å sette andre i sving.

Bedriftslederen og Nes Verk-patrioten Ole Jørgen Olsen var selvskreven til jobben som daglig leder i AOGK. Som ivrig golfspiller fra 1989 og som nestformann i AOGK fra 1993, kjente han klubben ut og inn. Det var en stor fordel for alle parter. Ole Jørgen ble tilsatt som daglig leder fra 1. jan. 1995, og har vært det siden.

Enkelte røster reiste riktignok spørsmålet om klubben hadde råd til dette, men klubblederen beroliget de vanтро med å si at det var vel anvendte penger. Situasjonen var i ferd med å bli uholdbar. Og selv med utgiftene til en daglig leder ville ikke lønnsutgiftene i AOGK bli høyere enn i tilsvarende norske golfklubber. Dessuten regnet Fløystad med at medlemstallet ville øke med hele 15 %, bare i 1995. Dette ville gi enda mer arbeid enn før, men også større inntekter. Selv for AOGK, som så lenge hadde basert seg på dugnadsinnsats, gikk det ei grense, og denne var nå nådd, hevdet han.

Administrasjonen var blitt så krevende og omfattende at det var uforsvarlig å basere seg på frivillig innsats alene.

Tilsetting av daglig leder gjorde nok sitt til at noe av dugnadsånden forsvant i AOGK, og at behovet for frivillig arbeidsinnsats ble mindre. Dette ga seg blant annet utslag i at tallet på faste utvalg etter hvert ble redusert til tre: baneutvalg, turnering-sutvalg og sportsutvalg, mens staben av lønnet personell ble styrket. Ved slutten av århundret er det fem hele og flere deltidsstillinger i golfklubben. Disse utgjør til sammen 10 årsverk. Dermed er AOGK blitt en bedrift som teller med i Tvedestrand's næringsliv, også når det gjelder arbeidsplasser. Det aller meste av arbeidet utføres i dag av betalt arbeidskraft. Men la det likevel være tilføyd: Det er fortsatt dugnad på golfanlegget hvert år, selv om det er i langt mindre målestokk enn tidligere.

Fra NM i 1995. Vinner ble Knut Ekjord, mens Morten Andreassen ble nr. 2 og Thomas Hansen nr. 3.

Wenche Longva Lindland med datter Merete, fotografert ved utslag 6 på golfbanen.

Trygve Eriksen (t.h.), H.C. Axel Melbye og Øystein G. Larsen slapper av ved rødt utslag til hull 8.

Treneren Keith Dudman instruerer for grønt kort.

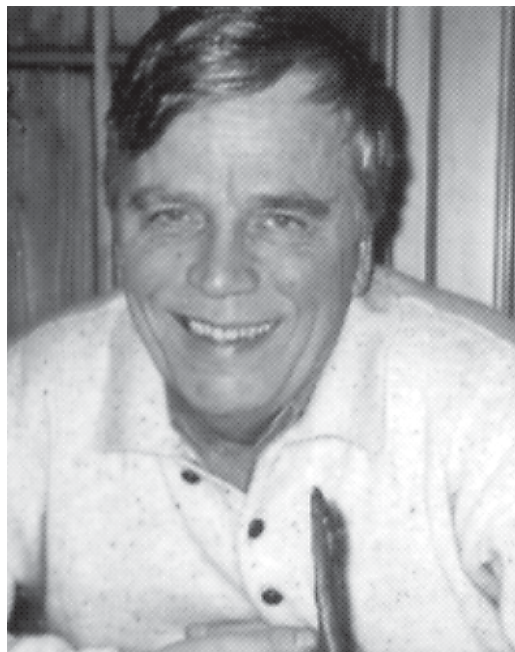
Fra teoriprøven. Bildet er tatt i klubbhuset.

Nytt lederskifte - Jan Eigill Larsen overtar 1996

Etter fire år med en tvedestrandsmann, eller gammel holting, i klubbledelsen, fikk AOGK en ny arendalitt i sjefsstolen fra og med 1996. Det var legen Jan Eigill Larsen. Heller ikke Larsen var noen novise på golfbanen. Han var faktisk den første som ble tildelt klubbens handicapkort, og var dessuten AOGKs første mannlige klubbmester (1988). Han var altså en av de virkelige veteranene, både i klubben og på banen. Larsen ble sittende som leder i klubben 1900-tallet ut, nesten. Men 8. desember 1999 var det slutt. Da ble Larsens ønske om avløsning tatt til følge av klubbens årsmøte.

Med Ole Jørgen Olsen ved sin side som daglig leder, hadde Jan Eigill Larsen en noe annerledes oppgave enn de to tidligere lederne hadde hatt. Det var ikke lenger behov for en styreleder som blandet seg bort i detaljer, men en som staket opp hovedkursen for klubbens utvikling. Som styreleder skulle Larsen, sammen med resten av styret, trekke opp de store linjer for klubbens virksomhet, mens detaljstyringen og iverksettelsen ble overlatt Ole Jørgen og hans stab. Klubben var nå blitt så stor at den måtte drives omtrent som en vanlig bedrift, med folk som er betalt for jobben.

Men det var nok av oppgaver å ta fatt på, også for det nye styret. Riktignok var det meste av selve anleggsarbeidet gjennomført, men ennå sto byggeoppgavene

i kø: servicebygg, parkeringsplasser og forbedring av flere av banene. Størst problemer valgte reisingen av aktivitets- og servicebygget. Selv om den anerkjente Arendals-arkitekten Tore Drange sto bak den planløsningen som styre og administrasjon valgte, satte Riksantikvaren seg på bakbeina. Men før vi går nærmere inn på dette, skal vi se litt på en annen sak som vakte diskusjon i klubben, nemlig salget av golfeffekter. Butikksalget på Nes er nemlig ordnet på en noe utradisjonell måte, idet klubben selv står for dette salget.

Pro Shop eller egen golfbutikk?

På de fleste golfbaner er det slik at trenerne i tillegg til trenervirksomheten også driver butikk eller Pro Shop, der det selges golfutstyr. Det kan være salg av køller, traller, baker, golfklær, golfsko, hansker, baller osv. Salget gir ofte en pen ekstrafortjeneste for treneren. Men på Nes la klubbledelsen helt fra starten opp til en mer medlemsvennlig modell, også på dette feltet. I prinsippet skulle klubben helt fra starten selv stå for butikksalget, sier Birger Lie. Overskuddet av handelen skulle gå rett i klubbkassa og dermed komme medlemmene til gode. På denne måten ville klubbledelsen også ha full kontroll med trenerens inntekter, idet vedkommende fikk et fast honorar som ble

avtalt for hver sesong. Slik har det stort sett fortsatt i AOGK.

Men selv om butikken både i Lies og Fløystads formannsperioder ble drevet i klubbens regi, ble den merkelig nok kalt Pro Shop, og ikke Club Shop eller ganske enkelt golfbutikk. Butikken hadde lenge sin plass i Slettahuset, og det var for så vidt greit nok. Men ikke alle likte skiltet som "prydet" ytterveggen på det verneverdige huset. Skiltet var verken verneverdig eller historisk. Det hadde innskriften PRO SHOP, noe som gav assosiasjoner til et tilsvarende skilt som i sin tid sto ved veikanten oppe i den heilnorske Setesdalen og viste til «Sissel's Drive In». Også "GREENFEE"-skiltet på Slettahus-

Camilla Fjeldskår er alltid hyggelig og blid når hun betjener medlemmene i golfbutikken. Ved disken Jorunn Mork og Dag Torstensen.

veggen ga kuldegysninger nedover ryggen på enkelte med en smule sans for norsk språk og historie!

Heldigvis forsvant forargelsens skilt på Nes da butikken flyttet inn i det nye servicebygget. Men også i nybygget tok klubben ansvaret for butikksalget. Inntekten av salget skulle fortsatt gå til klubben - ikke til treneren. Dette salget gir nå et årlig nettobidrag på 300-400 000 kroner til klubbkassa, og er dermed en inntektskilde som mange golfklubber misunner AOGK. Blant medlemmene i klubben har det nok vært ulike oppfatninger i denne saken, men for daglig leder, Ole Jørgen Olsen, er spørsmålet om hvem som driver golfbutikken uvesentlig. I dagens situasjon er spørsmålet dessuten uaktuelt, sier han, for den nåværende treneren, Keith Dudman er ikke interessert i å drive Pro Shop.

Ole Jørgen Olsen (t.v.), Øyvind Fløystad (i midten) og Jan Samuelsen foran det gamle Slettahuset som lenge var golfklubbens hovedkvarter.

- Selv om utstyret er forbedret og banene arkitektonisk forbedret og bedre vedlikeholdt, er selve essensen i golfspillet den samme etter mange hundre år. Fremdeles handler det om å få ballen i hullet med færre slag enn medspillerne.

Peter N. Lewis, direktør ved British Golf Museum

Striden med Riksantikvaren

Butikksaken ble løst uten at det rant blod, og det samme gjaldt for så vidt reisingen av nytt service- og aktivitetsbygg. Men byggesaken var langt mer innfløkt enn butikksaken, ikke bare fordi noen av medlemmene var i tvil om behovet for et slikt bygg, men særlig fordi planløsningen førte til strid med selveste Riksantikvaren i Oslo. Problemet var at nybygget skulle reises i umiddelbar nærhet av det omtalte Slettahuset, og det var rivningen av to falleferdige tilbygg til Slettahuset som skapte rabalder. For å få en grei plass til nybygget, hadde nemlig arkitekten foreslått en løsning som innebar at disse tilbyggene ble fjernet. Verken arkitekten eller styret anså dem som verneverdige. Men da endelig alle i klub-

ben trodde at byggesøknaden var i orden og entreprenøren sto klar til å begynne arbeidet, satte likevel Riksantikvaren foten ned. Tilbyggene skulle stå, og dermed basta!

Etter en del om og men gikk heldigvis saken i orden ved at gammelt og nytt ble forbundet på en funksjonell måte, slik de er i dag. AOGK fikk et sårt tiltrengt service- og aktivitetsbygg med 500 kvadratmeter golvflate, der 1. etasje gir plass til resepsjon, butikk, kafeteria og kontorer. I 2. etasje er det kombinert møterom/kontor og arkiv. Her holder daglig leder til når han ikke er ute i felten. Kjelleretasjen rommer garderobe, toalett, dusj og ikke minst nødvendig lagerrom for golfbutikk og kafeteria. Bygget kom på 3,3

Her er arbeidet med det nye service- og aktivitetsbygget i full gang. Det sto ferdig i 1998.

millioner kroner, og ble offisielt åpnet 29. mai 1998. Det har i høyeste grad bidradd til å øke trivselen, både for medlemmer og ansatte i klubben.

Dette er visstnok alle enige i, også de som i utgangspunktet var skeptiske til byggeplanene.

Men Jan Eigill Larsen er ikke nådig i sin vurdering av Riksantikvarens behandling av byggesaken: -- Riksantikvarens folk hadde jo etter vår oppfatning allerede godkjent tegningene til aktivitetsbygget og tilknytningen til det gamle Slettahuset, og vi hadde strevd oss igjennom

årsmøtene og fått godkjenning for å satse de nødvendige midlene. Da vi så sto ferdige til å begynne arbeidet, kom plutselig Riksantikvaren og sa NEI. Vi fikk likevel ikke lov til å bygge etter arkitektens opplegg! Vi sto da vi i fare for å tape både tid og mange penger, kanskje en halv million kroner. Det var en utrolig opplevelse å møte et statlig organ som lenge overhodet ikke var villig til å drøfte andre løsninger enn dets egen! Heldigvis skar assisterende riksantikvar igjennom til slutt, slik at alt ordnet seg, sier Jan Eigil Larsen.

Alle er velkommen på golfbanen - enten marka er grønn eller hvit. Dette bildet er tatt vinteren 2000.

Ølservering i kafeteriaen?

Helt fra starten var det nærmest et prinsipp at AOGK ikke skulle engasjere seg i restaurantdrift. Men samtidig ønsket ledelsen at medlemmene skulle kunne kjøpe mat og drikke i nærheten av golfbanen. Ingenting skjerper appetitten som god mosjon, og mange golfspillere er både sultne og tørste etter en runde på banen. Selve forpleiningen ble altså overlatt til fagfolk. Disse har leid, og leier plass i klubbens lokaler, mot å betale en rimelig leie. Siden 1995 er det Åse Helene Stebekk som har hatt ansvaret for salg og servering av mat og drikke. Hun er på plass i kafeteriaen så lenge sesongen varer. Og i høysesongen har hun god hjelp

av unge damer som gjerne vil tjene en slant i ferien. En av dem hadde etter sigende et aktverdig tilleggsmotiv for å sin sommerinnsats på Nes: «Det er den eneste sjansen jeg har til å treffe mine kjære foreldre», sa hun. Foreldrene var hekta på golf, men ikke verre enn at de stakk innom kafeteriaen for å forfriske sine gaver etter endt innsats på banen! Der kunne familien forenes!

Da aktivitetsbygget på Nes sto ferdig, fikk kafeteriaen en sentral plassering der. Gjennom hovedinngangen kommer de besøkende rett inn til matdisken. Mange av golferne kjøper et måltid mat etter innsatsen på banen. Noen er tørste også. Men

Grethe Paulsen og Åse-Helene Stebekk serverer i kafeteriaen.

søknaden om å servere øl og vin ble i første omgang avslått av Tvedestrand kommunestyre. Øl og idrett hører ikke sammen, ble det sagt. Dessuten var noen redde for at ungdom fra Nesgrenda skulle trekke til kafeteriaen, dersom det ble ølservering der. AOGKs Arne Haukeland avviste denne problemstillingen i et avisinnlegg. Om det var dette innlegget som

gjorde utslaget, er vel tvilsomt, men alt året etter omgjorde kommunestyret sitt vedtak. Representantene var blitt mindre restriktive når det gjelder alkoholservering, også i Tvedestrand. Dermed fikk Åse Helene sin skjenkebevilling. Og klubbens ledelse har aldri hatt noen problemer i denne sammenheng, sier daglig leder, Ole Jørgen Olsen.

*Men only!
To the ladies: - God bless 'em and keep
them off the golfcourse!*

Skummende skålhilsen, ofte brukt i gamle engelske golfklubber.

Godt nasjonalt skussmål

I bladet Norsk Golf (nr. 1 1999) omtaler Per Ervik golfbanen på Nes over tre hele sider. "Topp kultur. Topp Golf" er hovedtittelen på artikkelen, som spesielt fremhever stedets perfekte omgivelser. Om hull 14 skriver Ervik: "Etter en liten spasertur gjennom skogen kommer man til selve perlen. Hull 14. Et par 3 hull som tar pusten fra de som setter pris på en vakker naturopplevelse. Man står høyt og slår over vann. Greenen er utrolig vakker."

Bladets testpanel vurderer banens kvalitet slik, etter en skala fra 1 til 7:

Tee-steder:	5
Fairwayer:	5
Bunkere:	5
Greener:	6
Omgivelser:	7
Treningsfasiliteter:	6
Layout og topografi:	5
Klubbhus og restaurant:	6

I Norsk GolfGuide 99 får golfbanen på Nes flg. karakteristikkk: "Kupert parkbane av høy standard med mange varierte hull. Banen regnes som utfordrende med høy slopeverdi. Fra hvit tee er banen 5785 m. Det finnes også en korthullsbane med 9 par 3-hull." Videre opplyser guiden at banen er egenut-

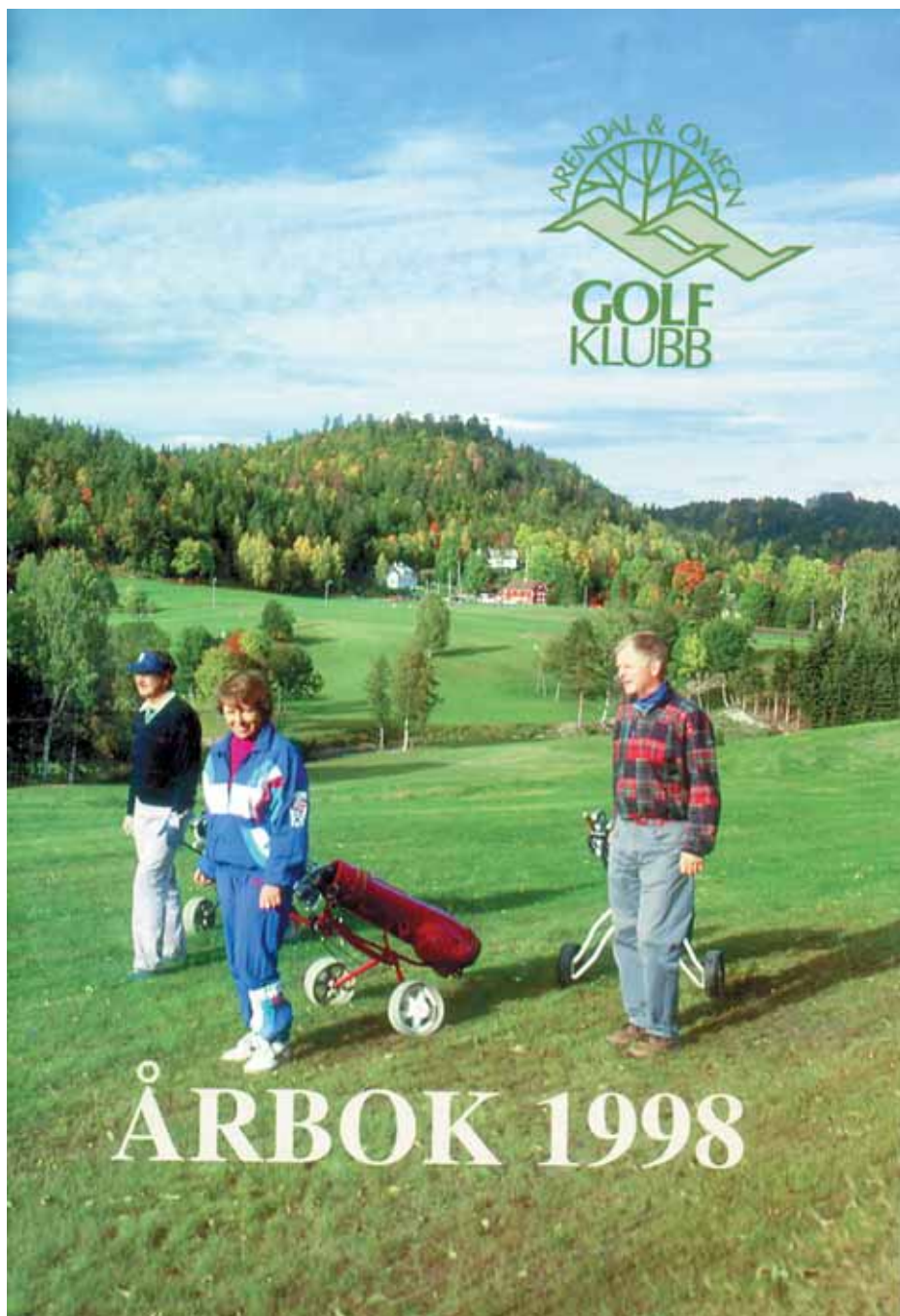
viklet og at sesongen varer fra mai til oktober. I høysesongen må starttider bestilles. Antall hull: 18 + 9. Par 72.

Også GolfGuide 99 har vurdert Norges golfbaner etter en skala fra 1 til 7, og på denne rankinglista kommer Nes-banen på 2. plass, hakk i hæl med banen til Meland golfklubb i Bergen. Bogstad er ikke kommet med blant de 10 på topp, så lista bør kanskje tas med ei klype salt?

1.	Meland GK	5,42
2.	Arendal & Omegn GK	5,38
3.	Hauger GK	5,35
4.	Sorknes GK	5,31
5.	Onsøy GK	5,30
6.	New GK	5,28
7.	Stavanger GK	5,27
8.	Larvik GK	5,17
9.	Kjekstad GK	5,17
10.	Tyrifjord GK	5,09

Da det tyske golftidsskriftet Golf Digest i 1999 lagde en rosende omtale av golfparken på Nes og intervjuet daglig leder Ole Jørgen Olsen, gjorde det et stort nummer av at han hadde fått sin første skolegang på Nes Verk skole - i den bygningen som nå er AOGKs klubbhus.

Banerekorden på hovedbanen på Nes er 65 slag, satt av Christian Aronsen i 1997.

*Helt siden 1988 har golfklubben hvert år utgitt egen årbok. Den blir utdelt gratis til medlemmene, og inneholder all den informasjon de trenger om klubbens lover og regler, arrangementer, spilleformer, nybegynnerservice, medlemslister, kontingenter osv.
F.v. Per Erik Nilsen, Marie og Øyvind Fløystad.*

Et godt år for AOGK

1999 ble et godt år for golfklubben, men uten de store begivenheter. Baneforholdene var bra, bortsett fra enkelte problemområder på greenene. Det var stor økning i medlemstallet, mange gjestespillere og høy kursaktivitet. I alt 1166 spillere deltok i turneringene. Elitespillerne Joachim Aslaksen, Ofeigur Johann Gudjonsson og Arne Sverre Salvesvoll oppnådde respektable resultater i Norgescupen. De tar sin idrett seriøst og representerer klubben på en fin måte, heter det i årsmeldinga. En niendeplass i Lag-NM for herrer er oppløftende, og styret mener det er realistisk

å sikte mot medaljer innen rimelig tid. Klubbmestere for 1999 ble Marit Margrethe Ulvund og Arne Sverre Salvesvold. Fire spillere presterte hole-in-one: Catharina Lloyd, Christian Røine, Ellen Røslund og Eldbjørg Nilsesvold.

Rekruttering av barn og ungdom til golfidretten er vanskelig, men satsingen på "knøttegolf" begynner å gi resultater, heter det videre i årsmeldinga. Og det er mange eksempler på at golfen har god respons i nærmiljøet, ikke minst i skolen. For eksempel har Morten, Steffen, Ole N. og Joachim ved Tvedestrand skole laget

Course marshal Tjostolv Aas, fotografert i 1998. "Banepolitiet" har en viktig oppgave, men heldigvis lite å gjøre på Nes Verk

prosjektoppgave om golfparken. Den må tidlig krøkes som god golfspiller skal bli!

Resultatregnskapet for 1999 viser et pent overskudd. AOGK kan derfor starte det nye tusenåret med en bunnsolid økonomi. Men det betyr ikke at innmeldingsavgift og årskontingent kan "fryses" på 1999-nivå. Ledelsen mener at medlemmenes bidrag til klubbinntektene må følge prisutviklingen i samfunnet ellers. For året 2000 vil innmeldingsavgiften være 7500 kroner for seniormedlemmer og 600 kroner for juniormedlem-

mer. Det er spesielt gunstige ordninger for ungdommer mellom 19 og 21 år, for militære og studenter og for pensjonister og firmaer. Årskontingenten varierer fra 600 kroner for juniorspillere til 2250 kroner for seniorspillere. En spesiell fordel har alle som melder seg inn i AOGK i ung alder, og dermed betaler en lav innmeldingsavgift. De slipper nemlig å betale ny og høyere avgift når de blir seniorspillere, slik de må i andre golfklubber. Dette er utvilsomt med på å styrke AOGKs sosiale profil.

Elizabeth og Per Ola Walle er blant de ivrigste spillerne på golfbanen, og begge har dessuten hatt mange tillitsverv i klubben. Per Ola er fra år 2000 nestleder i styret.

Årsmøtet 1999

Årsmøtet i desember 1999 gikk greit unna, under gamleformannen Øyvind Fløy-stads kyndige ledelse. Så var det da også en imponerende årsmelding golfklubbens styre kunne legge fram: en økning i medlemstallet på 168, et driftsoverskudd på 925 000 kroner og flere vellykkede arrangementer. AOGK har i løpet av kort tid utviklet seg til å bli en middels stor bedrift etter lokale forhold - med en stab på fem helårsansatte pluss tilsvarende årsverk utført av sesongansatt personell - og en driftsinntekt på nesten 8,5 millioner kroner. Det er en økning i driftsinntektene på bortimot 20 %, og vesentlig bedre enn budsjettet.

Det forelå ikke et eneste endringsfor-slag til årsmelding eller strategiplan. Denne planen er gjengitt bak i boka.

Det nye styret består av Hans Ole Ziegler, leder, Per Ola Walle, nestleder, Sigrid M. Hansen Tangen, Barbra Bergman, Øystein Eliassen, styremedlemmer. Varamedlemmer ble Jan Otto Strømme og Joachim Aslaksen.

I kontrollkomiteen: Christen Magne Landbø og Kåre Gjertsen

Representanter til Tvedestrand Idretts-råd: Arne Eeg og Britt Ingunn Lindland

Valgkomiteen: Rolf Gjertsen (leder), Sigrid Samuelsen og Jan Eigill Larsen

Økende arbeidsmengde gjorde at det fra sesongstart 2000 måtte tilsettes flere

folk i klubben. Til sammen utgjør nytil-settingene en økning på 13 månedeverk, fordelt med 8 på banesiden og 5 på administrasjonssiden. Mest synlig blir nok Britt Ingunn Lindland, som fra 1. april 2000 er tilsatt som klubbens assisterende daglige leder. Det er en helt ny stilling.

Årsmøtet sluttet seg også til styrets oppfatning av trenersituasjonen: Keith Dudman gjør en god jobb. Alle medlemmene får den instruksjon, opplæring og veiledning de ønsker. Kommunikasjonen mellom styre, administrasjon og trener er utmerket. Avtalen med Dudman gjelder ut sesongen 2000.

De ansatte ved sesongstart 2000:

Daglig leder:	Ole Jørgen Olsen
Assisterende daglig leder:	Britt Ingunn Lindland
Klubbsekretær:	Jan Arild Stiansen
Trener:	Keith Dudman
Banemester:	Albert Rosseland
Banemannskap:	Gil Schoombie
	Vidar Ormshammer
	Tommy Øvernes
	Torbjørn Mortensen

I tillegg kommer 5-6 sesongtilsatte i butikken/ resepsjonen og et lignende antall sesongtilsatt banepersonell.

Situasjonen ved århundreskiftet

Ved århundreskiftet er AOGK fortsatt en ung, men veletablert klubb. De fleste baneproblemene er løst. Økonomien er svært god. Administrasjonen fungerer bra. Framtidsutsiktene er lyse.

Siden forrige sesong har brødrene Støylen pyntet opp i Øvre Strutsehage, dvs. området langs bekken nedenfor krysset Vålandsveien / Solbergveien. Stedsnavnet forteller at det ble holdt struts her i gamle dager, faktisk 160 år før strutsen igjen kom på moten i Norge. I den gamle strutsehagen blir det nå anlagt et nærspillanlegg for innspill og putting. Dette vil mange golfspillere få glede av framover, spesielt nybegynnere.

Golfklubben ønsker nå at folk skal ta golfparken i bruk - også om vinteren, og ikke bare til golfspill. Det trengs bare noen få centimeter snø på banen før løypene kan kjøres opp og akebakkene gjøres klare til bruk. Vinteren 1999-2000 kunne golfparken lokke med tre preparerte rundløyper for skiløpere, foruten lysløyper. Enkelte dager fant hundrevis av elever fra skolene i distriktet veien til Nes, der de boltret seg på ski og akebrett. Spesielt når sørlandsvintrene er fattige på snø, er det få steder som egner seg bedre for ski- og

akeaktiviteter enn golfbanen på Verket. I nært samarbeid med Holt Idrettsforening og Tvedestrand kommune tar golfklubben derfor sikte på å gjøre baneanlegget til et attraktivt vinteraktivitets-senter. DU ER ALLTID VELKOMMEN PÅ GOLFBANEN - ENTEN MARKA ER GRØNN ELLER HVIT! heter det i reklamen.

En stor fordel vil det naturligvis være om også selve golfsesongen kan forlenges. På Nes og andre baner i Sør-Norge kan forholdene ligge til rette for golfspill, også i deler av april og oktober. En slik utvidelse vil eventuelt ha stor betydning, både sportslig og økonomisk. Og de mest entusiastiske golferne har kanskje fått nytt håp etter at verken dommedag eller data-kollaps inntraff i forbindelse med århundreskiftet! Står vi foran et klimaskifte som på lengre sikt vil gi høyere middeltemperatur i Norge? Det skal ikke stor temperaturøkning til før golfsesongen kan utvides. Sikkert er det at tidligere styreleder i AOGK, Øyvind Fløystad er observert på banen med fullt golfutstyr - en søndag midt i januar 2000. Etter hvert fikk han selskap av flere i det fine været, slik at det var 20-30 spillere i aksjon på den nesten snøfrie vintergreenen!

«For en som har tjenestegjort verden over, har det vært praktisk å ha golf som hobby, for golfbaner finnes det tusenvis av. Jeg er dyktig imponert over innsatsen som er gjort og det praktfulle anlegget på Nes».

Fhv. brigadegeneral Winter Anstey

E-post og Internett

AOGK inviterer også til elektroniske besøk - hele året. Klubben har forlenget fått sin egen e-post-adresse og hjemmesider på Internett. Klubbsekretæren, Jan Arild Stiansen, sørger for å legge inn bilder og opplysninger som forteller om den aktuelle situasjonen på golfbanen. Og fra både inn- og utland kommer det meldinger om at disse hjemmesidene er blitt lagt merke til og satt pris på. Ved tusenårskiftet har omkring 180 av klubbmedlemmene egen e-postadresse, og Stiansen regner med at tallet vil øke raskt. Innsyn og medbestemmelse er mer enn honnørord i AOGK!

De nye tekniske hjelpemidlene åpner for en toveiskontakt mellom medlem-

mer og klubb, noe som spesielt de såkalte fjernmedlemmene vil kunne dra nytte av. Disse kan via skjermen til enhver tid orienteres om hva som skjer i klubben og på banene. Dessuten får de nå større muligheter enn før til å gjøre sitt syn gjeldende og påvirke utviklingen. Fjernmedlemmene møter sjelden opp på årsmøtene, der de viktigste beslutningene i klubben tas. For eksempel var det bare omlag 50 av klubbens 1554 medlemmer, eller 3-4 % med på årsmøtet 1999. Bedre informasjon vil forhåpentlig bidra til å øke den generelle interessen for klubbens virksomhet, og gjøre flere medlemmer til medspillere i dobbelt forstand.

Klubbsekretær Jan Arild Stiansen, fotografert på sitt kontor i 1998.

Har utviklingen gått for fort?

Naturligvis er ikke alt idyll i AOGK. Heller ikke på Nes har det alltid vært enighet om de disposisjoner som er foretatt. For noen år siden meldte et par av veteranene seg ut av klubben fordi de syntes pensjonistene måtte betale for høy medlemskontingent i forhold til de yrkesaktive. Også andre av de "gamle gutta" har innvendinger mot utviklingen. De synes at reduksjonen i tallet på tillitsvalgte har gått for langt og at antallet ansatte øker for raskt. Karin og Birger Lie mener at dette har skapt et slags "vakuum". Hus og fest blir nok tatt vare på, men "forretningsmessig". Det spontane forsvinner, likeledes det frivillige ordensvern rundt klubbens nærområder. Mange viktige småjobber rundt aktivitetsbygget kunne med fordel organiseres blant frivillige. Litt luking, rydding, blomsterskjøtsel er takknemlige oppgaver for frivillige, men en tvang for

ansatte! mener de to veteranene.

Andre setter spørsmålstegn ved økningen i kontingentene. Også på Nes blir alt dyrere for hvert år, og satsene er snart like høye som på tilsvarende golfbaner i Norge, advarer de, og spør om golfen er i ferd med å bli en rikmannssport, også på Nes. De er med andre ord redde for at "Folketvogn-modellen" skal bli avløst av en Rolls-Royce. Dagens klubbledelse avviser dette. De slår fast at situasjonen er forandret i løpet av de 14 årene klubben har eksistert. Også på Nes er det fortsatt store investeringsoppgaver som venter, og disse lar seg ikke løse på dugnad. Dessuten er det en generell prisøkning i samfunnet som også AOGK må forholde seg til. Dette betyr at om lag halvparten av klubbens inntekter må skaffes av medlemmene, mens den andre halvparten må skaffes kommersielt, sier Ole Jørgen Olsen.

Vinterstemning på Nes Verk.

Fra golfparken på Nes.

Norges vakreste parkeringsplass?

Den nye oppkjørselen fra Vålandsveien til AOGKs lokaler på Nes Verk. Vi ser Slettahuset t.v., det nye servicebygget i midten og det hvitmalt klubbhuset lengst t. h.

«Golfballar kan ikkje etast»

Dette er tittelen på ei bok som bonden og skribenten Olav Randen nylig ga ut. Verdens golfbaner dekker snart et areal på størrelse med Danmark, hevder han, og frykter at tallet på golfbaner også i Norge vil bli tre- eller firedoblet i løpet av de nærmeste år. Golfen fordriver landbruk og annen arealbruk og skaper forurensning og risikofylte arbeidsplasser, etter hans oppfatning.

Randen har utvilsomt rett i at golfen kan komme til å legge beslag på store arealer, og "golfballar kan ikkje etast", som han skriver. Spesielt i et jordfattig land som Norge er det viktig å disponere de sparsomme dyrkingsarealene riktig. Er våre myndigheter blitt mindre restriktive enn før når det gjelder omdisponering av jordbruksarealer til fritidsformål?

Som nevnt var det visse motforestillinger mot slik omdisponering på Nes Verk i slutten av 1980-åra. I utgangspunktet ville myndighetene holde de beste jordbruksarealene utenfor avtalen mellom grunneieren og AOGK, men ga etter for presset. Drøye ti år seinere blir noen av fylkets beste jordbruksarealer omdisponert til golfbane i Grimstad. Riktignok heter det at omdisponeringen der er midlertidig, men intet er så permanent som det midlertidige! Det skal nok mye til før golfspillerne forlater Hodnebrog når de først har etablert seg der. Og det er en

mager trøst at andre byggeforetak "stjeler" mer jord enn golfen gjør.

Ut fra en økonomisk vurdering er det ingen tvil om at golf gir bedre lønnsomhet for bøndene enn potetdyrking, i hvert fall på kort sikt. Det er lett å forstå at en hardt presset bondenæring ser seg om etter alternative inntektskilder. Derfor får AOGK hvert år en rekke henvendelser fra bønder som gjerne vil stille arealer til disposisjon for den nye folkesporten. Og jeg har ikke truffet en eneste person som beklager at det kom golfbane på Nes, tvert imot! Skulle våre etterkommeres dom over arealbruken likevel bli hard, får unnskyldningen være at omdisponeringen ikke er aldeles ugjenkallelig. Greenene kan igjen bli åker. Under 2. verdenskrig ble idrettsplassen på Lyngmyr i Tvedestrand pløyd opp til potetåker. Det samme kan gjøres på Nes, dersom en ny nødssituasjon skulle oppstå.

Og dersom noen innbiller seg at golfspillere er mindre opptatt av naturvern enn andre, tar de skammelig feil. Om det så bare er et eneste lite tre som av en eller annen grunn bør fjernes, kan det skape stor strid, forteller Ole Jørgen Olsen. Noen ganger må saken opp i både bane-styre og hovedstyre før den kan avgjøres på demokratisk vis. Og det skal framlegges meget gode argumenter før mannen med motorsaga får slippe til.

Arealplanlegging er viktig

Så vidt jeg husker ble ikke golf nevnt med et ord under arbeidet i Landsdelskomiteen for Agder og Rogaland som leverte sin innstilling til statsråd Helga Gitmark i 1973. Drøyt 25 år seinere har de tre fylkene til sammen 12-15 golfbaner, der som en regner med baner som er i anleggsfasen. Disse banene dekker et areal på anslagsvis 8-10 000 dekar. Spesielt i Rogaland er det gått med store jordarealer av høy bonitet. Og presset mot disse arealene vil øke fordi det i samme området er en sterk befolkningskonsentrasjon. I dagens situasjon er det viktig at behovet for golfbaner tas med i all offentlig arealplanlegging, slik at utbygginga ikke skjer tilfeldig.

Ole Jørgen Olsen sier at i golfsammen-

heng er det mer naturlig for oss å se til Telemark enn til Rogaland. Agder-fylkene inngår i et regionsamarbeid med nabofylket i øst, samt en del av Vestfold. Og skal det snakkes om press mot dyrka mark, er det utvilsomt Oslo-området som er mest utsatt. For det første er Stor-Oslo landets tettest befolkede område, for det andre er trolig golfinteressen større der enn de fleste andre steder i landet. (Ca. 5 % av Oslos befolkning er medlemmer i en golfklubb, mot ca. 2,7 % i Tvedestrand).

I hovedstadsområdet vil kravet om flere golfbaner bli stadig sterkere, mener Ole Jørgen. Men foreløpig reiser altså mange golfentusiaster fra dette området til Sørlandet for å dyrke sin hobby. Og de er hjertelig velkommen på Nes!

Doen kom på plass ved hull 12 i 1998 – etter mange inntrengende henstillinger!

Pay & Play

Ved tusenårsskiftet er som nevnt medlemstallet i AOGK kommet opp i mellom 1500 og 1600. Allerede i løpet av sesongen 2000 vil det overstige 1600. Årsmøtet 1999 vedtok likevel å sløyfe et tidligere vedtak om å begrense antallet medlemmer til 1600. Det skal ikke være noe tak på medlemstallet - i hvert fall foreløpig. Men det er klart at køproblemer kan oppstå på banen i høysesongen allerede sommeren 2000, og hva gjør klubben da? Ole Jørgen Olsen kan tenke seg å gjøre en del av golfparken til en såkalt Pay & Play-bane. Korthullsbanen kan egne seg til dette. På en slik Betal & Spill-bane kan alle som ønsker det, få anledning til å spille golf, enten de er medlemmer eller ikke, og selv om de ikke har grønt kort. Mot å betale en rimelig avgift til klubben, kan de bare sette i gang å spille. De som blir tent på spillet, kan eventuelt melde seg inn i klubben, sier Ole Jørgen, og understreker at Pay & Play kan være et godt alternativ, spesielt i høysesongen på Nes.

Bjarne Svenningsen fra Arendal var et av de første og ivrigste medlemmene i AOGK. Han var aktiv på golfbanen til like før han døde som nittiåring i 1999.

«Golf er mye artigere enn fotball!»

Mini Jakobsen, som fikk en spesial-putter, laget av AOGKs trener, Keith Dudman som avskjedsgave fra sin fotballklubb Rosenborg.

Hvor kommer medlemmene fra?

Vil så mye som halvdelen av medlemmene i AOGK være såkalte fjernmedlemmer også i framtida? Ole Jørgen Olsen tror ikke det. Forholdet mellom fjernmedlemmer og lokalmedlemmer vil endre seg noe, slik at det blir forholdsvis flere medlemmer med adresse Aust-Agder. Det har vært en svak utvikling i den retning i det siste. Statistikken viser at 55-60 % av medlemmene nå kommer fra vårt eget fylke, mens de fleste fjernmedlemmene fortsatt kommer fra Østlands-området. Mange av dem ferierer på Sørlandet; de har derfor kort vei til golfbanen på Nes om sommeren.

Ellers viser statistikken at den typiske golfspilleren på Nes er en mann i alderen 40-60 år. Men aldersspredningen i medlemsmassen er stor - eldstemann er godt over 80 år, mens den yngste knapt nok har fylt 2! Kvinner og ungdom er underrepresentert. Derfor vil rekruttering av kvinner og ungdom prioriteres, for at ikke de middelaldrende herrer skal få en altfor dominerende posisjon. Utvidete ordninger med barnepass og "fadderordninger" er tiltak som kan bidra til at flere barnefamilier finner veien til Nes. Gledelig er det at svært mange av medlemmene beholder sitt medlemskap livet ut. Også dette er et bevis på golfsportens popularitet.

En utvikling som kanskje vil forsterkes, er at travle forretningsfolk inviterer sine potensielle kunder til Nes Verk. Der kan de diskutere business i gjestmilde omgivelser mens de vandrer fra hull til hull på golfbanen. Slike ordninger er populære andre steder i verden. I så fall må AOGK i sterkere grad legge forholdene til rette for møtevirksomhet, overnatting og bespisning.

I 2005 vil det etter Ole Jørgen Olsens prognoser være 3000 golfspillere i Aust-Agder. På lenge sikt blir det behov for to golfbaner i tillegg til Nes. Den første av disse er under planlegging i Grimstad, mens det fortsatt er uklart hvor den tredje eventuelt kommer til å ligge. AOGK stiller seg positivt til etablering av nye golfklubber i fylket, og vil med sin praktiske erfaring også kunne bidra til utvikling av de fysiske anleggene som kommer. Trolig vil det ta 5-6 år før et fullverdig golfanlegg står ferdig i Grimstad. Mange av medlemmene i Grimstad Golfklubb er også medlemmer i AOGK. Olsen ser ikke dette som noe problem, heller ikke at den nåværende lederen for AOGK, Hans Ole Ziegler er rådmann i Grimstad. Dette kan tvert om stimulere til godt samarbeid for felles sak, tror Ole Jørgen.

Framtidsvyer

Ole Jørgen Olsen

AOGK har vedtatt en egen strategiplan for utvikling av klubben i perioden 2000-2004. Den skal deretter rulleres hvert femte år. Men golfklubben går lenger enn til å vurdere sin egen utvikling isolert. Den har også engasjert seg i et omfattende samarbeidsprosjekt som tar sikte på å øke interessen for Nes Verk som reisemål. Folk fra inn- og utland skal tilbys et knippe av fritidsopple-

velser på Nes: golf, museumsbesøk, jakt og fiske, for å nevne noe. Foruten golfparken inngår den romantiske parken i prosjektet - "Haven på Næs er som et Eventyr fra Tusen og een Nat," skreiv Bernhard Dunker for 150 år siden. I tillegg kommer jernverksmuseet, de historiske bygningene, turløypene osv. Det kan bli aktuelt å bygge opp en mindre dyrepark med forskjellige slags dyr og fugler, og det legges opp til aktiviteter for såvel unge som gamle, sommer som vinter. På Nes Verk kan de besøkende få både hjerte- og hjernetrim!

Opplegget viser at AOGK samarbeider spesielt godt med lokalsamfunnet. Slik har det vært helt fra starten på Nes i 1988. Klubben er avhengig av lokalsamfunnet, og lokalsamfunnet er avhengig av klubben. AOGK har vært - og er - en drivkraft i svært mye av det som skjer på Nes, og de som står bak prosjektet, føler at de arbeider for samme sak. Det som er bra for den ene parten, er bra for de andre. Som Aust-Agders tusenårssted, får Nes Verk tildelt millionbeløp i offentlig støtte til tiltak som kan gjøre stedet til et populært reiselivssted. Bygging av dam, vannrenne og masovnhus kan starte alt sommeren 2000, og siden vil det gå slag i slag.

Samarbeidspartnerne i prosjektet er - foruten AOGK - Tvedestrand kommune, Nes Jernverksmuseum, AS Jacob Aall & Søn og Storelva Elveeierlag

Fra den koselige samlingsplassen mellom det gamle Slettahuset og det nye aktivitetsbygget.

Klubbhuset t.v., aktivitetsbygget t.h.

Den idylliske Vålandsveien avgrenser golfbanen mot nord.

Styret 2000

*Bakerste rekke f.v.: Joachim Aslaksen (varamedlem), Cato Normann (leder av Baneutvalget), Morten Brekke (leder av Handicap- og Turneringsutvalget), Jan Otto Strømme (varamedlem).
Fremste rekke f.v.: Sigrid M. Hansen-Tangen (styremedlem), Per Ola Walle (nestleder og leder av Sportsutvalget), Hans Ole Ziegler (leder), Barbra Bergmann (styremedlem) Øystein Eliassen (styremedlem).*

Ansatte 2000

*Bakerste rekke f.v.: Gil Schoombie, Vidar Ormshammer, Jan Arild Stiansen, Tommy Øvernes.
Fremste rekke f.v.: Albert Rosseland, Britt Ingunn Lindland, Ole Jørgen Olsen*

Et utvalg av maskinparken på Nes Verk. Klubben kjøper hvert år maskiner for 300.000-500.000 kroner.

Disse karene har tatt mangt et tungt tak på golfbanen. Fra venstre Asbjørn Støylen, Harald Oland og Birger Støylen.

Hilsen fra noen av medlemmene

Noen av AOGKs medlemmer er bedt om å sende en hilsen og fortelle – meget kort –

hva golfen har betydd for dem. Her følger svarene:

Karin S. Lie: - Følte meg som en potet

I klubbens unge dager følte jeg meg nærmest som en potet. Karin kunne brukes til alt, og i sannhetens navn: Jeg var med på det meste!

Klubbens økonomi og en meget "påholden" kasserer (John-Olaf Sagen) er bakgrunnen for denne anekdoten:

Etter å ha lagt viktige rundskriv til medlemmene i adresserte konvolutter, ble disse nøye sortert, og alle som kunne distribueres uten bruk av frimerker, ble levert på døra. En stor del av Tromøy ble dekket av "poteten", uten tanke på kjøreutgiftene, som var mange ganger høyere enn frimerkeutgiftene ville ha vært. Men dette sparte utgifter for klubben!

Det er med sann glede jeg tenker tilbake på John-Olafs ansiktsuttrykk når han på sin selvfølgelige og udiskutable måte ga meg bunken. Selv i dag er dette et yndet tema når vi møtes. Og den samme John-Olaf skal ha honnør for ryddig regnskap og for evnen til å bruke en "golfkrone" minst to ganger!

Det første som ble gjort etter at Nes Verk var blitt aktuell som golfbane, var at Slettajordet ble svidd av til øvelsesområde. Dette ble gjort allerede våren 1988, og med velvillig hjelp av lokale krefter, i hovedsak Albert Rosseland, fikk vi anlagt en provisorisk korthullsbane med 9

hull. Vi trengte også en driving range, og den fikk plass midt i! - Et ganske hasardiøst foretagende, spør du meg.

Så var det en riktig travel høstdag, mens "alt" foregikk på én gang. Da kom en amerikansk advokat på besøk. Han stod på veien og så ut over det hele, og med lettere forvirring i blikket utbryter han: «This is the best organized chaos I have ever seen»! I ettertid er vi alle glade for at det gikk bra!

Else Torstensen: Glede over et godt slag

For meg begynte golfen lille julaften 1986. Jeg bodde i utlandet og hadde behov for "grønne lunger". Dette fant jeg på en golfbane like ved. Jeg visste ikke mye om golf, men golfbanens grønne gress og store, flotte trær var fantastiske omgivelser for en sliten sjel. Etter

hvert kom også entusiasmen for golfen, og i dag er det en utrolig morsom og utfordrende fritidsaktivitet. Det er dager hvor alt "sitter"; flotte slag, gode putter og ballen i hullet med god uttelling. Andre dager går det meste galt, man kan da oppleve barnslig glede over ett godt slag! Ved siden av naturopplevelsene på golfbanen, gir golf meg en rimelig porsjon mosjon, et hyggelig sosialt miljø og konkurranse.

Elizabeth Walle: Putting i nattemørket

For meg er golf en trivelig måte å komme ut i naturen på. Det er en flott opplevelse å spille golf alene på Nes en tidlig morgen. Der er det stille og vakkert, og er en heldig, hopper en hare forbi. Eller kanskje en familie med kanadagjess ved Heirevann. En kan oppleve å spille veldig bra golf når en er alene!

Men aktiviteter tilknyttet golfklubben

har også gitt meg mange gode "golfvenninner". Sammen med noen av disse har jeg flere ganger overnattet i pumpehuset ved Heirevann. Puttekonkurransene blir arrangert midt på natten på green nr. 14 ved hjelp av en lommelykt i hullkoppen. Å bli vekket et utall ganger av pumpene til vanningsanlegget som hele tiden slår seg på og av, skiller seg mye fra å våkne i senga hjemme!

Jeg håper at selv om Arendal & Omegn Golfklubb nå er blitt en stor klubb, vil den fremdeles være en klubb hvor en finner mye latter, godvilje og vennskap.

Torbjørn Yggeseth: En sport for god helse

Etter at jeg hadde vært aktiv skihopper og ski-administrator i 30-40 år, fikk jeg nærmest et familiekrav om å finne en aktivitet som vi kunne bedrive i fellesskap. Min kone, Siri, foreslo golf, noe vi siden har hatt svært mye glede av. Golfen ble en trivelig aktivitet for meg og min kone, både mens jeg var aktiv

SAS-flyver og siden pensjonist på såkalte "frireiser". Dens kontaktskapende verdi kan umulig overdrives.

Golfen er en utfordring i ordets rette forstand. Selv ikke "proffene" er perfekte. Det gjør sporten tilsvarende interessant. Og ikke å forglemme: Golf er en aktivitet man kan bedrive så lenge helsa er "sånn noenlunde". Kneikene på Nes bidrar sikkert til at helsa varer lenger enn den ellers ville ha gjort! Vi ser frem til mange år på Nes i neste årtusen.

Signe Marie Stray Ryssdal: Golfen skaper liv og utvikling

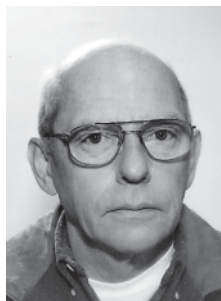
Som fylkesmann ble jeg i 1991 invitert til åpningen av den nye golfbanen på Nes med 9 null, og noen år senere med 18 hull. Det var spennende å høre om nye muligheter og aktiviteter. Særlig imponerte de ildsjeler som satte i gang, som hadde initiativ og krefter til å lete etter egne steder og som ikke ga seg før utbyggingen på Nes kunne begynne. Dugnadsinnsatsen imponerte særlig og de uendelig mange timer som ble brukt, viste klart at dette ikke var noen sport for de få utvalg-

te. Målet var å få mange til å spille, unge og gamle fra distriktene omkring. Den enorme dugnadsinnsatsen kommer nå alle fremtidige medlemmer til gode.

Selv fikk jeg først anledning til å sette meg inn i golfens mysterier som pensjonist. Det blir fine turer i praktfulle omgivelser, særlig vår og høst når de mer profesjonelle må være på jobb. Muntre episoder oppstår når ballene forsvinner og fiskestangen tas i bruk i elver og bekker. Ergrelsene er mange når ballen ikke går dit man vil, og en stilles stadig overfor nye og interessante utfordringer.

Golfbanen skaper liv og betyr mye for utviklingen i fylket.

Knut Th. Gleditsch: Når kompisen er keivhendt

Jeg sto på driving-rangen sammen med en venn og gjorde de siste slagforberedelser foran en turnering der bl.a. en rekke gamle idrettsutøvere skulle delta. Og alle vet hvordan slike karer er når det først skal konkurreres.

Nok om det, jeg skulle tidligere ut enn min venn, så jeg samlet køllene i bagen, fikk "god tur og lykke til" - og la i vei.

Det gikk sånn noenlunde til å begynne med, og etter noen få hull var etter min mening 7-jernet det rette for innspill.

Og det var akkurat da jeg fikk følel-

sen av at den meget omtalte golfbasillen var betydelig farligere enn jeg hadde trodd. Ja, at den rent ut sagt gjorde deg såpass skrullete i toppetasjen at du neppe kunne regne med å fungere helt normalt igjen. For 7-jernet mitt var ødelagt. Ubrukelig. Vridd i 180 grader.....

Noen lange sekunder ble jeg stående og kjenne etter om andre psykiske eller fysiske endringer hadde oppstått.

Så går sannheten opp for meg i all sin gru. Kompisen min er keivhendt som bare det, spiller links og må gå rundt uten det 7-jernet jeg i farten tok med.

Men vi er stadig venner, selv om vi aldri mer står ved siden av hverandre på rangen.

Kari Staff-Poulsen: Da jeg fikk grønt kort

Det ble obligatorisk med grønt kort i 1991. Gil var lærer i den teoretiske delen som alle gode golfere må kunne. Det praktiske var det Geoff som gav instruksjoner om - ellers var det å

trene, trene, trene. Det teoretiske gikk greit - regler og diverse etikette fikk jeg orden på. Det samme gjaldt praktiske øvelser: pitch, putt & drive. Men så var det spill av 4 hull - forferdelig! - jeg gruet nesten livet av meg. Eksamen - over 50 år!

En formiddag jeg stod på driving ran-

ge for å trene, kom Olav Hagestad bort for å prate. - Om jeg ville gå noen hull? Han var en koselig kar som hadde litt med det praktiske på golfbanen å gjøre. Men det tenkte ikke jeg på.

Vi spilte ut. Det gikk så som så. Vi hygget oss - han snakket om sin hobby - trylling - fortalte om duene sine - om underholdning på diverse møter osv. Jeg spilte golf etter beste evne - en riktig fin tur var det - avslappet. Da vi var ferdige med hull nr. 4 på den gamle korthullsbanen, sa "tryllekunstneren" Hagestad: - Kari, du har fått grønt kort!

Han hadde i alle fall "tryllet" bort mine nerver!

Jens Håversen: Medlemspenger på blå resept?

Jeg er 62 år og snart pensjonist. Jeg begynte med golf for å ha en ekstra aktivitet når jeg snart får god tid. Etter hvert er jeg blitt mer og mer glad i golfspillet. Jeg drar til Nes flere dager i uken og nyter hvert minutt. Jeg får litt mosjon, fine naturopplevelser og mange hyggelige sosiale opplevelser. Jeg er nok også et konkurransemenneske som svært gjerne vil forbedre spillet mitt, selv om frustrasjonen noen ganger kan bli meget stor når ballen farer til skogs eller

blir liggende igjen på pegen når slaget er slått. Jeg er svært glad for kravet om å vise folkeskikk og høflighet som alle golfere blir oppdratt til. Det fryder et gammelt lærerherte. Siden jeg har vokst opp i Holt, er det å komme til Nes litt å finne tilbake til røttene. Både til gamle venner og til den geografien jeg lekte og drev idrett i som barn. Hvis andre får så mye positivt ut av golfspillet som jeg gjør, burde medlemskontingenten vært på blå resept.

Lars Due-Tønnesen: Norges "dyreste" bane?

Arendal Golfklubb en tidlig morgen i juli. Førstemann på banen. Ikke et fotspor å se i duggen. Tåka henger lavt, men vil snart forsvinne for solen.

På hull 2: Harepus sitter og ser på meg. Venter til jeg er ganske nær og lunter vekk for å gi plass til lett putt på bogie.

På hull 13: Skogens konge - en skikkelig elgokse krysser fairway.

På veien mellom 13 og 14: Beverunger som leiker seg i vannet - riktignok på

andre siden av tjernet. De ble ikke skremt.

På hull 14: Canadagjess i fleng. (Mye lort på green). Flere dyr på banen enn mennesker.

Har også dyrene oppdaget sjarmen ved golf?

Det eneste i faunaen jeg kunne ha tenkt meg i tillegg var en birdie. Men den kom ikke denne morgenen!

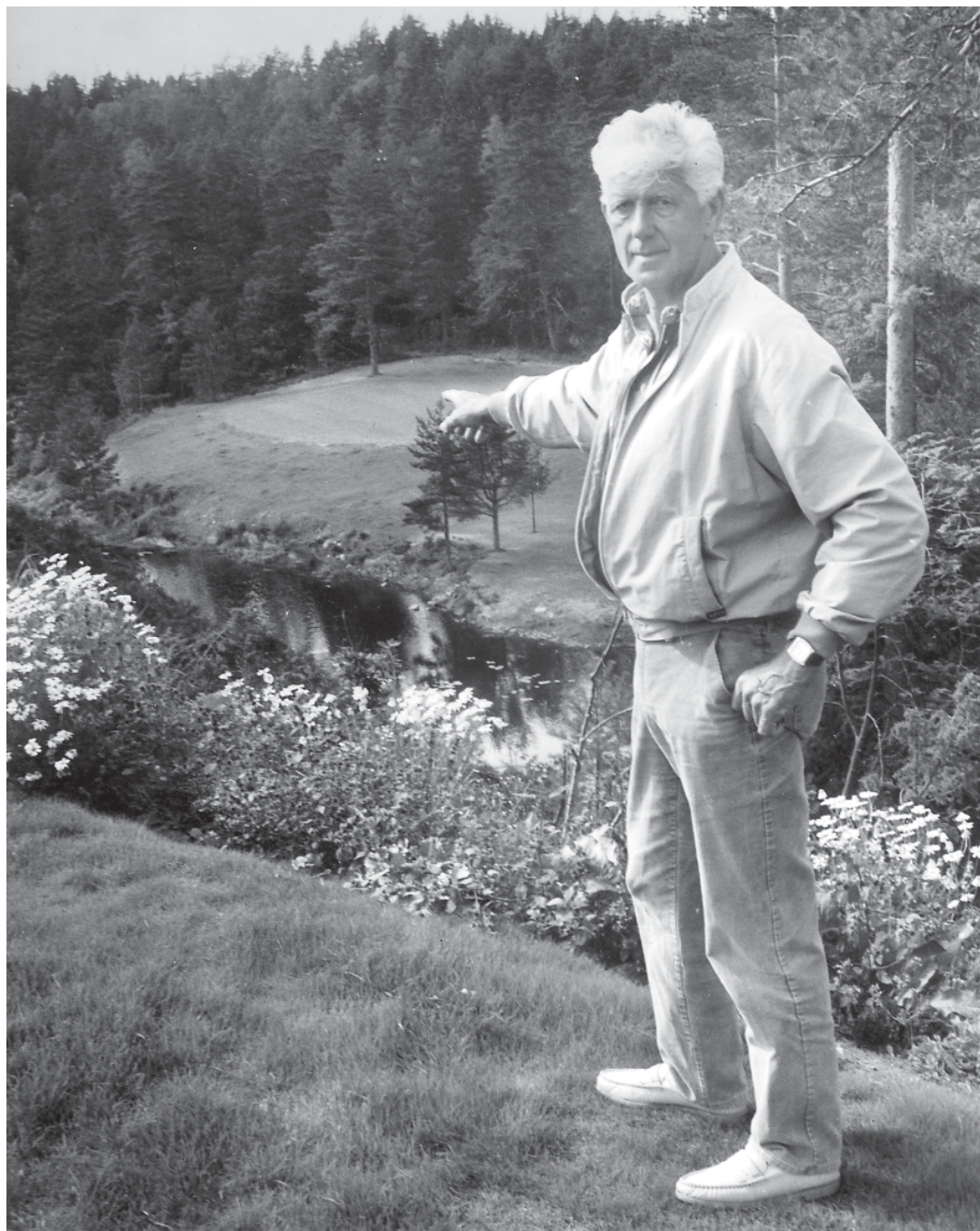
Hurra for landets vakreste og i dette ene tilfelle "dyreste" bane!

Magne Tolleshaug: Muntre minner fra anleggstida

Mine beste minner har jeg fra dugnadstiden og fra tiden som leder av baneutval-

get, bl.a. i perioden med bygging av de siste 9 hullene og korthullsbanen.

Jeg hadde hørt at det skulle bygges korthullsbane, at det skulle freses opp noe som hette greener på Slettajordet, og var nysgjerrig etter å se hva dette gikk ut på. Ved ener-greenen hørte jeg noe summing, og en kar kom nedover med en uviskelig liten fres. Dette skal bli en artig forestilling, tenkte jeg, for der var det eldgammel voll, ispedd aur.

Gassen ble satt på, fresinga begynte og det gikk som det måtte gå! Fresen slo i stein og gammel torv, hoppet og spratt og var mer i lufta enn på bakken. Kjøre- ren hadde sin største hyre med å holde fresen på rett kjø.

Etter noen runder var det bare noen svarte merker i bakken der fresen hadde truffet når den ikke var i lufta. Kjøreka- ren, Fredrik Schulze fant fort ut at dette var et dødfødt opplegg, og det endte med at jeg hentet traktor og plog og pløyde opp alle greenene. Og da Albert Rosse- land senere hentet traktor og fres varte det ikke lenge før greenene lå ferdige til steinplukking, raking og såing.

En annen episode som jeg husker svært godt er fra den første dugnaden på bane 16. Området var trangt, gjengrodd, kupert og bløtt, med en bekk som gikk tvers gjennom området. I tillegg var der hundrevis av kampestein. Dugnadsgjengen startet ved elvekanten. Et par skar ned, mens andre sto i elva og tok imot og lempet opp på den andre siden. Det var en lummer og fuktig dag med mye mygg der gjengen i elva svetta og sleit. Etter en ganske hektisk periode stoppet en av dem opp, blaut, svett og myggstucken: "Ås- sen i hel... har de tenkt å få til bane her? - Louis Hermansen som hørte replikken, snudde seg blid og fornøyd og sa: - Her,

jau her skal du se det blir fint, bare dere får rydda, steina kommer vekk og vi får planert, drenert og flytta bekken! Og fint ble det selvfølgelig. En del av kampestei- na som dekket området kan beskues der de er sirlig plassert på begge sider av det nye elveleiet som går tvers gjennom ba- nen.

Når først Louis er nevnt, vil jeg gjerne ha sagt at det blir mer og mer klart hvil- ken imponerende innsats han gjorde under planlegging og bygging av banen.

Mange bekker små gjør en stor å, he- ter det. Igland leverte jernbjelker til to bruer, uten å sende regning. Av NSB fikk vi sviller til flere bruer. Av Vegårshei kom- mune fikk vi låne steinsvans, mens Aust- Agder Vegvesen lånte ut en uhyre effek- tiv steinplukkemaskin. Her hadde nok Bjarne Solberg en finger med i spillet. Nevnes bør vel også at traktoreiere stilte sine traktorer gratis til disposisjon gjen- nom flere år.

Skal jeg til slutt ta med noe jeg min- nes med skrekk og gru, må det være ryd- dingen av bane 8 og 9 på korthullsba- nen, der det var "urskog" og et villniss uten sidestykke. Slettabekken gikk her på innsiden av green 8, men ble lagt ut mellom greenen og veien av hensyn til sikkerheten. Arealet til korthullsbanen gikk i utgangspunktet bare til Slettabek- ken, men Knut Aall har hovedæren for den løsningen som ble funnet. Dermed fikk vi en korthullsbane som av utenfor- stående karakteriseres som Norges bes- te og fineste.

Nå kan vi nyte det fine anlegget og naturen rundt. Golfkunden gir konkurran- se, sosialt samvær og vederkvegelse for kropp og sjel.

III Omkring verket

Tanker om tider som svant

Hver golfbane har sitt særpreg. Mange vil nok hevde at noe av det fineste med golfbanen på Nes er dens unike beliggenhet på historisk grunn i et naturskjønt område. Et besøk i Nes Verk Golfpark kan dermed gi verdifulle impulser både til kropp og sjel. Her er det historie i hvert hull, for å si det banalt. Golf er kroppskultur, en form for mosjon som på Nes lett kan kombineres med en utvidet kulturopplevelse for alle som ønsker det.

Hvilke tanker golferne gjør seg under rundene på banen, er ikke godt å vite. De varierer nok fra person til person. Er det konkurranse, konsentrerer de seg om spillet - om å slå golfballen i hullet så fort som mulig. Under trening blir det bedre tid til å nyte natur og historiske omgivelser. Ingen er upåvirket av omgivelsene, enten det er naturopplevelsene eller kulturinntrykkene som fascinerer. Kanskje tankene går til dem som levde i området tidligere - til verkseierne på Bås-

Nes Verk i gammel tid. Originalbildet er en gave fra Ernst Hillgaar til Historielaget for Dypvåg, Holt og Tvedestrand.

land og Nes, og til arbeiderne på de mange verkensplassene i omegnen. Til dem som strevet og sleit med å støpe kanoner og ovner - og til dem som ofret seg for jord- og skogbruk. På Nes hadde verkensbarna sin egen faste skole helt fra 1739, mens bondebarna fortsatt måtte gå på omgangsskole i mange år. Den eldste skolestua er borte nå, men den lå trolig i en av sidefløyene til Lillegård. Seinare kom folkeskolen i det bygget som nå er klubbhus. Og i Slettahuset hadde elevene som gikk på den første landbruksskolen i Aust-Ager, sin teoretiske opplæring. Denne landbruksskolen kom i gang i 1847 og holdt det gående i seks års tid, mens gamle Nicolai Aall var verkseier.

Også de gamle jernbaneplanene for området var nesten glemt, da "baneveteranene" med Karsten Ellefsen, Nesgrenda i spissen, nylig grov dem fram igjen. For mer enn hundre år siden var det nemlig planlagt jernbane gjennom det området som nå er golfpark. Tanken var at dersom Vestlandsbanen (Sørlandsbanen) ble lagt lenger inne i landet, skulle det bygges sidelinjer ut til byene langs Agder-kysten. Ett alternativ var å legge et sidespor fra Hersel i Froland via Øynes til Nes og videre til Fiansvingen og Arendal. Hadde disse planene blitt realisert, ville det neppe ha blitt golfbane på Nes! I stedet for golfbane var det kanskje blitt jernbanestasjon på Slettajordet.

Den gamle grua i bryggerhuset i Slettahuset som golfklubben nå disponerer. Klubben tar sikte på å restaurere denne delen av huset som er et av de eldste i Tvedestrand.

Da verkensklokka klang

Jernverkshistorien på Agder er mer enn 400 år gammel. Den begynte med at en beryktet lensherre, Erik Munk anla en smeltehytte i Barbu ved Arendal i 1574. Munk var nok en grådig bondeplager som har fått et dårlig ettermæle for sin brutale forretningsvirksomhet, men på flere områder var han en foregangsmann som fortjener en bauta. Han var trolig den første som satte i gang industrivirksomhet på Agder: sagbruk, møller - og altså det første jernverket. Han må ha sett at i Arendals-distriktet lå forholdene til rette. Her var store malmforekomster, skog til kolbrenning og vann til å drive hamrene. Munk endte sitt liv på en tragisk måte, men en del av den virksomheten han satte i gang, levde videre og fikk stor betydning, spesielt for vår landsdel.

Nes Verk kan sies å være en fortsettelse av jernverket i Barbu. Noe av virksomheten ble nemlig flyttet til Holt, trolig pga. økende behov for trevirke til kolbrenning og vann til drift av det tunge

maskineriet. I 1665 ble Baaseland Verk etablert. For dagens golfspillere er kanskje slagghaugen ved utslagene for bane 9 og 18 det tydeligste minnet om virksomheten ved dette verket. Men det finnes også andre minner. Dagens tusenkroneseddel bærer faktisk bildet av en ovnsplate fra Baaseland. I 1738 ble imidlertid virksomheten flyttet til Nes, mest pga. behovet for mer stabil vanntilførsel enn den Lilleelv kunne gi. Nes verk holdt det gående helt til storflommen i 1959, da virksomheten stanset etter at dammene i Storelva røk. Og etter jernverksdrifta på Nes er minnene mange. Nes Verk er ikke for ingenting karakterisert som det absolutt best bevarte jernverket i landet. Mange av jernverksminnene befinner seg i - eller i umiddelbar nærhet av golfparken. De er lett tilgjengelige levninger fra tida da verkensklokka fortsatt klang over det livlige industrisamfunnet på Nes. En tur til golfparken kan lett kombineres med en omvisning på jernverksmuseet.

Gamle navn på nye baner

I AOGKs årbøker har siv. ing. Jacob Aall (f. 1922) fortalt om gamle stedsnavn i golfparken. Jacob Aall er født og oppvokst på Verket, og er godt kjent over alt på eiendommen. Ingen kjenner de gamle stedsnavnene så godt som han. Dessuten har både han og sønnen Knut Benjamin, som har overtatt aksjemajoriteten i firmaet Jacob Aall & Søn, et sterkt ønske om at de gamle navnene blir bevart for ettertida, selv om de ikke lenger har den samme praktiske betydning som før. I gamle dager var det nyttig for både arbeidsgiver og arbeidsfolk å kunne vise til åkrer, slåtteteiger og hogstfelt ved å bruke de gamle, velkjente navnene. Spesielt i kulturlandskap, slik som på Nes, oppsto det mange interessante stedsnavn. Disse stedene fikk som oftest

navn etter utseende (Høgås, Lia) - personer (Isaks bru, Halvor Olsens dam, Pers-Ingers plass) eller spesielle forhold (Eremitagen, Uværshola). La oss finne ut på hva som skjuler seg bak et stedsnavn som Eremitagen, dvs. området rundt bane 6.

Jacob Aall forteller at dette stedsnavnet kan dateres til hans tippoldefars tid. Etter at gamle Jacob Aall hadde kjøpt Nes verk av Jacob Schnell i 1799, anla han og hans danskfødte frue, Lovise et lite parkanlegg med en paviljong på stedet. De hadde behov for en idyllisk og fredelig plett, hvor de kunne trekke seg tilbake fra det travle hovedhuset ved Storelva. Med Jacob Aalls tillatelse gjengis beretningen om Eremitagen, slik den er fortalt i AOGKs årbok for 1990:

Øyvind Bjorvatn intervjuer Jacob Aall i golfparken på Nes høsten 1999.

Eremitagen

"Da den senere Eidsvolds-mannen Jacob Aall i begynnelsen av august 1799 kom til Nes Verk for første gang på en inspek-sjonsreise for å vurdere et eventuelt kjøp av jernverket, tok han seg en tur i omeg-nen for å gjøre seg kjent med omgivelse-ne. Han kom da også til Haugnes og ble straks sjarmert av dette egenartede sted. Han nevner dette spesielt i sine oppteg-nelser fra denne reisen. Her fant han et bortgjemt lite "paradis" preget av frodig-het og blinkende små elver med ørret og perlemuslinger. Han kjøpte Nes Jernverk i september samme år. Senere på høsten giftet han seg i København med sin dansk-fødte kone, Lovise Stephansen, og i april året etter var det unge ekteparet instal-lert i hovedgården på Nes. Hovedgården var dengang et sentrum for så meget , og

med stor trafikk av mennesker. Det unge ekteparet har sikkert følt et behov for å ha et bortgjemt, fredelig sted for seg selv - og valget ble Haugnes. Det var imidler-tid et problem som måtte løses først. På den tiden var Haugnes en såkalt "verkens-plass" - det var hus og det bodde folk der. Det fortelles at mannen som bodde der, Thorbjørn Olsen, fikk huset i foræring mot å flytte det til en ny tomt oppe på Ekra. Huset ble tatt ned og mannen bar det hele, stokk for stokk, på skulderen opp bakken til den nye tomten som lå et par hundre meter borte. Så var det klart for en ny tid på Haugnes.

Jacob og Lovise anla nå et parkanlegg i miniatyr på den gamle verkensplassen, med haveganger, hekker, platanlønn osv. Ytterst på odden der elvene møtes, byg-

Rummelhoffs tegning av Eremitagen, datert 1862.

get man en såkalt eremitthytte som ble utstyrt med møbler og til og med et eget håndmalt servise som det ennå finnes rester av. Stedet fikk også et nytt navn. Fra nå av het det Eremitagen. I hytten hadde Søren Eremit fast tilhold. Han var en utstoppet dukke, laget som en liten mann. Han satt visstnok på en stol og ved hjelp av et snortrekk var det ordnet slik at når noen åpnet døren for å stige inn, så reiste Søren Eremit seg og bukket for den nyankomne. Alt sammen tyder på at her hadde familien Aall et sted hvor man virkelig hygget seg, bortgjemt fra omverdenen. En tegning utført av Arendals-kunstneren Barthold Christian Rummelhoff datert 1862 viser hvordan Eremitagen så ut. Eremithytten lå lavt plassert i terrenget like på sørvestsiden av den karakteristiske hausen som fortsatt står urørt. En storflom omkring århundreskiftet feide bort hele stasen med inventar og det hele. Spisebordet med innlagte steinfliser, samt litt av serviset ble imidlertid funnet igjen lenger nede i Lillelva. Resten gikk tapt. Det hele ble forlatt og grodde raskt igjen.

Så går det ca. nitti år og en ny tid kommer til Eremitagen. Nå er det golfbanens tid. Igjen skal her bli et fint område med velpleide grønne arealer, og et sted der mennesker kan ha det hyggelig. På den karakteristiske haugen rett ved der den gamle eremitthytten stod, skal det bygges en elegant liten paviljong der man mellom "slagene" kan sitte ned og slappe litt av fra hverdagens strev. Eremitagen er i ferd med å gjenoppstå - i ny skikkelse - i en ny tid - og til glede for oss alle."

Så langt Jacob Aalls beretning.

Et interessant spørsmål melder seg: Hvem hadde konstruert Søren Eremit, den kunstferdige dørwokteren i Eremitagen? Det vet ingen med sikkerhet i dag. Men kanskje var det tusenkunstneren Torje Holtsmyra som var mesteren? Torje bodde i det selvkonstruerte kråkeslottet Frydenlund i nærheten av Holt kirke, og var en stor oppfinner. Han bygde skip, laget en mann som kunne gå av seg selv, plasserte en flytende hage på Meldalskjenn - og lagde seg vinger og forsøkte å fly. Selv sa Torje at han mestret 99 forskjellige håndverk. Iflg. en liten biografi, skrevet av redaktør Johan Reinert Reiersen i Christiansandsposten, fikk Torje av og til små oppdrag av gamle Jacob Aall på Verket. Trolig hadde jernverkseieren en viss sans for denne geniale bygdeoriginalen, og kanskje lot han Torje prøve sine kunster i Eremitagen?

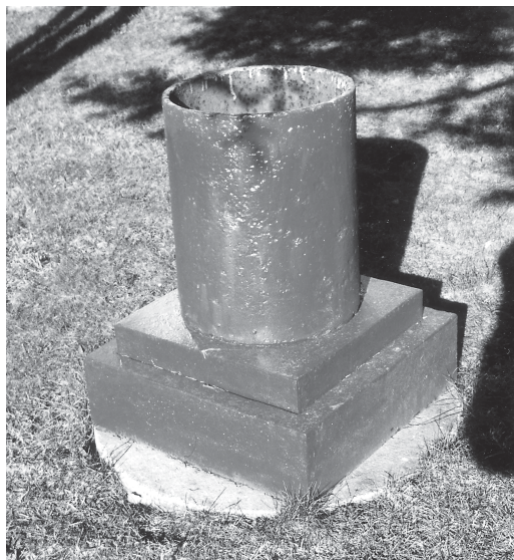
Vi kan undres over hva som fikk Lovise og Jacob Aall til å kalle sitt utvalgte fristed for Eremitagen. Det kan umulig ha vært den berømte eremitasjen i St. Petersburg - den ble bygd langt seinere. Men alt på 1700-tallet var eremitasje eller eremitthytte et vanlig navn på små lysthus i såkalte «engelske» hager i flere land. Norske rikfolk tok etter skikken; de bygde eremitasjer både på Lilleaker ved Vækerø og Rød ved Halden. Kanskje en av disse var forbildet for de nye eierne på Nes? Eller var det eremitasjen i Dyrehaven ved København som var forbildet? Denne var trolig kjent for både Lovise og Jacob Aall da de etablerte seg på Nes.

Hundebegravelsen

Aall'ene var svært dyrekjære. De sørget for at både hunder og hester fikk en anstendig begravelse etter at de hadde gjort sin innsats på Verket. Hundene hadde sin faste gravplass, hestene sin. Hundebegravelsen var ved Eremitagen, på den andre sida av Lilleelv, der det også var plassert et slags "alter" som på folkemunne ble kalt "Bikkjealteret". Dette "alteret" forsvant under storflommen for mer enn hundre år siden, sammen med eremitthytta, men ble seinere funnet i elva og plassert foran et privathus på Verket. Det burde snarest mulig føres tilbake til sin plass på Hundebegravelsen.

I Hundebegravelsen begravet altså aall'ene sine kjære hunder gjennom flere tiår. Disse hundene hadde alle samme navn: MURKIN, og de må ha stått høyt i familiens bevissthet. Den første MURKIN var gamle Jacob Aalls trofaste følgesvenn gjennom mange år. Da hunden døde, ble den ikke bare begravet i Hundebegravelsen, men også støpt i jern. Skulpturen står fortsatt til skue i parken foran Storegård. "Troe til Døden" står det på sokkelen, samt årstallet 1821.

Også i dag er det hunder i Storegård,

Det såkalte Hundealteret på Nes Verk skal ha stått på Hundebegravelsen i nærheten av Eremitagen. Her begravde lenge Aalle-familien sine kjære hunder. Liksom Eremitagen ble Hundealteret tatt av storflommen for hundre år siden. Men "alteret" ble funnet av en verkensmann, og siden plassert foran et privathus i Nesgrenda.

to faktisk. Men de har fått mer moderne navn: Tito og Lasse, og deres muligheter til å oppleve den siste hvile i Hundebegravelsen er visstnok små.

- Skaff deg en hund, min sønn!

Det fortelles at Eidsvolds-mannen Jacob Aall hadde et nyttig råd til sin sønn, Nicolai, da denne beklaget seg over at enkelte verkensfolk sluntret unna arbeidet. Når juniorsjefen kom på inspeksjon hendte det at han overrasket enkelte som tok seg fem minutter. "Skaff deg en hund, min sønn", anbefalte den livsrøynte fader. Saken var at Jacob Aalls MURKIN bestendig løp foran sin herre når han var ute

på sin daglige runde, og dermed visste arbeiderne hvem som var i kjømda og sørget for å være i full aktivitet når verks-eieren kom anstigende. Også andre beretninger tyder på at Jacob Aall var en forståelsesfull arbeidsgiver, i hvert fall sammenlignet med sine kolleger på Egelands og Frolands Verk, Henrik Carstensen og Hans Smith. Men det er en annen historie.

Her hviler den trofaste hunden MURKIN, støpt i jern i 1821 av eidsvollsmannen Jacob Aall. Sokkelen bærer innskriften "Troet til Døden."

Hestebegravelsen

Det var ikke bare hundene som hadde høy status blant dyrene på Nes. Hestene var minst like godt tatt hånd om, og også de hadde sin egen gravplass: Hestebegravelsen. I dag finner du Hestebegravelsen ved kjempefurua på bane 1 på korthullsbanen. Også til Hestebegravelsen knytter det seg en historie: Etter at Hoffman Aall hadde overtatt driften av Nes Verk i mellomkrigstida, var tradisjonen med å hauglegge hester i ferd med å gå i gløbbebo-ka. Traktorene begynte å overta en del av tungarbeidet, og Hoffman ville sende en av hestene som var blitt overflødig til slakteren, i stedet for til Hestebegravelsen. Men da protesterte stallkaren Kristian Båsland som ennå hadde sitt drengekammer i stallbygningen på Nes. Kristian hadde avgitt høytidelig løfte til sin arbeidsgiver, Nicolai Aall d.y., som døde i 1919, om at hestene skulle begraves som før, også etter hans død. Den nye eieren måtte løse Kristian fra dette løftet før det kunne sendes bud på slakteren. Først da dette var ordnet, fikk slakteren sitt.

Hvor mange hester som ble satt i haug i Hestebegravelsen, er ikke lett å beregne. Men nålevende Jacob Aall forteller at det er spilt ut til 10 hester i stallen på Nes. Så dersom skikken med gravlegging av hestene hadde vart helt siden aall'ene overtok Nes i 1799, må tallet være stort. For ikke lenge siden ble det funnet en hesteknokkel i haugen, og den var ekte nok.

Aall'ene sørget altså for at både hester og hunder fikk et eget hvilested etter at de hadde gjort sin innsats på Verket. Også fuglene hadde verkseieren omsorg for. Derfor sto vinduene i loftsetasjen på Storegård åpne om vinteren, slik at fuglene kunne komme under tak når det var

Hestene på Nes gikk ikke til pølse, men ble begravet i den såkalte Hestebegravelsen. Stedet er i dag en del av golfparken, og markeres av ei av de flotteste furuene på Verket.

kaldt. Og i den unike samlingen av utstoppede dyr hadde fuglene en stor plass. Gamle Nicolai Aalls berømte samling ble riktignok solgt etter konkursen i 1884, men siden ble det bygd opp en ny samling. Den befinner seg på Nes Verk den dag i dag, og er en stor severdighet.

Apropos stedsnavn: Noen mener at de

enkelte hull på banen bør få navn i stedet for tall, og at gamle stedsnavn fra området i så fall kan benyttes. Ikke alle er enige i det. De hevder at det eventuelt vil gå altfor lang tid før golferne blir fortlørlige med et slikt opplegg, og at nåvæ-

rende ordning er grei nok. Derfor vil ut-sagn som: "Jeg fikk hole-in-one i Heste-begravelsen!" neppe bli hørt i klubbhu-set på Nes.

Det kan nevnes at Borre Golfklubb har gitt «stedsnavn» til alle sine 18 hull.

Her er Jacob Aall fotografert ved den flotte furua på Hestebegravelsen.

«GOLF - Den nye folkesporten» er slagordet for forbundet i jubileumsåret. Når vi nå endelig tar farvel med snobberiet i golfsporten, er det viktig at vi ikke mister golfens stil og etikette på veien.

Halvor Kleppen i Norges Golfforbunds jubileumsbok 1998.

Sagnet om drapet ved Båslandskjenna

Det knytter seg et sagn til Båslandskjenna. Slik lyder sagnet i Tallak Lindstøls "Stamtavler":

- Medens Gjert Davidsen Faye var sogneprest til Holt lod odelsmannen til Baadslan en tjenestepige, som han havde besvangret, drukne i Baadslandsvandet, da hans forældre ei vilde have så simpel en svigerdatter.

Gjerningsmanden blev i begyndelsen ukjendt, men hvor han færdedes blev han, ifølge sagnet, fulgt af "den onde" i skikkelse af en sort hund, som endog sad mellem hans ben, når han i gjestebud spillede på violin, hvortil han var en mester. Han blev endelig overbevist om sin forbrydelse, sad længe i fængslet på Godderstad i kapteinstuen og blev halshugget nede på Trosserød ved Godderstad. Han gik til retterstedet mellem hr. Gjert og kapellanen hr. Jens Bull. Salmer blev sjungen underveis. Man lagde mærke til, at forbryderen var bleven fed, medens han sad i fængslet, hvor hr. Gjert og andre prester ofte besøgte ham for at berede ham til døden. Hans hoved stod længe på steile. -

Det er nok en kjerne av sannhet i dette sagnet. Rettsprotokollen viser at drapssaken kom for retten i 1734, altså kort tid før Båslands Verk ble til Nes Verk. Drapsmannen het Telleiv Torssøn og drapsofferet Allaug Torbjørnsdatter. I følge domsboka slo Telleiv sin kjæreste i hodet med en sko før han druknet henne.

Han var 23 år gammel, hun 10 år eldre. Slektsgranskeren Daniel Danielsen fra Askerøya gir en mer utførlig omtale av denne tragedien, og han stiller en del kritiske spørsmål ved Lindstøls framstilling. Det skal vi la ligge i denne omgang. Men Jacob Aall forteller (1999) etter Gustav Eriksen at det visstnok var et øyenvitne til ugjerningen - ei jente som befant seg på Fagerliåsen hadde sett hva som skjedde. I hvert fall ble Telleiv arrestert for ugjerningen, og han satt lenge i fængslet på Goderstad før han ble henrettet på Trosserød. Det fortelles at holtingene lenge følte uhygge knyttet til retterstedet, som nå ligger like ved E18 på Goderstadsletta.

Sagnet om Kjerkeåker

Kjerkeåker kalles den fine sletta sørvest for Lillegård, mellom Bjørkhaugen og treningsbanen i golfparken. I følge sagnet ville folk på jernverket bygge kirke her for et kvart årtusen siden, da Holt kirke var blitt for lita og noe måtte gjøres for å få plass til de kirkesøkende. Verkensfolket hadde funnet et laglig sted på Verkets grunn, der det var god plass til både kirke og kirkegård, og så satte de i gang å bygge på egen hånd. Men Holt-bøndene likte ikke tanken på et nytt kirkested. Kirken hadde trolig

ligget på Holt siden begynnelsen av 1100-tallet, og der skulle den fortsatt ligge! Derfor drog holtingene til Nes om nettene, og i nattens mulm og mørke reiv de ned og kjørte bort alt som verkensfolka hadde bygd opp i løpet av dagen. I stedet for å bygge ny kirke, utvidet holtingene den gamle langkirka i stein til ei korskirke i tre. Holt kirke står fortsatt på sin gamle plass, og der blir den nok stående også i framtida. Men sagnet lever altså, om det er aldri så usannsynlig.

Perlefiske i golfparken?

Tidligere kunne det plukkes perler både i Marendalselva og i Lilleelv, ja, også ellers i Vegårvassdraget. Ferskvannsmuslingene var lenge ganske utbredt her i distriktet, men trolig tok den sure nedbøren knekken på dem midt på 1970-tallet, da det dessuten kom en lang tørkeperiode. I dansketida var perlene Kongens, og seinere Dronningens personlige eiendom. Det var ulovlig å beholde perlene for dem som var så heldige å finne noen. I 1665, altså samme året som Båsland jernverk kom i gang, innsatte Frederik III borgermesteren i Christianssand som inspektør for perlefiskeriene i

bispedømmet. Inspektøren sørget for å tilsette lokale perlefiskere, bl.a. i Holt. På gården Midtbø, ikke langt fra Nes Verk, fins fortsatt papirer som viser at Tarald Midtbø i tiårsperioden 1763-73 var en "ærlig, troe og flittig" perlefisker for kongehuset i København.

Nå er det bare tomme musling-skall igjen i vassdraget, men Jacob Aall mener at vannkvaliteten er så pass forbedret at muslingen kan gjeninnføres. Det ville være litt av en attraksjon om det igjen kunne finnes ekte perler i elvene som renner gjennom golfparken!

Jernverksmuseet

Hver golfbane har sitt særpreg. Mange vil nok bekrefte at noe av det fineste med golfbanen på Nes er dens beliggenhet på historisk grunn i et naturskjønt område. Et besøk i Nes Verk Golfpark kan gi verdifulle impulser både til kropp og sjel. Mosjon kombineres med kulturopplevelser for dem som ønsker det, spesielt om de tar seg tid til et museumsbesøk. Ikke langt fra klubbhuset ligger Jernverksmuseet. De brune veiskiltene som viser til Nes, forteller at her er en severdighet av nasjonalt format. Og i den gamle kontorbygningen på Verket har museumsstyrer Gunnar Molden sin plass, og kan berette om mer enn 400 års jernverkshistorie på Agder. I nabobygget vises film med autentiske opptak av jern- og stålproduksjon i gamle dager, trekolbrenning i skogen, malmbryting i gruvene og smiing av

stål på de store vannhjuldrevne hammerne. Foruten masovnen, hammerbygningen, maskinen og de andre industribygningene, er flere av de gamle boligene bevart - både funksjonærboliger og arbeiderboliger. På Nes står et unikt jernverk, bevart med bygninger, maskiner og utstyr fra 16-, 17- og 1800-tallet. Og like i nærheten ligger den romantiske parken som ble anlagt av Lovise og Jacob Aall. Hvert år er det flere tusen mennesker som benytter anledningen til å besøke Jernverksmuseet for å få et inntrykk av hvordan livet fortonte seg på Nes for 100 år siden. At det midt blant museumsbygningene er bade- og fiskemuligheter i Storelva, gjør ikke stedet mindre attraktivt!

Malmsmeltinga i masovnen på Nes varte fram til 1909. Da var det slutt. Men andre deler av virksomheten ved jernver-

Nes Verk er i dag Norges best bevarte jernverk, og Jernverksmuseet besøkes hvert år av flere tusen interesserte.

ket fortsatte til demningene i Storelva brast under storflommen fredag den 13. november 1959. Da var det kroken på døra for jernverket - etter nesten 300 års drift på Båsland og Nes.

Alle som ønsker å vite mer om det interessante tusenårsstedet Nes Verk, anbefales å lese golfklubbens årbøker og de publikasjonene som finnes på Jernverksmuseet.

Dessuten:

Historielagets årbøker 1981-1999.

Bygdebøkene for Holt og Tvedestrand.

Ingeborg Fløystad: Arbeidsmandens Lod.

Det nødtørftige Brød.

(Doktoravhandling).

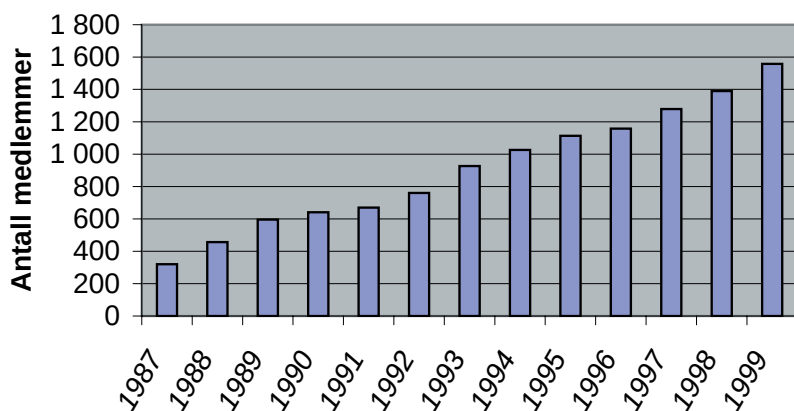
Lasse Trædal: Det var hardført.

K.K. Steffens: Slægten Aall.

Arne Nygård-Nilssen: Norsk Jernskulptur.

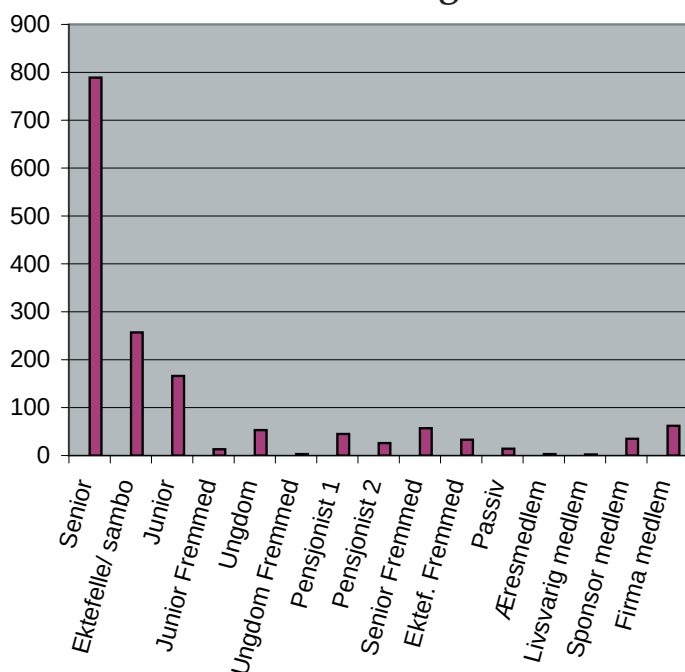
IV. Statistikk

Medlemsutvikling

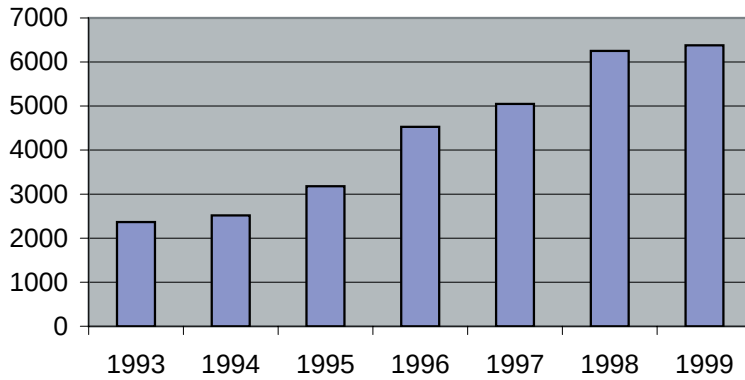
1987	320
1988	457
1989	596
1990	641
1991	670
1992	760
1993	927
1994	1 026
1995	1 113
1996	1 158
1997	1 279
1998	1 390
1999	1 558

Medlemsfordeling 1999:

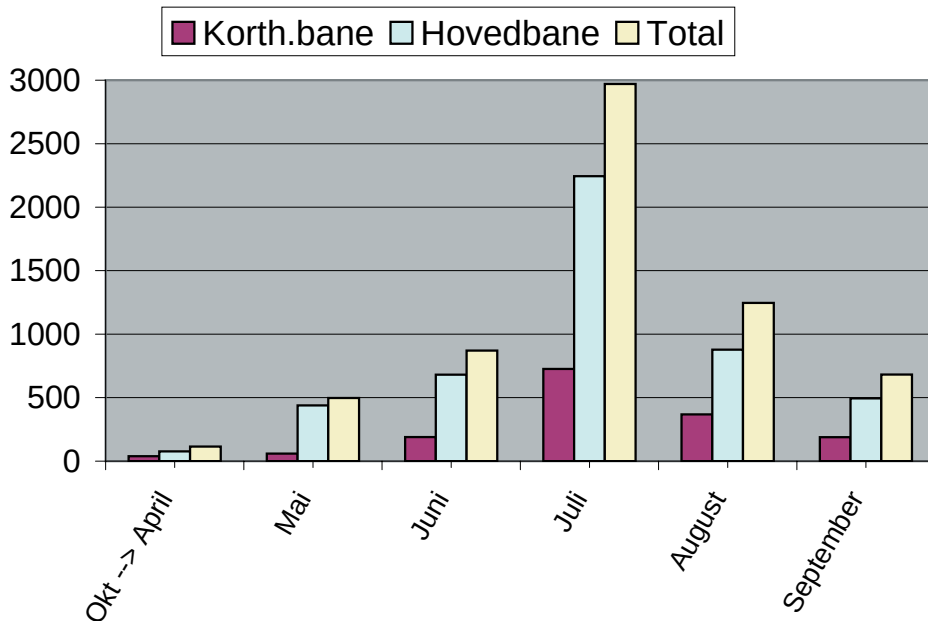
Senior	789
Ektefelle/ sambo	257
Junior	166
Junior Fremmed	13
Ungdom	53
Ungdom Fremmed	3
Pensjonist 1	45
Pensjonist 2	26
Senior Fremmed	57
Ektef. Fremmed	33
Passiv	14
Æresmedlem	3
Livsvarig medlem	2
Sponsor medlem	35
Firma medlem	62
Totalt	1558

GreenFee utvikling

Årstall	Antall
1992	1734
1993	2365
1994	2517
1995	3177
1996	4528
1997	5048
1998	6252
1999	6379
Totalt	25621

GreenFee 1999

Klubbmestere i AOGK

	Damer	Herrer
1988	Karin Lie	Jan Eigill Larsen
1989	Karin Lie	Svein Dalevold
1990	Karin Lie	Joachim Aslaksen
1991	Beate S. Olsen	Knut Magne Tolleshaug
1992	Anne Karin Stormo	Dag Olav Bakken
1993	Lise Garwick	Joachim Aslaksen
1994	Wenche Longva Lindland	Joachim Aslaksen
1995	Wenche Longva Lindland	Ole Christian Olsen
1996	Wenche Longva Lindland	Ole Christian Olsen
1997	Sigrid M. Hansen-Tangen	Joachim Aslaksen
1998	Anne-Liv Haukeland	Joachim Aslaksen
1999	Marit Margrethe Ulvund	Arne Sverre Salvesvoll

Styreledere

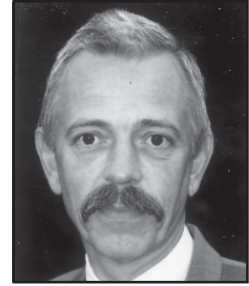
Birger Lie
1986-1991

Øyvind Fløystad
1992-1995

Jan Eigill Larsen
1996-1999

Hans Ole Ziegler
2000 -

Daglig leder

Ole Jørgen Olsen
1995 -

Æresmedlemmer

Karin S. Lie

Birger Lie

Louis Hermansen

Trenere

David Clark 1987-1988 (deltid)

Jeff Dixon 1989-1991

Sven Erik Sandberg 1992-1993

Eirik Walle 1995-1996 (assistent)

Keith Dudman 1994 -

De fire store

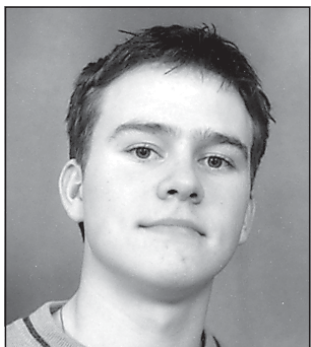
Diverse turneringsresultater oppnådd av AOGKs beste spillere:

Joachim Aslaksen

født 08.07.74

* Norgescup	1997	Arendal GK	5. plass
	1999	Skjeberg GK	4. plass
	1999	Arendal GK	9. plass
* Norgesmesterskap	1997	Stavanger GK	13. plass
* Klubbmester	1990/ 93 / 94 / 97 / 98		

Ofeigur Johann Gudjonsson

født 21.03.80

* Norgescup	1999	Arendal GK	2. plass
	1999	Stavanger GK	2. plass
	1999	Groruddalen GK	3. plass

Ole Christian Olsen

født 01.11.80

* Talentcupfinale	1992	Skjeberg GK	2. plass
	1994	Arendal GK	1. plass
	1995	Bærum GK	4. plass
* Topolino Cup Italia	1994	Italia	23. plass
* Junior B-Tour	1995	Kjekstad GK	1. plass
	1995	Oppegård GK	3. plass
* Junior A-Tour	1996	Skjeberg GK	1. plass
	1997	Arendal GK	5. plass
* Klubbmester	1995 / 96		

Arne Sverre Salvesvoll

født 02.03.82

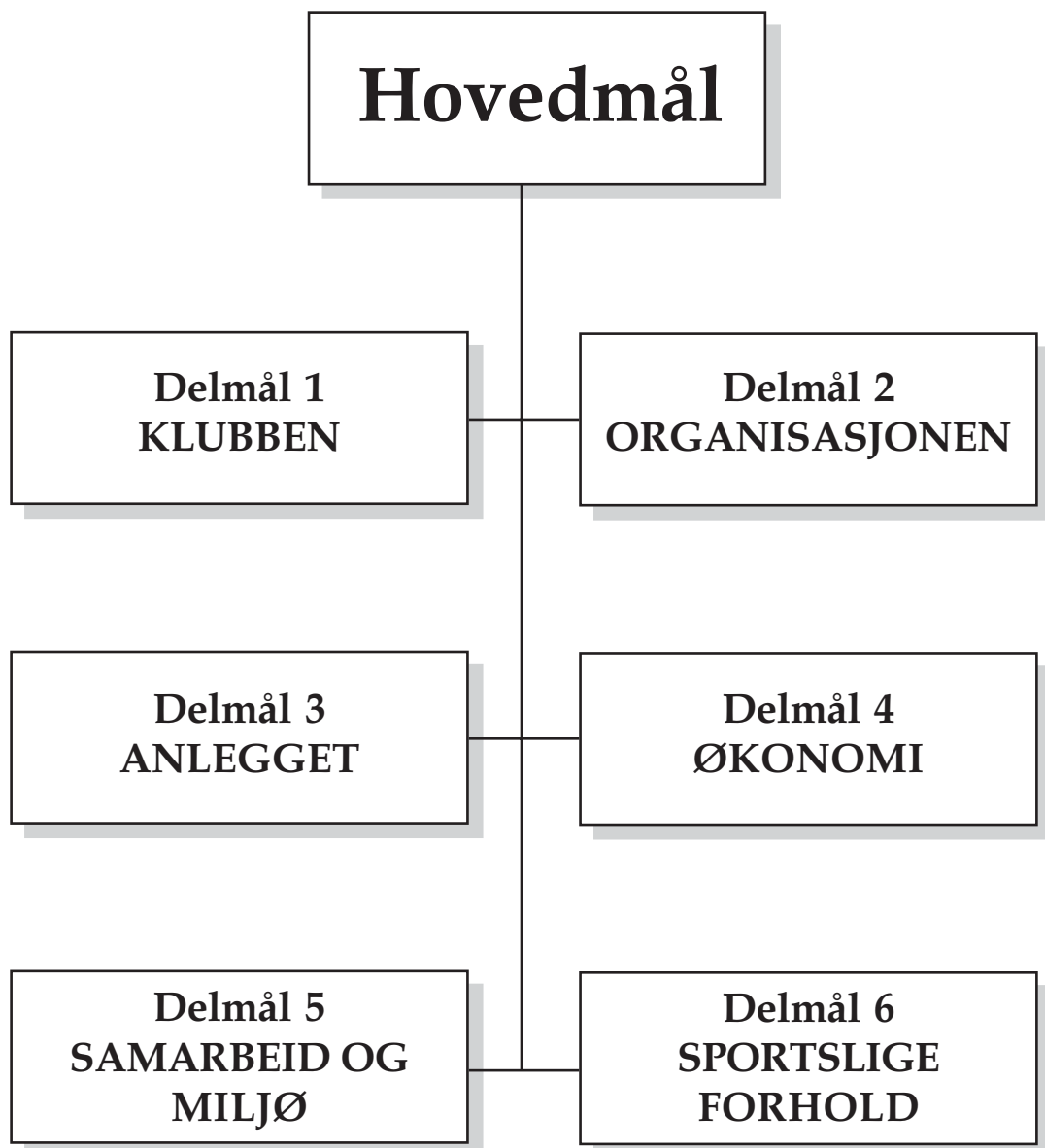
* Åpent Norsk Mesterskap	1998	Arendal GK	19. plass
* Junior A-Tour	1999	Borre GK	6. plass
* Norgesmesterskap (jr.)	1999	Oslo GK	13. plass
* Klubbmester	1999		

Disse har fått hole-in-one på hovedbanen:

Dag Olav Bakken	1991	Hull	8
Martin Solvang	1992	"	6
Birger Loftesnes	1993	"	8
Ole Thomas Goderstad	1993	"	6
Arne Sverre Salvesvoll	1994	"	8
Helge Fjelddalen	1994	"	8
Wilmy Zaar Nielsen	1995	"	6
Eldbjørg Nilsesvold	1996	"	16
Arne Johansen	1996	"	8
Johan Anker-Rasch	1996	"	8
Owe Halvorsen	1996	"	16
Ivar Vist	1996	"	8
Roar Gjessing	1996	"	8
Barbra Bergman	1997	"	14
Elizabeth Walle	1997	"	8
Per Amundsen	1997	"	8
Anders Eriksen	1997	"	16
Jan Martin Olsen	1997	"	14
Arnfinn Eskild	1998	"	8
Birger Tjostolfsen	1998	"	14
Geir Gudbrandsen	1998	"	8
Jacob Ferdinand Bull	1998	"	6
Christina Hæraas	1998	"	6
Catharina Lloyd	1999	"	14
Christian Røine	1999	"	8
Ellen Røsland	1999	"	8
Eldbjørg Nilsesvold	1999	"	8

Strategiplan 2000 – 2004

for Arendal & Omegn Golfklubb

Hovedmål

AOGK skal være en klubb som gjennom sin aktivitet, organisering, baneanlegg og miljø gjør at medlemmene vet at de tilhører en av Norges fem beste golfklubber basert på summen av delmålene.

Delmål 1: Klubben (medlemmene)

- 1.1. AOGK skal drives på medlemmenes premisser, som vedtatt på årsmøtene.
- 1.2. Alle skal føle seg velkommen og behandles med respekt.
- 1.3. Et godt sosialt miljø skal tilstrebes, også utenom spillsesongen.
- 1.4. AOGK skal ha et bevisst rekrutterings- og opplæringstilbud.
- 1.5. Max. antall medlemmer vurderes ihht:
 - medlemmenes krav til spilletid
 - kapasitet til turnerings- og gjestespill
 - behovet for sponsor / forretningsaktiviteter
- 1.6. Gode kommunikasjons- og informasjonsrutiner med medlemmene skal tilstrebes.

Delmål 2: Organisasjonen (ansatte og tillitsvalgte)

- 2.1. AOGK skal ha faste ansatte, herunder daglig leder, men dens fremste organisatoriske styrke skal være det frivillige arbeidet, styre, utvalg og komiteer.
- 2.2. AOGK skal ha en bevisst personalpolitikk som gjør at de ansatte trives og ønsker å yte sitt beste.
- 2.3. De ansatte skal ha høy faglig standard.
- 2.4. Antall ansatte skal være tilpasset aktivitetsnivået i budsjett / økonomiplan.
- 2.5. Klare ansvarsforhold, tillit og gjensidig lojalitet skal prege forholdet tillitsvalgt/ ansatt.
- 2.6. Tillitsvalgte skal tilbys utdanning og faglig opplæring i den grad det er mulig.

Delmål 3: Anlegget (bane / treningsområde / bygninger)

- 3.1. Hovedbanen skal være en av Norges fem beste og fylkesanlegg for golf i Aust- Agder.
- 3.2. Utbedringer baseres på en hovedplan (4-årig) med årlig rullering.
- 3.3. Det skal kontinuerlig arbeides for å øke spillehastigheten og rasjonalisere vedlike- holdsrutinene.
- 3.4. Driving range skal oppgraderes.
- 3.5. Treningsområde for pitch / put / etc. anlegges.
- 3.6. Korthullsbanen utbedres / vedlikeholdes for å opprettholde en høy standard.
- 3.7. Sikkerheten på banen og berørte områder skal vektlegges.
- 3.8. AOGK skal ha en tidsmessig bygningsmasse som tilfredstiller både medlemmers, ansattes og myndighetenes respektive behov og krav.
- 3.9. Det gamle «Slettahuset restaureres innvendig, tilpasset klubbens behov.
- 3.10. Det utarbeides vedlikeholdsplan for alle bygninger.
- 3.11. Parkeringsplassen, stier og veier oppgraderes.
- 3.12. En bevisst holdning til historie, miljø og estetikk skal prege AOGK's fysiske anlegg.

Delmål 4: Økonomi

- 4.1. AOGK skal ha en sunn økonomi som gir rom for forsvarlig drift, utbedringer og videreutvikling.
- 4.2. Ca. 50 % av inntektene skal sikres gjennom kontingenter og avgifter. Resterende 50 % gjennom forretningsmessig drift.
- 4.3. Investeringer skal ha 50 % egenandel.
- 4.4. Lånegjelden skal ikke overstige 30 % av årsomsetningen.
- 4.5. AOGK skal ha gode og konkurransemessige tilbud til greenfeespillere, sponsorer og forretningsforbindelser.
- 4.6. Arbeidet for flere og bedre sponsoravtaler skal videreføres.
- 4.7. AOGK's (økonomiske) ambisjonsnivå skal være i samsvar med Delmål 1.
- 4.8. I tillegg til årsbudsjetter skal det utarbeides økonomiplan for kommende 3 år.

Delmål 5: Samarbeid og miljø.

- 5.1. AOGK skal ha et positivt samarbeide med NGF og andre naturlige samarbeidsparter, herunder fylke og kommune.
- 5.2. AOGK skal være en synlig og positiv bidragsyter i lokalmiljøet, og bevisst arbeide for utvikling av Nes Verk som reiselivsområde.
- 5.3. AOGK skal bidra til å verne om og ta vare på den lokale kulturarv.
- 5.4. AOGK skal ha en bevisst holdning til det ytre miljø.
- 5.5. AOGK skal søke gode samarbeidsforhold med naboklubber.

Delmål 6: Sportslige forhold.

- 6.1. AOGK skal drive bevisst rekrutteringsarbeide på junior- / elitenivå.
- 6.2. Barn og unge skal prioriteres med hensyn til opplæring og instruksjon.
- 6.3. Forholdene skal legges best mulig til rette for de som ønsker å drive på elitenivå.
- 6.4. Målsetningen er at AOGK til enhver tid har spillere som kjemper om plass på landslagene.
- 6.5. Innen år 2004 skal klubbens spillere ha tatt medalje i NM.
- 6.6. Turneringsaktiviteten på klubbplan skal tilpasses alle nivåer spillere.

Kilder

Foruten de skriftlige kilder som er nevnt ovenfor, har jeg benyttet AOGKs eget arkivmateriale og klipp fra Agderposten og Tvedestrandsposten. En spesiell takk til Irene Hermansen som har stilt sine fyldige utklippsbøker til disposisjon.

Av muntlige kilder nevnes spesielt Karin S. og Birger Lie, Louis Hermansen, Marie og Øyvind Fløystad, Arnfrid, Jacob og Knut Aall, Anders og Magne Tolleshaug, Elizabeth og Per Ola Walle, Tuen og Albert Rosseland, Jan Eigill Larsen, Trygve Eriksen, Jan Arild Stiansen og Ole Jørgen Olsen.

Intervjuene med følgende personer er tatt opp på bånd, og er i klubbens eie: Birger Lie, Karin S. Lie, Louis Hermansen, Øyvind Fløystad, Jacob Aall, Knut Aall, Albert Rosseland, Jan Eigill Larsen, og Ole Jørgen Olsen. Dessuten har jeg tatt opp på bånd en samtale med Jacob Aall og Trygve Eriksen under en vandring på golfbanen.

Sverre Lindland, Trygve Eriksen, Elizabeth Walle, Kari Huvestad, Irene Hermansen og Jan Arild Stiansen har skaffet de fleste bildene som er brukt i boka. Baksidebildet er utlånt av Knut Aall, mens forsida er komponert av trykkeriet. Det er assisterende daglig leder Britt Ingunn Lindland som svinger kølla.

Foruten golfklubben har Tvedestrand kommune v/ oppmålingssjef Helge Wroldsen og Louis Hermansen skaffet det kartmaterialet som er brukt.

Tvedestrand boktrykkeri har, sammen med Jan Arild Stiansen, stått for utforming av boka.

Birger Lie, Øyvind Fløystad, Jan Arild Stiansen og Ole Jørgen Olsen har lest gjennom hele eller deler av manuskriptet.

Også mange andre har hjulpet til på forskjellig vis. Jeg har fått frie hender og gode arbeidsforhold under arbeidet med manuskriptet, og takker hjertelig!

Berge/ Nes Verk, våren 2000

Øyvind Bjorvatn

